

Besluit 80/17

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 17 november 2017

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 22 september 2017

Datum

17 november 2017

Documentnummer

4275371

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van de griffier, d.d. 7 november 2017 - nr.4271559;

gelet op artikel 45, derde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017;

besluiten:

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 22 september 2017.

's-Hertogenbosch, 17 november 2017
Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de griffier,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. mr. K.A.E. ten Cate

Vastgesteld

**80/17 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 22 september 2017**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	4
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	7
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	11
Actualiteit	13
Interpellatie	18
Bespreekstukken	41
46/17 Statenvoorstel Uitwerking Tussenuitspraak ABRvS, d.d. 17 mei 2017, inzake PIP "Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69"	41
52/17 Statenvoorstel Vaststelling PIP "Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 – 1^e herziening"	41
53/17 Statenvoorstel Wensen en bedenkingen over deelname ODZOB aan Stichting Bizob	49
50/17 Statenvoorstel Aandeelhouderschap NV Monumenten Fonds Brabant	52
49/17 Statenvoorstel MKB-plusfaciliteit Brabant	53
57/17 Statenvoorstel Deelname aan vereniging Vanguard Initiative – kenbaar maken van wensen en bedenkingen	79
Stemming	81
62/17 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 29 juni tot en met 30 augustus 2017	81
63/17 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 23 juni 2017	81
46/17 Statenvoorstel Uitwerking Tussenuitspraak ABRvS, d.d. 17 mei 2017, inzake PIP "Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69"	81
52/17 Statenvoorstel Vaststelling PIP "Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 – 1^e herziening"	82
53/17 Statenvoorstel Wensen en bedenkingen over deelname ODZOB aan Stichting Bizob	85

49/17 Statenvoorstel MKB-plusfaciliteit Brabant	87
57/17 Statenvoorstel Deelname aan vereniging Vanguard Initiative – kenbaar maken van wensen en bedenkingen	88
Sluiting	89

Index gesproken personen

Arts, mw. W.M.A., 80, 81, 82, 83
Bakker, W.J., 20, 38
Berg, H.F. van den, 40, 42, 43, 47, 49, 60, 75, 80, 81, 82, 83
Braspenning, A.L.J., 10, 84
Brunklaus, mw. drs. P.M., 14, 18, 19, 23, 25, 29, 33, 34, 36, 37, 38, 50
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 9
Deryckere, M.N.R.C., 16, 17, 18, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 38, 86
Dingemans, mw. F.M., 53, 57, 58, 84, 85, 86
Dirken, mw. A.M.W., 84
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van, 10, 11, 13, 27
Hageman, ir. J.J.C., 21, 26, 31, 38
Hattem, A.W.J.A. van, 10, 48, 49, 76, 84
Heijman, J.H.W.F., 10, 22, 39, 45, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87
Heijmans, N.G.L., 10, 20, 21, 25, 26, 31, 33, 34, 35, 38, 86
Hoon, mw. A.J.M. de, 40, 80, 81, 82, 83
Jonge, R.A. de, 84
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 28, 32, 38
Koevoets, H.J.P.E., 51, 70, 77, 85, 86
Kort, M.V. de, 58, 85, 86
Kutlu, S., 80, 81, 82, 83
Maas, B.L.M., 80, 81, 82, 83, 84
Meijer, A.A., 32
Oosterveer, ing. H., 43, 44, 61, 80, 81, 82, 83
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 39, 79, 80, 81, 82
Overveld, W.A.A.M. van, 22, 34, 38, 84, 85, 86
Roijackers, mw. H.I., 84
Roks, L.A.G., 50
Schüller, mw. drs. I.J.W., 20, 24, 29, 38
Smeets, drs. M.E.J., 42, 43, 46, 47, 80, 81, 82, 83
Smeulders, S.J.A.H., 10, 79
Staak, W.R. van der, 55, 85
Steenbakkers, S.P.M.F., 27, 29, 52, 53, 57, 63, 64, 66, 69, 70, 72, 75, 76, 85
Uijlenhoet, A., 59, 60, 64, 65, 66, 68, 72, 74, 75, 76, 78, 85, 86
Voorzitter, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87
Vreugdenhil, ing. H.J., 14, 35, 39, 51, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87
Wel, ir. M.C. van der, 10, 14, 32, 34, 39, 44, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86
Willems-Kardol, mw. J.C., 56, 65, 71, 73, 74, 77, 85, 86

Arts, mw. W.M.A., 82, 83, 84, 85

Bakker, W.J., 22, 40

Berg, H.F. van den, 42, 44, 45, 49, 51, 62, 77, 82, 83, 84, 85

Braspenning, A.L.J., 12, 86
 Brunklaus, mw. drs. P.M., 16, 20, 21, 25, 27, 31, 35, 36, 38, 39, 40, 52

 Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 11

 Deryckere, M.N.R.C., 18, 19, 20, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 40, 88
 Dingemans, mw. F.M., 55, 59, 60, 86, 87, 88
 Dirken, mw. A.M.W., 86

 Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van, 12, 13, 15, 29

 Hageman, ir. J.J.C., 23, 28, 33, 40
 Hattem, A.W.J.A. van, 12, 50, 51, 78, 86
 Heijman, J.H.W.F., 12, 24, 41, 47, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89
 Heijmans, N.G.L., 12, 22, 23, 27, 28, 33, 35, 36, 37, 40, 88
 Hoon, mw. A.J.M. de, 42, 82, 83, 84, 85

 Jonge, R.A. de, 86

 Knoet-Michels, mw. A.J.H., 30, 34, 40
 Koevoets, H.J.P.E., 53, 72, 79, 87, 88
 Kort, M.V. de, 60, 87, 88
 Kutlu, S., 82, 83, 84, 85

 Maas, B.L.M., 82, 83, 84, 85, 86
 Meijer, A.A., 34

 Oosterveer, ing. H., 45, 46, 63, 82, 83, 84, 85
 Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 41, 81, 82, 83, 84
 Overveld, W.A.A.M. van, 24, 36, 40, 86, 87, 88

 Roijackers, mw. H.I., 86
 Roks, L.A.G., 52

 Schüller, mw. drs. I.J.W., 22, 26, 31, 40
 Smeets, drs. M.E.J., 44, 45, 48, 49, 82, 83, 84, 85
 Smeulders, S.J.A.H., 12, 81
 Staak, W.R. van der, 57, 87
 Steenbakkers, S.P.M.F., 29, 31, 54, 55, 59, 65, 66, 68, 71, 72, 74, 77, 78, 87

 Uijlenhoet, A., 61, 62, 66, 67, 68, 70, 74, 76, 77, 78, 80, 87, 88

 Voorzitter, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89
 Vreugdenhil, ing. H.J., 16, 37, 41, 53, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89

Wel, ir. M.C. van der, 12, 16, 34, 36, 41, 46, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88

Willems-Kardol, mw. J.C., 58, 67, 73, 75, 76, 79, 87, 88

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Uden
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heer, drs. ing. C. de	CDA	Eindhoven
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Breda
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven

Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. drs. I.J.W.
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R. van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der
Willems-Kardol, mw. J.C.

GroenLinks
PVV
VVD
GroenLinks
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
CU/SGP
CDA
PvdD
PVV

's-Hertogenbosch
Etten-Leur
Woudrichem
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Sint-Oedenrode
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen
Helmond

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 22 september 2017

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Actualiteit

III. Bespreekstukken

47/17 Statenvoorstel Uitwerking Tussenuitspraak ABRvS, d.d. 17 mei 2017, inzake PIP “Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69”

52/17 Statenvoorstel Vaststelling PIP “Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 – 1^e herziening”

53/17 Statenvoorstel Wensen en bedenkingen over deelname ODZOB aan Stichting Bizob

50/17 Statenvoorstel Aandeelhouderschap NV Monumenten Fonds Brabant

49/17 Statenvoorstel MKB-plusfaciliteit Brabant

57/17 Statenvoorstel Deelname aan vereniging Vanguard Initiative – kenbaar maken van wensen en bedenkingen

IV. Stemming

62/17 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 29 juni tot en met 30 augustus 2017

63/17 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 23 juni 2017

46/17 Statenvoorstel Uitwerking Tussenuitspraak ABRvS, d.d. 17 mei 2017, inzake PIP “Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69”

52/17 Statenvoorstel Vaststelling PIP “Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 – 1^e herziening”

53/17 Statenvoorstel Wensen en bedenkingen over deelname ODZOB aan Stichting Bizob

49/17 Statenvoorstel MKB-plusfaciliteit Brabant

57/17 Statenvoorstel Deelname aan vereniging Vanguard Initiative – kenbaar maken van wensen en bedenkingen

V. Sluïting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 22 september 2017

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, De Heer, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, De Jonge, mw. Van der Kammen, mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Porthene, mw. Roijackers (vanaf 17.11 uur), Roks, mw. Schüller, mw. Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel, mw. Willems-Kardol.

Afwezig: het lid Kuijken.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.15 uur.

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik wil de vergadering openen en voor het gebruikelijke moment van stilte verzoek ik u daarbij te gaan staan.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **voorzitter**: Dank u wel. Neemt u plaats. Ik wil de griffier verzoeken ons mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering. Mevrouw de griffier.

De **griffier**: **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.** Ik heb bericht van verhindering ontvangen van de heer Kuijken en mevrouw Roijackers.

De **voorzitter**: Aanvullingen daarop nog vanuit de zaal? Daarvan blijkt geen sprake. Dan heet ik u allen nogmaals van harte welkom, in het bijzonder ook de bezoekers op de publieke tribune en degenen die deze vergadering via het internet volgen.

Op de tribune hebben we vandaag gasten, leden van D66 en studenten van de HAS, die geloof ik vorige week zelfs een vestiging in het goede Bergen op Zoom heeft geopend, waar we heel blij mee zijn. Jullie zijn ontvangen, van harte welkom als gast van onze Staten, door de fractiemedewerker Erik Vandewall van D66 en het lid van onze Staten, Alex Panhuizen. Fijn dat u belangstelling toont voor ons werk.

Dan stel ik nu aan de orde de agenda van vandaag. Ik kan u melden dat er mondelinge vragen zijn ingediend. Geen actuele moties vandaag. Wel een mondelinge vraag over een IBT-rapport. En de procedurevergadering heeft besloten u te adviseren die mondelinge vraag toe te laten. Ik neem aan dat dat uw instemming kan hebben. Dat blijkt het geval.

Verder is er door de fracties van het CDA en GroenLinks een interpellatiedebat aangevraagd. Ook dat is in de procedurevergadering besproken. En voorgesteld is dat toe te laten. Kan dat uw instemming hebben? De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Dit is de zevende maal dat in deze bestuursperiode een interpellatiedebat wordt aangevraagd. Op 23 oktober 2015, 22 januari 2016, 26 februari 2016, 15 juni 2016, 21 oktober 2016, 10 maart 2017 en nu 22 september 2017. De fractie van de VVD ondersteunt deze mogelijkheid om het interpellatiedebat toe te staan, maar wil wel bijdragen en meegeven aan de indieners van dit interpellatiedebat dat we erop rekenen dat dit instrument ook echt goed gebruikt wordt. Want we zijn ondertussen wel erg inflatoir bezig met het instrument dat ons gegeven is.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Anderen hierover? De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, instemming met deze verklaring van de heer Van Gruijthuijsen.

De **voorzitter**: Ja. Gaat uw gang. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Het doel van een interpellatie is het verkrijgen van opheldering door het college. Dus het wordt voor dat doel gebruikt. Ik had graag liever gehoord dat de heer Van Gruijthuijsen zijn opmerkingen zo uitgebreid in de procedurevergadering had gemaakt in plaats van er nu mee te komen als een soort van achterafje. Het doel is het verkrijgen van opheldering en dat is in dit geval gewoon aan de orde.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Onze fractie sluit zich volledig aan bij de woorden van de fractievoorzitter van de VVD-fractie. En wij hebben net die opmerking ook al gemaakt in de procedurevergadering. En dat wilde ik toch wel even gezegd hebben.

De **voorzitter**: Oké. Heijman, Lokaal Brabant, zie ik nog.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Ik vind de opmerking van de VVD getuigen van complimenten aan de hele Staten, dat we ons werk doen. Dus ik vind het eigenlijk een onderwerp, een interpellatiedebat moet je juist meer doen.

De **voorzitter**: Geen woordvoering meer daarover? Ja. De heer Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Voorzitter. Eens met de heer Heijman. Uiteindelijk draait het in deze Staten erom dat we met elkaar over zulke issues in gesprek gaan. En daar is dit interpellatiedebat voor uitgevonden. Dus laten we het in ieder geval goed gebruiken, dat ben ik het helemaal met u eens. Maar geef dan vervolgens in de procedurevergadering aan waar het overbodig zou zijn geweest.

De **voorzitter**: Goed. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De PvdD is onze partij, de Partij voor de Dieren, maar ook de Partij voor de Democratie. Dus wij juichen dit debat toe.

De **voorzitter**: Goed. Ik stel vast dat er steun is om het toe te laten, met de kanttekening dat we zuinig zijn met dit instrument. Dat is op zich het punt niet. We hebben in de procedurevergadering ook expliciet aangegeven, kijkend naar de vragen die voor het interpellatiedebat zijn aangemeld, dat het vandaag niet de bedoeling is de themabijeenkomst over de subsidiëring van de philharmonie Zuid-Nederland over te doen. Ook niet vooruit te lopen op de begrotingsbehandeling. Maar dat het debat zich zal richten op de manier waarop het besluit genomen is. En daar zal ik u dus ook als uw voorzitter aan gaan houden. Dan stel ik vast dat we de agenda hebben vastgesteld. Ik meld u voor de zekerheid dat alle moties en amendementen, die tijdens deze vergadering worden ingediend, door de griffie op iBabs zullen worden geplaatst. U vindt dat dan op de Statendag 22-9-17, onder agendapunt 10, zodat u ze snel digitaal heeft. We hebben een hele middag voor de boeg. We proberen voor het einde van de middag klaar te zijn, zodat we de vergadering af kunnen ronden met alle stemmingen. Mocht nou blijken dat we ver over 17.00 uur gaan, dan zullen we om 17.00 uur het stemmingsmoment inlassen en daarna de vergadering vervolgen.

Actualiteit

De **voorzitter**: Dan is nu aan de orde het eerste onderwerp op deze agenda. Dat is het vragenhalfuur, ingediend door de VVD. De heer Van Gruijthuijsen heeft het woord. U krijgt twee minuten om uw vraag toe te lichten, zoals u weet.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dat klopt, voorzitter, daar ben ik van op de hoogte. En het is mijn doel om die twee minuten niet vol te maken.

In januari 2016 en in maart 2016 zijn wij meegenomen door de gedeputeerde over het interbestuurlijke toezicht. En dat interbestuurlijke toezicht gaat over een zestal domeinen. En dat interbestuurlijk toezicht gaat tussen de provincie aan de ene kant, die inderdaad toezicht houdt op gemeenten. En recent is het inspectierapport IBT-omgevingsrecht verschenen. En in dit rapport gaat het over het toezicht van de provincie Noord-Brabant op die gemeenteraden van de Brabantse gemeenten. En we kijken hiermee of de gemeenteraden daadwerkelijk op een goede manier toezicht houden op de werkzaamheden van de colleges van burgemeester en wethouders. Inwoners van gemeenten moeten erop kunnen vertrouwen dat overheden overal in onze provincie hun kerntaken oppakken en uitvoeren en daarvoor ook het nodige budget beschikbaar stellen. En daarom hebben wij een zestal vragen geformuleerd, die ik vanwege de tijd niet allemaal ga voorlezen. Maar ik vertrouw erop dat GS daar op een zorgvuldige wijze ons van antwoord kunnen voorzien. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen voor zijn vragen en ik stel voor dat we dan mevrouw Spierings en daar waar nodig gedeputeerde Van den Hout gelegenheid geven om de beantwoording ter hand te nemen. Het woord is aan de gedeputeerden.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Met het risico dat ik erg lang ben, omdat ik nu de vragen nog mag stellen om ze vervolgens te beantwoorden.

De eerste vraag gaat over de betrokkenheid van gemeenten en de communicatie met gemeenten. Alle gemeenten, de 15 die in de steekproef zaten, moet ik even correct zeggen, zijn betrokken bij het onderzoek. Vooraf, tijdens en achteraf zijn zij over het onderzoek geïnformeerd. Dat wil niet zeggen dat we achteraf niet zien dat we een paar leermomenten hebben. En ik denk dat het belangrijkste leermoment is dat er verzuimd is bij vier van de vijftien gemeenten om de toezichtbevindingen in een brief terug te koppelen aan het college.

De **voorzitter**: Excuus. Mag ik stilte in de zaal! De gedeputeerde heeft het woord.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Zij hebben wel meteen na afloop van het toezicht de informatie schriftelijk gekregen, maar niet in een formele brief aan het college. Nou ja, dat hadden we beter moeten doen. Dat kan ik niet anders zeggen.

Vervolgens de vraag of IBT gaat over de verhouding gemeente-provincie. Ja, het gaat niet zozeer over de verhouding, maar het is toezicht van de provincie op de gemeenten. Laat dat ook even duidelijk zijn.

Wat hebben wij in deze periode gedaan om gemeenten, zowel colleges als raden, goed te informeren over hun rol en eigenstandige verantwoordelijkheid? Nou ja, primair is het natuurlijk aan de raden zelf om te weten wat hun verantwoordelijkheden zijn als het gaat om het horizontaal toezicht en hebben denk ik de griffiers daarin ook een belangrijke rol. Dat wil niet zeggen dat wij dan maar achteroverleunen en ervan uitgaan dat zij alles weten. Zo sturen wij onze vaste toezichtsdokumentten elk jaar toe aan de gemeenteraden in Brabant. Dus dat is ons jaarplan, dat is ons jaarverslag en dat is ook één keer in de vier jaar ons beleidsplan IBT. Dus in die zin zijn gemeenteraden goed op de hoogte van ons toezicht en hoe wij dat invullen. Bovendien hebben er bijeenkomsten plaatsgevonden met griffiers. Eind 2016 hebben we een ambtelijke ronde gemaakt langs de kringen van griffiers om ervoor te zorgen dat zij goed op de hoogte zijn van ons toezicht, zodat ze dat ook naar de raden kunnen uitdragen. En wij hebben aangeboden om bij regionale bijeenkomsten van raadsleden aan te sluiten. En dat is ook gebeurd in West- en Zuidoost-Brabant.

Dan de vraag of dat wij vinden dat het level playing field tussen gemeenten van belang is. Ja, kijk, de gemeente heeft natuurlijk een bepaalde mate van vrijheid in het uitoefenen van taken, maar daar waar zij wettelijke taken hebben, en dat is waar wij met IBT in ieder geval op een aantal van die taken toezien, is het van belang dat zij die allemaal ook daadwerkelijk uitvoeren. Niet alleen, maar zeker ook vanwege level playing field tussen gemeenten, maar ook gewoon omdat dat de afspraak is die wij in Nederland met elkaar hebben gemaakt, dat je je taken goed hoort uit te oefenen.

Of u goed heeft begrepen dat GS de taken van... Even kijken. Ik ga even uw vraag oplezen. Heeft u goed begrepen dat GS willen dat gemeenten hun taken goed uitvoeren bij de controle van bedrijven in plaats van dat de provincie Noord-Brabant die taken overneemt van gemeenten? Ja. Uiteraard hebben wij het liefste dat gemeenten hun taken goed uitvoeren. En gemeenten weten ook dat wij die taken kunnen overnemen. Er is een interventieladder in het kader van interbestuurlijk toezicht. Die hoeven wij gelukkig nooit helemaal op te lopen. De zwaarste trede, waar wij tot nu toe terecht zijn gekomen, is trede 3. Dan vindt er eerst ambtelijk en vervolgens, als dat nodig is, bestuurlijk een gesprek plaats om echt concrete afspraken te maken van hoe gemeenten orde op zaken gaan stellen.

En de laatste vraag is voor mijn collega, de heer Van den Hout, want dat betreft niet het interbestuurlijk toezicht.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw de gedeputeerde. Dan geef ik meteen de gelegenheid aan gedeputeerde Van den Hout om die vraag te beantwoorden. Aan hem het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Vragen op orde krijgen. Het mandateren van toezichtzaken aan de omgevingsdienst. Lang niet alle veehouderijen zijn opgenomen. Lang niet alle onderdelen van vergunningen van veehouderijen zijn opgenomen in het zogenaamde basistakenpakket. Gemeenten zijn verplicht om die in te brengen bij de omgevingsdiensten. Ook dat is nog niet helemaal gebeurd. Dat gaat per 1 januari wettelijk wel het geval zijn. Maar dan nog betekent dat dat een deel van de vergunningverlening niet valt onder de basistaken en dus door gemeenten niet per se hoeven te worden gemandateerd aan de omgevingsdienst. En dan gaat het met name over melkveebedrijven. In veel gevallen voert de gemeente dan zelf het toezicht uit. Wij zijn er voorstander van om zoveel mogelijk van

de toezichts- en handhavingstaken over te dragen aan de omgevingsdienst, omdat je dan pas integraal toezicht kunt houden en zicht hebt op het hele speelveld. Dat is nog niet zo geregeld door de wetgever en dat kunnen we ook niet afdwingen. We proberen gemeenten wel, daar waar dat aan de orde komt, te overtuigen dat het ook voor hen een voordeel is om zoveel mogelijk van die taken integraal over te dragen aan de omgevingsdiensten. Dat blijft ons pleidooi, maar wij kunnen verder niemand daartoe verplichten buiten het verplichte basistakenpakket.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoorden. Indien gewenst geef ik nu de gelegenheid voor een korte vervolgvraag van de indiener. De heer Van Gruijthuijsen heeft het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Even twee korte vragen. Zijn GS bereid om inderdaad gemeenteraden te informeren over de interventieladder, die wij als provincie hebben? Echt dat GS actief de gemeenteraden informeren. En op welke trede de gemeenten de desbetreffende gemeenten dan ook staan.

De tweede vraag gaat om vraag 6. Ik zal die toch maar even oplezen, omdat in de beantwoording van de gedeputeerde alleen op de tweede helft daarvan is ingegaan. Concreet. Hebben GS de gemeenteraden voldoende geïnformeerd dat de provincie Noord-Brabant eventueel toezicht wel kan overnemen van gemeenten? En op kosten van die gemeenten het toezicht dan uitvoeren? En dat gaat breder dan alleen het rapport, dat recent is verschenen, maar het gaat over überhaupt het toezicht. Het gaat ons helemaal niet zozeer om de veehouderij.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen. De gedeputeerde, mevrouw Spierings, zal deze twee vragen nog kort beantwoorden.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Kijk, wij hebben de indruk dat gemeenten voldoende weten, maar schijnbaar heeft de heer Van Gruijthuijsen daar twijfel over, wat onze rol is in het interbestuurlijk toezicht. Dat er sprake is van taakverwaarlozing, dat wij die kunnen overnemen. Overigens gaat het dus altijd volgens de interventieladder. Dus dat betekent dat we eerst op... Nou ja, trede 1, 2 is gewoon toezicht. En als er dan blijkt dat er iets niet in orde is, dan gaan we informatie opvragen. Als vervolgens blijkt dat het niet in orde is en niet zomaar hersteld wordt, dan vindt er eerst ambtelijk een gesprek plaats op trede 3 om daar concrete afspraken over te maken. En als dan blijkt dat er geen of onvoldoende verbetering zichtbaar is, dan vindt er bestuurlijk een gesprek plaats. In die gesprekken wordt natuurlijk ook gesproken over hoe de rest van de interventieladder eruitziet. Kijk, alle gemeenteraden weten dit, want wij sturen, zoals ik u zojuist ook al zei, al onze beleidsdocumenten rondom interbestuurlijk toezicht en hoe wij dat dan elk jaar willen uitvoeren, hen toe. Er staan weinig gemeenten op trede 3, dus ik zie ook niet zo heel veel toegevoegde waarde om nu nog eens extra een brief te sturen om te zeggen dat wij taken van hen kunnen overnemen en dat dat dan op hun kosten gebeurt. Want dan lijkt het net alsof wij in heel Brabant op het punt staan om dat te doen, terwijl dat in al die jaren, dat wij nu toezicht houden, nog nooit is gebeurd. Het heeft ook niet zoveel nut om gemeenten toe te sturen op welke trede ze staan, omdat dat verschilt per toezichtsgebied, dus dan zouden we dat voor alle toezichtsgebieden moeten toesturen.

De **voorzitter**: Nee, nee. Ik ga geen interrupties toestaan. U krijgt zo de gelegenheid. De gedeputeerde vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): En volgens mij heb ik daarmee ook alle vragen beantwoord. Overigens, misschien nog één punt om nog aan te vullen. Op het moment dat wij bijvoorbeeld de brieven die wij nu

hebben toegestuurd aan elf van de vijftien - helaas - colleges over onze toezichtsbevindingen staat ook altijd, in deze en ook in andere, een passage van 'wilt u alstublieft uw raad informeren en wilt u ons daarvan vervolgens op de hoogte stellen, zodat wij ook kunnen zien dat al dit soort zaken keurig gebeurt.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Ik maak een rondje. Ik inventariseer even of er nog andere leden zijn die het woord willen voeren. Ik begin bij de fractie van het CDA. Geen behoefte. De SP? Ook niet. De PVV? Nee. D66? Niet. De PvdA? Ook niet. GroenLinks. Mevrouw Brunklaus. U heeft allemaal één minuut.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, wij danken de VVD van harte voor het stellen van deze vragen, want die lagen ons ook na aan het hart. En wij hebben dan ook nog twee aanvullende vragen voor GS. In het Eindhovens Dagblad stelt het college verrast te zijn door de vele tekortkomingen bij de gecontroleerde gemeenten en dat het nieuwe informatie zou zijn. Hoe kan het nou zijn dat u daar verrast door bent? Ons bereiken in ieder geval heel veel signalen van burgers over overtredingen.

En de tweede vraag. Pas na het rapport is er gekozen voor een proef met meer toezicht. En daaruit blijkt dat er een uniform inspectieprogramma moet komen, zodat alle Brabantse veehouderijen tussen 2018 en 2021 tenminste één keer gecontroleerd kunnen worden. Maar dat was ons al eerder beloofd door GS en waarom nu pas actie? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. De fractie van 50PLUS behoefte? Nee. De Partij voor de Dieren? Mijnheer Van der Wel zag ik wel. Aan u het woord.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. Om even aan te sluiten bij de bijdrage van GroenLinks, wij hebben in het begin van de periode een initiatiefvoorstel ingediend voor elektronisch monitoren. En toen hebben wij ook al gezegd hoe het nu kan dat de provincie als stelregel heeft dat u in ieder geval een keer in de drie jaar een veehouderij te controleren, terwijl gemeenten een gemiddelde van eens per zeven jaar hanteren. Dus een exces van elf jaar verbaast ons dan in ieder geval niet, als dit nu naar voren komt. Dat als een. Klaarblijkelijk was er al eerder informatie dat gemeenten matig controleren. Toen is er niets gedaan.

En het tweede punt hebben we ook in de vorige periode naar voren gebracht. Is er een stelregel dat je kunt kijken naar de financiële reservering, die een gemeente doet en dat de gemeente dan aan de voorkant kan zeggen: goh, wij zien op uw begroting slechts dit bedrag staan voor toezicht en handhaving, dat lijkt ons niet voldoende om de taken uit te voeren? Dat was een technische bijeenkomst en er is door een ambtenaar gezegd: eigenlijk zijn we die route niet opgegaan.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik wil wel even van de gedeputeerde weten, is dat een mogelijkheid om aan de voorkant te zeggen: om te voorkomen dat u taakverwaarlozing krijgt, moet u gewoon een bepaald bedrag reserveren?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Uw spreektijd is om. De ChristenUnie-SGP? Ja.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Het rapport staat ook op de procedurevergadering. Daar zullen we het inhoudelijk bespreken, dus daar zal ik niet op ingaan. Maar waar ik wel heel teleurgesteld over ben, is de communicatie van de provincie hierin. Want een ronkend

persbericht, waarin toch suggesties gewekt worden dat alle gemeenten niet voldoen en ook de gedeputeerde die twitterde dat gemeenten laks zijn en er niet aan voldoen, zonder daarin onderscheid te maken, dat vind ik buiten proporties bij dit rapport, waar heel veel op aan te merken is. En zeker gezien de steekproef die het college genomen heeft. Ik vond de excuses van mevrouw Spierings op de eerste vraag eigenlijk heel mager en ik vraag haar nogmaals: bent u bereid om ook de communicatie, die over alle gemeenten in Brabant uitgestort is op een heel gevoelig dossier op een heel gevoelig moment terug te nemen en daarvoor excuses aan te bieden? En in de toekomst hiermee zeer zorgvuldig om te gaan, want dit past niet bij een provincie die zorgvuldig omgaat met het dossier veehouderij? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. Lokaal Brabant behoefte? Nee. Is er nog een vraag van de heer Van Gruijthuijsen? Ik geef gelegenheid. Dan geef ik de gedeputeerde het woord ten finale.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Er waren natuurlijk allerlei indicaties dat het toezicht op veehouderijen onvoldoende werd uitgeoefend. Maar er was ook bekend dat gemeenten daar de afgelopen jaren juist al veel meer geld voor uit hebben getrokken en dat er een duidelijke verbetering zou moeten zijn. En in die zin heeft het ons toch verrast en was het nieuw voor ons om te moeten constateren dat bij de vijftien gemeenten in de steekproef bij iedereen wel iets mis was. Er zitten natuurlijk allerlei gradaties in van wat daar mis is. Maar goed, dat geeft toch wel te denken.

De vraag van GroenLinks over het uniforme inspectieprogramma, daar heeft een pilot gelopen en dat heeft u ook kunnen lezen in de Statenmededeling. En vanuit daar wordt opgeschaald. Dus, mevrouw Brunklaus, het is niet dat wij dit nu doen naar aanleiding van het interbestuurlijk toezicht, maar dat liep al gewoon naar aanleiding van herhaaldelijke moties vanuit uw Staten.

Wat betreft de communicatie vind ik het heel vervelend dat de vier gemeenten geen brief hebben gehad. Die hebben als het goed is deze week daarvoor nog een schriftelijk excuus gekregen en vervolgens ook alsnog die brief gehad. Ik vind het ook vervelend dat wij het rapport gelijktijdig naar de gemeenten hebben gestuurd. Het totaalrapport van alle vijftien gemeenten, met het toesturen aan de pers. Daardoor werden gemeenten soms, ook doordat dat meteen nog niet bij de wethouder ligt, overvallen door vragen. Dat zijn echt heel belangrijke leerpunten voor ons.

Maar de conclusies uit het rapport en de tekst uit het persbericht, dat er bij gemeenten nog een verbeter slag te maken is, blijft overeind.

Dan waren er volgens mij nog een paar vragen. Ik kijk even mijn collega Van den Hout aan, die volgens mij de andere punten moet beantwoorden.

De **voorzitter**: Van den Hout. En mijnheer Vreugdenhil. Ik wijs u erop, u zei het zelf, het rapport komt binnenkort nog inhoudelijk uitvoerig aan de orde. Daarom ben ik nu wat kort, ook gezien de tijd. Van den Hout, tot slot.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Er is nog één vraag over, denk ik. En dat was de suggestie van de Partij voor de Dieren om vooraf op de gemeentebegroting te toetsen of een gemeente wel voldoende middelen vrijmaakt voor haar VTH-taken. Dat zou ver buiten het mandaat van Provinciale Staten gaan. Wij hoeven geen goedkeuring te verlenen aan gemeentelijke begrotingen. Interbestuurlijk toezicht dient niet preventief plaats te vinden, maar op basis van serieuze signalen. Het horizontale toezicht staat voorop. Het is de gemeenteraad die het voorstel van burgemeester en wethouders dient te controleren en niet de provincie. Bovendien zou het ook onpraktisch zijn. Wij kunnen niet beoordelen per gemeente hoeveel werk zij hebben of zouden moeten hebben in hun gemeente voor controles op veehouderijen. Die gegevens hebben wij helemaal niet. Dat zijn veehouderijen die onder het bevoegde gezag van gemeenten staan. Dus wij hebben ook geen manier om in te schatten of het geld dat zij op de begroting vrij maken

voldoende is voor een kwalitatief goede uitvoering van hun VTH-taken. Daarom hebben we overigens wel het handhavingsprogramma vastgesteld. Er is een landelijk handhavingsprogramma en dat is vertaald naar Brabant. En we hebben daar een aantal kwaliteitseisen aan gesteld. Bij elkaar zeggen die tegen de gemeenten: u moet voldoende middelen vrijmaken om deze kwaliteit van toezicht en handhaving waar te maken. Als dat niet lukt, is het aan de gemeenteraad om dat te controleren. Maar wij kunnen niet vooraf, zeker niet, een toets doen op de begroting van gemeenten.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoord en daarmee is hier een einde gekomen aan de behandeling van deze vragen in het vragenhalfuurtje.

Interpellatie

De **voorzitter**: Dan gaan wij over naar het volgende punt op onze agenda en dat is, zoals u al weet, een interpellatie. Er is een verzoek ingediend door het CDA en GroenLinks. En de heer Deryckere zal de interpellatie starten door vragen te stellen. Daarna zal de gedeputeerde antwoorden. Dan kan mijnheer Deryckere daarna nog reageren. En dan kunnen de fracties in maximaal twee termijnen aan het debat deelnemen. De heer Deryckere heeft het woord.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het reces was nog maar net begonnen toen gedeputeerde Swinkels een verrassing voor Brabant in petto had. Ik neem u graag mee in het proces van de afgelopen maanden. Op 3 februari stelden deze Staten een begrotingswijziging vast voor de philharmonie zuidnederland: 2 miljoen euro voor 2017 en onder voorbehoud voor ook de jaren daarna. Op 13 juli maakte de gedeputeerde bekend een half miljoen euro van die gelden voor de philharmonie zuidnederland uit te breiden en vrij te maken naar andere symfonische initiatieven. Dit was een besluit van Gedeputeerde Staten en werd via een Statenmededeling aan Provinciale Staten bekendgemaakt. Na de themavergadering van 8 september leerde ingewonnen expertise ons dat dit besluit van Gedeputeerde Staten onrechtmatig is. Er is geen mandaat vanuit Provinciale Staten om de half miljoen euro anders te besteden dan aan de philharmonie zuidnederland. De begrotingswijziging van 3 februari kent maximaal 2 miljoen euro per jaar toe aan de philharmonie en geeft geen ruimte voor andere bestedingen. De gedeputeerde blijkt van plan om zijn mandaat achteraf in de bestuursrapportage en de begroting te verruimen, zodat het besluit toch kan doorgaan. Zo zet hij Provinciale Staten op het verkeerde been. De gedeputeerde heeft dus onrechtmatig gehandeld en Provinciale Staten buitenspel gezet. Iedereen in deze zaal weet hoeveel besproken onze samenwerking met de philharmonie is. Op 3 februari spraken we nog uitvoerig over het belang van de philharmonie en van de standplaats Eindhoven. Daarom de volgende vragen aan het college.

Waarom kiest de gedeputeerde voor een misleidend proces dat Provinciale Staten buitenspel zet? Waarom heeft de gedeputeerde zonder mandaat van Provinciale Staten het besluit genomen om 0,5 miljoen euro van de philharmonie zuidnederland te benutten voor andere symfonische initiatieven? Waarom verrast deze gedeputeerde alles en iedereen? Van Provinciale Staten, hier vandaag aanwezig, tot de provincie Limburg, de minister met een eenzijdig en onrechtmatig besluit. En de laatste vraag, waarom volgt u in het dossier niet uw eigen principe eerst beleid dan geld en komt u niet met concrete plannen voor de half miljoen euro? Wij zien uit naar de antwoorden van de gedeputeerde. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja, voorzitter, er worden nogal wat grote woorden gebruikt rondom onrechtmatigheid, misleidend proces en onduidelijkheid. Ik meen dat er hier misschien meer onduidelijkheid geschapen wordt dan er is. En misschien moet ik die daarom maar even toelichten.

PS hebben in hun begrotingswijziging vastgesteld een begrotingswijziging van 8 miljoen euro voor de beleidsdoelen ten behoeve van de symfonische muziekvoorziening van Brabant. En daarin hebben we aangegeven voor 2017 2 miljoen euro te willen verlenen aan de philharmonie. We hebben vervolgens ook benadrukt met elkaar dat over uitvoering van latere jaren nog een besluit volgt op basis van onder andere scenario-onderzoeken, nadere planvorming, maar ook zeker het advies van onze Adviescommissie Kunsten. En dat is het mandaat van GS. En binnen dat mandaat heeft het college gemeend een voorstel te doen, wat juist zou zorgen dat de symfonische muziekvoorziening in Brabant staat als een huis. Daarbij heeft zij overigens ook de kaders die Provinciale Staten eerder heeft meegegeven benadrukt. Want u heeft eerder een Cultuuragenda van Brabant vastgesteld. En daarin met elkaar afgesproken bij het realiseren van beleidsdoelen uit te gaan van functieketens en niet van instellingen. En precies binnen dat kader en dus het mandaat door u verstrekt aan GS hebben GS besloten. En natuurlijk kunt u een punt maken of proberen te maken...

De **voorzitter**: Mijnheer Deryckere. U krijgt straks het woord. Geen interrupties.

De heer **Swinkels** (GS, SP): ...bij waarom er anders is besloten met betrekking tot die half miljoen euro, maar dan zou u feitelijk pas een punt hebben wanneer ik had besloten om dat aan een heel ander doel vast te stellen. Ik noem maar iets, sport, om het in mijn eigen portefeuille te houden. Maar het gaat hier nog steeds over het doel, de symfonische muziekvoorziening van Brabant. U stelt daarbij dat er sprake zou zijn van een eenzijdig gemaakt besluit, maar als u de geschiedenis erop naleest zou u terug mogen gaan naar uw Staten in 2012. Er was toen een voorganger van mij, die destijds in ieder geval aangaf een belangrijke voorwaarde. Dat hebben we als college ook zo besproken, dat het niet gaat om structurele ondersteuning tot in het oneindige, maar dat het erom gaat dat we plannen willen terugzien hoe in de loop van de tijd er steeds minder afhankelijkheid van subsidie van de provincie zal zijn. Ergens, heel lang geleden, was er eigenlijk al aangegeven dat er een beweging in deze constructie zou kunnen zitten. En ik meen dat we met het bestuursakkoord en ook hoe wij dit voorjaar al met elkaar spraken over deze planvorming, dat we eigenlijk daarmee het mandaat redelijk scherp hebben weergegeven waarbinnen GS te handelen hadden. En dat GS in dit geval dus ook niet buiten dat mandaat gehandeld hebben. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan is het nu weer aan uw Staten. Ik wijs u erop dat de volgorde nu is dat eerst de indienende fracties kort het woord mogen voeren. En daarna alle anderen die daaraan behoefte hebben. We beginnen met de fractie van het CDA, de heer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik denk toch dat de gedeputeerde zijn eigen mandaat iets te ruim, veel te ruim opvat. Als ik terugkijk naar de begrotingswijziging van 3 februari, die heb ik hier voor mijn ogen, dan staat daar de prestatie-indicator voor die 2 miljoen euro per jaar het volgende: symfonische muziek in Brabant borgen door bij te dragen aan een toekomstig orkest philharmonie zuidnederland. Dus de 2 miljoen euro per jaar is gekoppeld aan de philharmonie zuidnederland. Niet aan een brede, symfonische muziekvoorziening. Dat staat hier zwart op wit.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans. Ik wilde eigenlijk met u afspreken dat ik nu geen interrupties toesta. Dat heb ik net ook al laten merken, geloof ik. Dus ik wil eerst het rijtje in eerste termijn afgaan en dan kijken of er in de tweede termijn een mogelijkheid is. De heer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dus de gedeputeerde heeft zijn mandaat veel te ruim opgevat op basis van deze begrotingswijziging, die ertoe dient aan de philharmonie zuidnederland en niet aan andere symfonische initiatieven.

Daar komt nog eens bij, inderdaad in 2012 heeft onze gedeputeerde gezegd dat het geen structurele ondersteuning is. Dat klopt. En het is ook een goed idee om te kijken hoe we doorgaan met philharmonie zuidnederland. Alleen ons inziens doe je dat niet alleen. En zeker niet alleen als Gedeputeerde Staten. Op 3 februari was dit voornemen in ieder geval al sinds 2012 bekend. Dus op 3 februari had u al met een voorstel kunnen komen om die toelage te verminderen. Wat is er dan veranderd sinds die tijd? Want sinds 2012 is er blijkbaar voor u niks veranderd. Voor ons wel. Dus wat is er dan in die tijd veranderd volgens u?

Wat het nog vreemder maakt, is dat er dus een besluit wordt gemaakt in een lopende cultuurperiode en daarom is de minister ook behoorlijk boos. Want zij vindt dat Brabant dit niet kan maken in een periode terwijl rijks geld al is aangegeven. Rijks geld gaat naar de philharmonie zuidnederland voor de komende jaren en door uw besluit staat ook dat onder druk.

Dus wij zeggen: als u nou zo'n besluit wilt nemen om op langere termijn, op korte termijn te korten op de philharmonie zuidnederland, doe dat dan tijdig. Zorg ervoor dat men zich kan voorbereiden op die korting. Doe dat dan in samenwerking met de partners. En doe dat dan in hemelsnaam in samenwerking met Provinciale Staten. Want nu verrast u iedereen, inclusief deze Staten.

De **voorzitter**: GroenLinks, mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter, dank u wel. Als ik terugga naar het Statenvoorstel, waarbij in de interpellatie aan wordt gerefereerd, dan zie ik daarin een aantal doelen, resultaten, prestaties opgenomen voor de philharmonie. En dan heb ik het over het Statenvoorstel, waarin wij de 2 miljoen euro per jaar, 8 miljoen euro voten voor filharmonische muziek. En daar staat dat de begrotingswijziging 101 van 2016. En daarin staan een aantal doelen en prestaties genoemd waaraan de philharmonie moet voldoen. Ons punt is dat wij vinden dat het proces dat Gedeputeerde Staten hebben gelopen om dit besluit te nemen kort voor de zomer niet alleen veel te kort dag is, maar ook onzorgvuldig. Los van de punten die ook al reeds door het CDA net gemaakt zijn over de rechtmatigheid. Het lijkt alsof de philharmonie een korting krijgt. U zult dat ontkennen, dat heeft u in de themavergadering ook gezegd. Maar met name omdat bijvoorbeeld de standplaatsdiscussie niet goed is afgerond. GroenLinks vraagt zich samen met het CDA af waarom er niet is geëvalueerd op de doelen en de resultaten, zoals ze gesteld zijn in het Statenvoorstel. En dat zijn er nogal wat. In de technische vragenronde van december 2016 heeft GroenLinks ook gevraagd waarop geëvalueerd moet worden en wat de prestaties kosten. En dan heb ik het bijvoorbeeld over de bijdrage die het orkest moet leveren aan het versterken van de cultuureducatie, talentontwikkeling et cetera, et cetera.

Een half jaar later na het Statenvoorstel, nog korter zelfs, nemen GS het besluit om... Ja, ik schiet op, voorzitter. Toen wij die technische vragen stelden kon u niet kwantificeren en kwalificeren waar het precies om ging. Het was onmogelijk om die prestaties uit te drukken in geld. U heeft wel een aantal doelen opgenoemd, maar u heeft nooit aan de philharmonie gevraagd: jullie moeten dit en dit precies presteren. Wij vinden het onjuist dat de subsidie nu wordt gekort - er was een verwachting van 2 miljoen euro geschapen - zonder dat er een fatsoenlijke evaluatie is gehouden en met de Staten gedeeld over de prestaties van het orkest.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Wilt u afronden?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): En daarbij vinden wij de termijn om zo'n besluit te nemen voor zo'n gigantisch groot orkest, dat al boekingen heeft voor het volgend jaar, te kort dag. Wij dienen daarom ook een motie in samen met het CDA om hier wat aan te doen.

Motie M1 'In harmonie met de Philharmonie'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 22 september 2017 besprekende de 25% korting op de subsidie van Philharmonie Zuidnederland in 2018 en 2019;

constaterend dat:

- GS besloten heeft om de subsidie voor de Philharmonie Zuidnederland vanaf 2018 te verlagen van 2 miljoen euro naar 1,5 miljoen euro per jaar;
- PS besloten heeft op 3 februari jl. om 6 miljoen euro te reserveren voor de Philharmonie Zuidnederland vanwege de provinciale doelstelling dat de provincie belang heeft bij een duurzame, toekomstbestendige symfonische muziekvoorziening die bijdraagt aan de provinciale doelen van Brabant;
- aangegeven is in het Bestuursakkoord 2015 en het Uitvoeringsprogramma cultuur 2016-2020 dat de provincie specifiek bij het orkest datgene wil stimuleren waar wij meerwaarde en kansen zien voor het culturele ecosysteem van Brabant;
- dat de provinciale bijdrage te koppelen is aan:
 - a. de bijdrage van een kwalitatief hoogwaardige en innovatieve symfonische muziekvoorziening als Philharmonie Zuidnederland aan het leef- en vestigingsklimaat van de regio;
 - b. de bijdrage die het orkest levert aan: het versterken van cultuureducatie en talentontwikkeling in Brabant en de verbindingen die het orkest maakt met (nieuw) publiek, amateurkunst en diverse festivals, podia en gezelschappen in Brabant.
- de Adviescommissie kunsten de Philharmonie op deze punten positief heeft beoordeeld;
- gedeputeerde Swinkels in de themabijeenkomst van 8 september heeft aangegeven dat het orkest uitstekend presteert, soms zelf boven de maat;
- er op deze doelen geen evaluatie heeft plaats gevonden die is besproken en goedgekeurd door PS;

overwegend dat:

- de korting van 25% aangekondigd is zonder dat hier een echte inhoudelijke evaluatie onderligt van de te bereiken doelen en afgesproken resultaten;
- de korting van 25% voor 2018 en de jaren daarna pas halverwege het lopende jaar is medegedeeld en dit voor een groot orkest te kort dag is om de noodzakelijke aanpassingen door te voeren om de reeds geboekte optredens en andere afspraken niet in gevaar te laten komen;
- de andere financiers - de rijksoverheid en de provincie Limburg - niet bekend waren met het voornemen van de provincie Noord Brabant om op zo'n korte termijn de subsidie te verlagen;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

- het besluit om de korting van 0,5 miljoen euro voor 2018 ongedaan te maken;
- op korte termijn een evaluatie op de gestelde doelen en prestaties die zijn genoemd in het Statenvoorstel begrotingswijziging 101/16 A op te stellen en aan Provinciale Staten voor te leggen;
- te komen met een reactie op het aanvullend advies van 17 juli 2017 van de Raad van Cultuur aangaande de Philharmonie Zuidnederland;

en gaan over tot de orde van de dag.

Patricia Brunklaus, GroenLinks.

Marcel Deryckere, CDA."

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. We zullen de motie in ontvangst nemen en we zullen hem snel laten vermenigvuldigen en hem op het al genoemde plekje op iBabs zetten. Dan vraag ik nu de fractie van de VVD. Mevrouw Schüller, gaat uw gang.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Dank u, voorzitter. De VVD inziens verdraait het CDA wel wat feiten. En ik wil het CDA en ook GroenLinks uitdrukkelijk vragen goed naar de gedeputeerde te luisteren. In het verlengde hiervan wil ik de gedeputeerde graag de volgende vragen stellen. Hoe heeft u contact gehad met gedeputeerde Koopmans van de provincie Limburg een ook de minister? Ik ben heel benieuwd wat daar besproken is.

En nogmaals wil ik benadrukken, er wordt hier het woord 'onrechtmatig' gebruikt. Dat zijn wel erg grote woorden en ik hoop dat u die terug wilt nemen.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Schüller voor haar bijdrage. De fractie van de SP, de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik vind het jammer dat u geen interrupties toestaat, want een goed debat was mij liever geweest. En ik ben nu ook nog benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde.

Voorzitter. Ik zou wel aan het CDA en ook aan GroenLinks willen zeggen, een beschuldiging van onrechtmatigheid kan maar tot één ding leiden, en dat is een motie van wantrouwen. Als u vindt dat dit college onrechtmatig gehandeld heeft, moet u daarmee komen. En dan hoop ik dat u mans genoeg bent om zo meteen in de tweede termijn te zeggen: hier is die motie. Of dat u zegt: ik trek dat soort stoere woorden in. Want voor mij is het duidelijk, mijnheer Deryckere. U zegt: onrechtmatig omdat het mandaat overschreden zou zijn. Nou, in de begrotingswijziging staat inderdaad 2 miljoen euro voor filharmonische muziek, maar er staat nergens dat het gehele bedrag van 2 miljoen euro voorbestemd, gereserveerd was voor de philharmonie Zuid. Dat is voor de filharmonische muziek in Brabant. En dat dat voor u misschien alleen maar de philharmonie kan zijn, dat is misschien uw probleem, maar dat is niet ons probleem.

Daarnaast, voorzitter, we hebben straks een begrotingsbehandeling over enige weken en pas na die begrotingsbehandeling weten instellingen zoals de philharmonie wat ze voor 2018 definitief zullen krijgen, omdat wij daarover gaan. Zo gaat het ieder jaar. Wat wij bijdragen aan de philharmonie bepalen wij gezamenlijk hier als Staten. Dat bepaalt niet de minister en ook niet de gedeputeerde uit Limburg, maar dat bepalen wij hier in de Staten. En de gedeputeerde zal inderdaad via de begroting straks met een voorstel komen op grond waarvan wij een discussie kunnen voeren en uiteindelijk een besluit nemen. En daar is echt niks onrechtmatigs aan.

En als u zegt overvallen. Deze gedeputeerde is al maandenlang in overleg. Ik weet het. Kijk, het zou iets anders zijn als het bericht gisteren was gekomen.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

De heer **Heijmans** (SP): En het orkest nog niets wist. Maar er zijn al maandenlang overleggen, die plaatsvinden. Ik vind echt dat u hiermee onrecht doet en ik hoop dat u in uw tweede termijn op uw woorden terugkomt.

De **voorzitter**: De fractie van de PVV. De heer Bakker, gaat uw gang.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik stond ook eventjes te kijken toen van de week het interpellatieverzoek binnenkwam. En ik heb zojuist ook naar de heer Deryckere geluisterd en die heeft het

erover dat hij toch wel verrast was. Maar als je heel goed naar de begrotingswijziging van 3 februari kijkt, 101/16a, er staat heel duidelijk aangegeven dat 'het aanvullende plan van het orkest, dat voor de zomer van 2017 wordt opgeleverd, heeft mogelijk impact op de begroting tot 2018 en verder.' Dat staat heel duidelijk aangegeven, dus echt verrast kunt u denk ik niet zijn.

Voor de PVV is het heel duidelijk. Wij zijn op 3 februari niet akkoord gegaan met de begrotingswijziging. Voor ons had de komende jaren gewoon nul komma nul steun richting de philharmonie gegaan. Maar goed, er is een democratisch besluit genomen en dat respecteren wij. Maar ik heb nog wel een aanvullende vraag. De 500.000 euro, die bespaard wordt op de begroting van de philharmonie, kan alsnog bij de philharmonie terechtkomen. Althans, dat heb ik bij de vorige Statendag, bij de themavergadering tussen de regels door gehoord. Aan de gedeputeerde de vraag: klopt dat? Ja of nee. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja. Ik dank de heer Bakker. Dan de fractie van D66, de heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, we vallen een klein beetje in herhaling. Wat ik wel wil aangeven is dat ik ernstig teleurgesteld ben in het CDA en de grote woorden die het gebruikt van misleiding en onrechtmatigheid. Ik vind, als ze dat soort dingen gebruiken, dan mogen ze dat ook wat nadrukkelijker onderbouwen/bewijzen. Want als dit de teneur is van de debatten, die we gaan voeren, dan hebben we nog een moeilijke tijd tegemoet. De verrassing kan ik inderdaad ook met de mijnheer van de PVV eens zijn. Ik heb de tekst ook opgezocht. Er waren altijd al randvoorwaarden aan de toekenning in 2018. Ik weet dat er vele gesprekken zijn geweest. Alle partijen hebben gesprekken gevoerd met de philharmonie, waarin duidelijk was aangegeven welke kant het op ging, welke bewijzen we zouden willen hebben voor een nabije toekomst. In al die besprekingen, die ik heb gevoerd en die het college heeft gevoerd, is duidelijk gewaarschuwd voor een en ander. Als nu gezegd wordt: we hebben het niet geweten, dan denk ik dat het gewoon heel lastig is in de toekomst om nog een constructief debat te gaan voeren. Ik roep nadrukkelijk het orkest weer op om constructief het gesprek aan te gaan met ons college om in ieder geval te kijken hoe we een goede dienstverlening kunnen gaan opzetten vanuit het orkest richting Brabant om te kijken hoe in ieder geval die 1,5 miljoen euro, die maximaal beschikbaar is, ook werkelijk ingezet kan worden voor het orkest.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman. De fractie van de PvdA? Geen behoefte om het woord te voeren. Dan ben ik bij de fractie van 50PLUS. Van Overveld, zie ik het goed? Ja, gaat uw gang. Er komt een tweede termijn.

De heer **Heijmans** (SP): Even over de orde, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat mag u altijd.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. U hebt nadrukkelijk aangegeven, bij het begin van het debat, dat dit debat zich zou moeten beperken tot het proces en niet vooruit moet lopen op de begrotingsbehandeling. Ik zie dat punt 1 van de motie in feite puur, zuiver, 100% vooruitlopen is op de begrotingsbehandeling. Dus ik wilde van u vragen of naar uw mening deze motie binnen de orde is.

De **voorzitter**: Ja, Dat gaan we zo bekijken. Ik zal de motie, als ik haar heb, goed lezen en u beantwoorden, maar we zijn in de eerste termijn. Het woord heeft nu de heer Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dank je wel, voorzitter. Ik kan denk ik heel kort zijn. Voor 2017 heb ik begrepen – en als ik het verkeerd zeg word ik wel gecorrigeerd – staan die 2 miljoen euro. En voor 2018 en verdere jaren moeten we nog een besluit nemen. Want zo zit het in elkaar. Wat vervelend is, is dat blijkbaar in de communicatie tussen de gedeputeerde of ambtelijke staf – dat weet ik niet – en de philharmonie Zuid iets is fout gelopen, waardoor zij een planning zijn gaan maken voor 2018 op basis van hetzelfde bedrag als 2017. Maar ja, dan zit er iets in de communicatie verkeerd. En dat is vervelender, maar daar kunnen we met zijn allen natuurlijk in ons gedrag iets aan doen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Overveld. De Partij voor de Dieren heeft geen behoefte om het woord te voeren. De ChristenUnie-SGP ook niet. De fractie van Lokaal Brabant dan, de heer Heijman.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Ik wil eigenlijk ook maar heel kort hier wat zeggen. Ik zou het CDA willen vragen, u gebruikt inderdaad grote woorden. Onderbouw het nog eens een keertje heel erg sterk. Want het blijft bij mij een beetje hangen in de zin van we doen een melding van de vorige keer en voor de rest niks nieuws in deze discussie. En als dat hier zo blijft hangen, dan vind ik eerlijk gezegd, laten we naar de begrotingsbehandeling gaan en uw oproep dan volgen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage. We zijn aan het einde van de eerste termijn. Ik wil dan de gedeputeerde vragen om de beantwoording ter hand te nemen. En daarna is er nog gelegenheid voor een tweede termijn. En zoals ik al had aangegeven zijn daar interrupties wel toegestaan, omdat nu alle inzichten, feiten en opvattingen hier wel op tafel liggen. Maar nu eerst de gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Er is mij een aantal aanvullende vragen gesteld, waarbij ik in eerste instantie even in zal gaan op de vraag, die door de VVD werd gesteld, omdat die wellicht ook wat licht moet geven op hoe nou precies dat proces is gegaan in het overleg richting ook Limburg en minister. Enerzijds geeft u zelf al aan hoeveel signalen er ook vanuit uw Staten zijn gegaan over de mogelijkheden die onderzocht moesten worden om uiteindelijk wellicht met een kleinere bijdrage vanuit Brabant te voorzien in een ondersteuning van de philharmonie. Dat is ook op vele momenten in overleggen met zowel de philharmonie zelf als met de heer Koopmans en de minister ter sprake geweest. Wellicht het eerste moment was vorig jaar, waarop ook het plan, de eerste reactie vanuit de philharmonie, richting minister ging. En overigens de philharmonie daarin zelf aangeeft begrip te hebben voor het besluit, dat wij toen namen. Namelijk om uiteindelijk halverwege dit jaar met een besluit te komen over verdergaande jaren. Dus ook heeft de philharmonie zich toen al gerealiseerd dat wij als het ware een knip maakten tussen financiering voor dit lopende jaar en de daaropvolgende jaren.

Wel bemerk ik dat in de afspraken die wij onderling probeerden te maken het best moeilijk was om de inzet, die wij hier met elkaar afspraken, namelijk om alle scenario's op tafel te krijgen, om die ook daadwerkelijk in de scenario-onderzoeken naar voren te krijgen. Enerzijds voerden wij hier met uw Staten een discussie over of daar dan wel of niet de optie in zou mogen zitten zonder Eindhoven. En we hebben toen volgens mij met elkaar bediscussieerd dat op het moment dat wij zeggen alleen maar scenario's met Eindhoven als vestigingsplaats inhoudt dat er natuurlijk ook een andere claim vanuit Limburg komt om ook alleen maar scenario's met de vestigingsplaats Maastricht te kunnen hanteren. Als u de zes scenario's heeft gezien die nu als opties op tafel liggen, betekent het dat er daar nog twee van over waren. Ondertussen heb ik met Limburg voortdurend discussies gevoerd of er überhaupt een scenario bij mocht met een kleinere orkestbezetting, die naar mijn idee recht doet aan uw eerste inzet van de afgelopen vier jaar. Op het moment dat dat erbij zou komen zou je zeggen dat we eigenlijk een scenario-onderzoek hebben met één scenario. Dat leek me dan volledig onzinnig worden.

Kortom, er is voortdurend overleg geweest om ervoor te zorgen dat wij in dit geval met deze zes scenario's, die nu op tafel liggen, uw Staten konden informeren en daarmee volledig geïnformeerd zijn over de keuzes die mogelijk ook voorliggen.

De **voorzitter**: Interruptie Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Ik zou de gedeputeerde willen vragen of hij kennis heeft genomen van het besluit, het aangepaste advies van de Raad voor Cultuur, waarin duidelijk gemeld wordt dat die standplaats eigenlijk niet meer zo'n item is. Omdat duidelijk is geworden dat, doordat het orkest op verschillende plaatsen speelt, het een heel hoog rendement behaalt.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus. Ik ga even ingrijpen. De orde was dat we het hebben over de manier waarop dit besluit is genomen. Natuurlijk zijn inhoud en proces nauw verweven. Maar ik wil u echt vragen om het debat over de materie van het verhaal niet nu te voeren. Die elementen, die van belang zijn om het proces te wegen, wil ik graag toelaten. Ik realiseer me dat dat niet met een mesje te snijden is, maar u gaat nu wel helemaal de andere kant op hangen. Dus wil u vragen uw interruptie in die zin te herframen.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat wil ik graag. Ik heb het net ook in mijn eerste termijn gehad over die standplaatsdiscussie. Ik zeg: blijkbaar lijkt het of dat een argument is. De Raad voor Cultuur – en ik moet dat echt noemen – heeft op 17 juli te verstaan gegeven dat die standplaats eigenlijk niet zo interessant meer is, omdat het vruchtbaarder is voor het orkest om die twee standplaatsen te hebben en een goede positieve toekomst tegemoet gaat. Het lijkt alsof u daaraan vast wil blijven houden. Het was ooit een eis, maar nu is het een soort tunnelvisie geworden. En het is niet een soort voortschrijdend inzicht. Ik vraag me af, heeft u notie genomen van het bijgestelde advies van de Raad voor Cultuur?

De **voorzitter**: Dat was uw vraag. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Wij hebben notie genomen van het advies van de Raad voor Cultuur, maar we hebben ook notie genomen van alle informatie. En ik heb met uw Staten afgesproken op basis van alle informatie met een voorstel te komen. Dat is precies wat er heeft plaatsgevonden. Vervolgens gaat u natuurlijk over het oordelen over dat besluit van GS. Nou, dat is hier al gezegd, ultimo gaat u daarover bij de begroting uiteindelijk iets vinden. Maar daarmee hebben we wel volledig binnen het mandaat gehandeld en is er ook ondertussen geanticipeerd op het besluit, dat u hier nam, om vooral alle scenario's op tafel te krijgen. En daarover hebben we de afgelopen maanden uitvoerig moeten praten om dat voor elkaar te krijgen. Maar uiteindelijk liggen er nu wel zes scenario's ter informatie.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het advies van de Raad van Cultuur kwam binnen op 17 juli. Dus dat is na dat scenario-onderzoek. En daarom vraag ik u: doet u ook aan voortschrijdend inzicht hierin? Bent u bereid om uw visie hierop bij te stellen? Ik heb ook een motie ingediend.

De **voorzitter**: De gedeputeerde komt straks op de motie.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Het is zo dat er een advies ligt. En dat advies hebben wij ons ter harte genomen en daarop een besluit genomen. En dat dat misschien niet helemaal in lijn met dat advies is, daarom is het een advies.

De PVV maakte terecht de opmerking dat we destijds afspraken over een aanvullend plan en daaruit te bezien of er impact is op het besluit dat we als GS nemen. Nou, dat is wat we kunnen vaststellen. Overigens ligt er nog wel de vraag bij: kan die 0,5 miljoen euro door de philharmonie ook benut worden? Nou, ik wil de philharmonie niet uitsluiten. Ik wil juist zorgen dat er mogelijkheden zijn, wellicht voor anderen. Want het lijkt me wel relevant dat anderen dan het initiatief nemen. Maar als zij dan tot projecten komen, waarbij de philharmonie een rol speelt, dat lijkt me zomaar tot de mogelijkheden behoren.

De **voorzitter**: Interruptie Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Ik ben nog heel even benieuwd naar het proces. U heeft verteld wat u met gedeputeerde Koopmans heeft besproken. Zou u ook nog even toelichten wat u met de minister besproken heeft? Dank u wel.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja. Ik heb in april de minister even gebeld, omdat we natuurlijk met dit dilemma zaten wat die precies gaat betekenen. Waarop de minister ook nog via mail heeft gereageerd en aangegeven heeft dat het niet onmogelijk is om in deze planperiode ook met planwijzigingen te komen. Het is natuurlijk wel even te bezien wat precies de impact is. Wij hebben daarom, ook met de omvang waarover we hier nu spreken, eigenlijk de indruk dat dat een omvang kan zijn die met name op Brabant effect zal hebben en daarmee niet direct zal slaan op de andere subsidiepartners.

De **voorzitter**: Interruptie Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik merk dat er onduidelijkheid heerst over waarom wij het woord 'onrechtmatigheid' nou in de mond nemen. Dat zou ik graag via een vraag willen uitleggen. Want het onrechtmatig zit niet zozeer in die 1,5 miljoen euro voor de philharmonie, maar in de bestemming die u heeft voor de 0,5 miljoen euro die u heeft gekort bij de philharmonie. Want in de begrotingswijziging van 3 februari, ook in antwoord aan de heer Heijman op die manier, staat gewoon dat die 2 miljoen euro, maximaal, het kan ook minder inderdaad, aan de philharmonie zuidnederland wordt besteed. En niet aan andere initiatieven. En op het moment dat u plannen heeft en een besluit neemt dat die 0,5 miljoen euro, die voor de philharmonie zuidnederland wordt bestemd, aan een andere bestemming hangt, dan overtreed je dus het recht van de Staten en dan bent u onrechtmatig bezig.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja, voorzitter, volgens mij verschillen we dan van mening. Maar ik hoor ook graag de mening van de andere Statenleden daarover. Maar ik wijs u wel even op de Statenmededeling die we hebben doen uitgaan. En ik zal hem citeren: "Met dit dossier blijven de doelen en de middelen, zoals die door PS voor symfonische muziekvoorziening zijn vastgesteld, gelijk." De prestatie-indicator van de begrotingspost wordt verruimd, omdat niet alleen philharmonie zuidnederland, maar ook andere partijen in de symfonische muziekvoorziening van Brabant worden gesubsidieerd. En dit wordt voorgesteld om in de begroting van 2018 aan te passen.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Daar zit dus de crux. Want dat is de verkeerde volgorde. U heeft bij de begrotingswijziging van 3 februari een mandaat van de Staten opgehaald om philharmonie zuidnederland dat geld te geven, dat maximale bedrag. Maar u heeft niet gevraagd of u dat geld ook mag besteden aan derden. En nu doet u dat achteraf, nadat het besluit al is genomen. En dat is gewoon in strijd met het budgetrecht van de Staten.

De **voorzitter**: De gedeputeerde wil reageren of? Mijnheer Heijmans. Wilt u reageren op het voorgaande of? Nee. Dan is mevrouw Brunklaus aan het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. Ik wou graag even aanvullen op wat door de heer Deryckere werd gezegd. Het staat letterlijk op pagina 78. Er staat: prestatie-indicator 2017, 2018, 2019. Dat is dat Statenvoorstel 101. "Symfonische muziek in Brabant borgen door bij te dragen aan een toekomstbestendig orkest philharmonie zuidnederland, 2 miljoen euro 2017, 2 miljoen euro 2018, 2 miljoen euro 2019." Dus het klopt wat Deryckere zegt en daarom hebben we ook deze interpellatie aangevraagd. Wij hebben dit geld gevoteerd voor de philharmonie. U heeft andere plannen. Dat kan best goed zijn, daar gaan we nu niet over. Maar wij hebben geen mandaat gegeven aan u om dat geld, dat half miljoen euro, voor die andere plannen in te zetten, want we hebben besloten om dat voor de philharmonie in te zetten.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja. Volgens mij hebben we te maken met beleidsdoelen en een beleidskader. Het beleidskader is de Cultuuragenda van Brabant, waarin u zelf aangeeft functionele ketens te willen benutten en niet instellingen. En het beleidsdoel is de symfonische muziekvoorziening in Brabant. Daar is uiteindelijk een indicator aan gekoppeld. En wat we in de Statenmededeling hebben aangegeven is dat op basis van de beleidsdoelen, de beleidskaders en de manier hoe GS die wensen in te vullen een wijziging van de indicator nodig is.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Maar u heeft als Gedeputeerde Staten een besluit genomen om dat geld anders te besteden, dat half miljoen euro. Dat kan niet, want wij hebben in februari gezegd dat dat wordt besteed aan de philharmonie. En u heeft eigenstandig het besluit genomen om dat anders te doen. U had daarvoor terug moeten komen naar de Staten en dat heeft u niet gedaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Mijnheer Deryckere zegt: we hebben in februari dat geld gegeven aan de philharmonie. Mevrouw Brunklaus zegt zelfs: we hebben het gevoteerd voor de philharmonie. Volgens mij hebben we het gereserveerd. En was daarbij duidelijk dat er de mogelijkheid was dat we het weliswaar reserveren, maar dat het bedrag van 2 miljoen euro voor 2018 lager zou kunnen zijn. En dat is iets anders dan voteren. Want wij geven bij een begrotingsbehandeling pas definitief groen licht voor de subsidie aan de philharmonie. Dat gaan we straks in november doen. Dat doen we niet in februari van dit jaar. Dat geld is gereserveerd.

De **voorzitter**: Deryckere heeft het woord.

De heer **Deryckere** (CDA): Mijnheer Heijmans. Wij hebben inderdaad op 3 februari die prestatie-indicator philharmonie zuidnederland gedaan. Dus dat labeltje hebben we aan die gelden gehangen, 2 miljoen euro voor de philharmonie zuidnederland gereserveerd. Er is een label aan gehangen in de begroting. En inderdaad, de gedeputeerde mag zeggen: ik doe geen 2 miljoen euro, maar 1,5 miljoen euro. Dat mag. Maar wat hij vervolgens niet mag doen is 0,5 miljoen euro uit die begrotingspost voor andere doeleinden inzetten. En dat is wat hij doet. En dat is onrechtmatig.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Het is gereserveerd voor de filharmonische muziek in Brabant.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Lees de begrotingswijziging. Ik zal hem nog een keer oplezen, mijnheer Heijmans. De prestatie-indicator, het label in de begroting is het volgende. Symfonische muziek in Brabant borgen door bij te dragen aan - en daar komt ie - een toekomstbestendig orkest philharmonie zuidnederland. Dus die gelden, daar hangt het labeltje aan: philharmonie zuidnederland. En daarom mag de gedeputeerde deze gelden niet anders inzetten dan alleen voor de philharmonie zuidnederland, behalve als hij deze Staten vraagt om dat wel te mogen.

De **voorzitter**: Hageman. Sorry. Mag ik stilte in de zaal? De heer Hageman heeft het woord.

De heer **Hageman** (D66): Begrijp ik het CDA nu goed dat het zegt: het is wel volledig binnen het mandaat van het college om 0,5 miljoen euro van de philharmonie, of eigenlijk van de 2 miljoen euro, af te halen?

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dat eerste deel mag juridisch gezien. In het Statenvoorstel begrotingswijziging staat maximaal 2 miljoen euro. Dus de gedeputeerde mag afwijken en zeggen: ik geef maar 1,6 miljoen euro, 1,7 miljoen euro, wat hij maar wil. Behalve als wij Staten zeggen: dat mag u niet. Maar wat niet mag, is dat het geld dat is gelabeld aan de philharmonie zuidnederland, dus de gelden die hij vrijmaakt, dus de besparing van 0,5 miljoen euro, want hij zegt ze maar 1,5 miljoen in plaats van 2 miljoen euro te geven, mag je niet aan andere bestemmingen geven dan de philharmonie zuidnederland, omdat in de begroting bij het labeltje philharmonie zuidnederland staat.

De **voorzitter**: Hageman. Mijnheer Heijmans. Met microfoons werken in zo'n debat is net zo makkelijk. En de heer Hageman had het woord.

De heer **Hageman** (D66): Dus ik begrijp in ieder geval dat het CDA het eens is met het feit dat er 1,5 miljoen euro in plaats van 2 miljoen euro naar de philharmonie gaat. Maar als ik het dus goed begrijp, is de discussie nu over de rechtmatigheid. Het is in ieder geval rechtmatig dat het van 2 miljoen euro naar 1,5 miljoen euro gaat. De discussie is dus of het verstandig is om 0,5 miljoen euro te reserveren voor de filharmonische muziekvoorziening in Brabant.

De **voorzitter**: En Deryckere mag reageren.

De heer **Deryckere** (CDA): Een reactie daarop. Inhoudelijk zijn we het niet eens met het besluit. Maar die 1,5 miljoen euro in plaats van 2 miljoen euro, dat mag. Alleen waar we het niet mee eens zijn, en dat is onrechtmatig, is om die 0,5 miljoen euro die je daar bespaart aan andere doeleinden te besteden dan de begrotingspost toelaat.

De **voorzitter**: Dat punt is helder.

De heer **Deryckere** (CDA): Het is hetzelfde als dat je 0,5 miljoen euro kort op sport en dat vervolgens aan economie gaat geven.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, voorzitter, ik heb eigenlijk een heel eenvoudige vraag aan de gedeputeerde. Of dat hij ons het GS-besluit wil overhandigen waarin hij inderdaad 0,5 miljoen euro besteedt aan andere symfonische voorzieningen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Volgens mij hebben we te maken met een reservering. Er staat een reservering op die post. En we hebben een besluit gemaakt om uiteindelijk nu tot een regeling te komen over hoe we nu die 0,5 miljoen euro gaan inzetten. Dat komt allemaal nog bij u terecht bij de begroting, wanneer u daar definitief over besluit.

De **voorzitter**: Zoals was aangekondigd. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank. Dus ik maak het even helder. Er is nog geen GS-besluit aanwezig dat 0,5 miljoen euro voteert voor symfonische voorzieningen, anders dan het philharmonisch orkest zuidnederland.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dat is juist.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. En dat is het punt dat mijn collega bedoelt met het onrechtmatige. Dat is artikel 167 lid 4 van de Provinciewet.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal!

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dat u vooraf PS moet vragen om die 0,5 miljoen euro. Dus technisch is dat gewoon echt absoluut zo. Want er staat heel nadrukkelijk: philharmonie zuidnederland. Niet: filharmonische doelen of dingen. Philharmonie zuidnederland, het orkest. En dat is wat er bedoeld wordt. Artikel 167 lid 4.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Volgens mij een opmerking. Maar ik heb al eerder verwezen naar de beleidsdoelen en beleidskader, die door u, Provinciale Staten, zijn aangegeven. En binnen dat mandaat ligt dit voorstel. Maar het formele voorstel komt natuurlijk nog bij uw Staten terecht.

De **voorzitter**: Helder. Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ja, dat zou mijn reactie ook zijn aan de heer Steenbakkers. Want ik hoor toch heel goed zeggen dat wij over dat half miljoen euro nog een besluit nemen. Dus is dat volgens mij een correcte procedure. Maar blijkbaar moet het vaker gezegd worden, want het wordt nog niet begrepen.

De **voorzitter**: De heer Deryckere tot slot. En dan geef ik de gedeputeerde het woord weer.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik heb hier het persbericht voor me, dat de gedeputeerde uit heeft gedaan naar aanleiding van dit besluit, want dat is het wel degelijk. En daar staat in: philharmonie krijgt een jaarlijkse subsidie van 1,5 miljoen euro in 2018 en 2019. De overige 0,5 miljoen euro per jaar, die PS al hebben bestemd voor symfonische muziek, dat klopt gewoon niet, wordt geïnvesteerd in een meer evenwichtige, gevarieerde en stevige voorziening, die past bij het Brabantse profiel. Dus A, hier staat gewoon dat het een besluit is. Want dat gaat u doen, u vraagt het niet aan PS. U zegt hier zelfs dat PS al toestemming hebben gegeven om dat op deze manier te doen. En ook dat is niet juist.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Volgens mij is altijd een Statenmededeling leidend. Daarmee communiceren wij naar PS. Maar anderzijds staan wij als college ook voor de beslissingen die wij nemen. En wij denken daadwerkelijk dat hier een goed voorstel ligt. En daarin mogen wij volgens mij melden op een manier dat wij denken: hier zullen wij de Staten ook van weten te overtuigen. Maar u zult uiteindelijk aangeven of dat ook het geval is.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dus u zegt hier ten eerste dat in een persbericht en een Statenmededeling twee verschillende dingen staan. In het ene zegt u dat PS al toestemming hebben gegeven en schijnbaar in de Statenmededeling staat van niet. Mijn vraag is dan: waarom is een Statenmededeling dan geen Statenvoorstel? Want dan zou u aan ons vragen of u dit mag doen. En dat heeft u dus niet gedaan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Nou, voorzitter. Er staat in het persbericht genoemd dat er een reservering is met beleidsdoelen. En wij stellen als college voor om binnen die beleidsdoelen en binnen dat mandaat met een voorstel te komen. Maar u weet als geen ander dat uiteindelijk u als Staten over dat soort voorstellen gaat. Dus u kunt proberen er meer in te gaan roeren, maar u kunt ook uitleggen hoe het hier werkt, hoe u zit en hoe u uiteindelijk daar als Staten over besluit.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik snap dat er op een technische manier misschien een handigheid is om er onderuit te komen. En ik denk dat het nooit keihard is te krijgen dat het echt onrechtmatig is. Want u zegt dat het bij de begroting wordt vastgesteld. U heeft dus nu een voorschot genomen op 2018 en tegen de philharmonie gezegd: die vijf ton gaan eraf en gaan we voor iets anders besteden. Het is muziek, dat is goed, dan doen we. Wat u nu gedaan heeft, is echt een grijs gebied. U heeft gezegd: wij als GS gaan dat besluit nemen. We hebben dat genomen. We gaan dat communiceren. De Staten hebben weliswaar in februari iets anders besloten.

De **voorzitter**: En uw vraag was?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Mijn vraag is of u dit naar ons, PS, en naar de buitenwereld en vooral naar de philharmonie geen kwestie vindt van onbehoorlijk bestuur. En dit heb ik u ook al gevraagd in de themavergadering en daar heeft u toen geen antwoord gegeven.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Ik kan een beetje in herhaling gaan vallen. Nee, er is geen sprake van onbehoorlijk bestuur. En er is ook geen sprake van buiten mandaat treden. Ik kan de discussie alleen maar herhalen. Volgens mij heb ik die argumenten hier al over tafel doen gaan.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, precies die argumentatie die de gedeputeerde in eerste instantie op mijn collega, Marcel Deryckere, gaf. Dat mag u dus niet! U moet vooraf hier naartoe komen voor die 0,5 miljoen euro! Dat is hoe het in elkaar zit. Als u zegt dat het wel mag en wij niet, of er is hier onduidelijkheid, dan is daar een heel makkelijk middel voor, de Zuidelijke Rekenkamer. En de Zuidelijke Rekenkamer kan perfect aangeven of u daar goed gehandeld heeft of niet. Dus het lijkt me een goed iets om gewoon een specifiek verzoek neer te leggen.

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Voorzitter. Ik wil verzoeken aan u, kunnen we ophouden met dit welles-nietesspelletje en doorgaan met waar het echt om gaat? Dank u.

De **voorzitter**: Ja. Daar gaat u toch een beetje zelf over. Maar ik wilde net aan u zeggen: Da capo al fino el meno amo troppo. We zijn wel een beetje aan het herhalen en het is meer Stravinsky dan Bach, geloof ik, op het moment. We gaan naar een afronding van het debat toe, maar ik geef u graag de gelegenheid om zelf te bepalen wanneer u het genoeg vindt. Ik houd dat een beetje mee in de gaten. We zijn daar wel aan het toe komen Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het zou ook prettig zijn als we proberen een oplossing te zoeken. Dit doet niemand goed natuurlijk. En dat is ook de reden waarom ik een motie heb ingediend. Ik hoop dat u daar zo meteen nog een reactie op gaat geven. U vindt het dus geen manier van onbehoorlijk bestuur als u een orkest met een omzet van weet ik hoeveel geld en partners die daarmee gemoeid zijn in Limburg en de rijksoverheid op deze manier met een besluit confronteert?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk, mevrouw Brunklaus. U valt in herhalingen. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Met alle respect. Volgens mij hebben we het hier over een vraag die gaat over het mandaat. En steeds komt eigenlijk weer de vraag terug van in hoeverre dat dan rechtmatig is om van een subsidie die in eerste instantie gemiddeld 2 miljoen euro per jaar was terug te keren naar een subsidie van 1,5 miljoen euro. En dat is uitdrukkelijk niet de vraag die voorligt en bovendien door u erkend wordt, zelfs in deze discussie, dat dat een rechtmatige actie zou zijn als we daar al over van mening zouden verschillen. Het gaat er blijkbaar om of wij als GS een besluit mogen nemen om de middelen, die vervolgens resteren door de beslissing om wellicht nu tot 1,5 miljoen euro te komen, anders in te zetten. En wij geven aan dat binnen het mandaat, binnen de beleidsdoelen die u gesteld hebt, ook binnen de Cultuuragenda die u gesteld heeft, het passend is om een bredere inzet te plegen op de filharmonische muziekvoorziening in Brabant. En wij zullen uiteindelijk met een voorstel naar u toekomen over hoe wij denken dat in te gaan richten en daar gaat u ultimo over in uw begrotingsbehandeling dit najaar.

En naar de motie toe, voorzitter. Daar zitten dus een aantal zaken in die eigenlijk buiten de orde van dit debat zijn. Maar in algemene zin zal ik haar daarom ook ontraden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Dan kijk ik of er behoefte is aan een tweede termijn. Daarbij hanteren we dezelfde volgorde als die gehanteerd is in de eerste termijn. We beginnen dus met de fractie van het CDA. Kort en krachtig graag.

De heer **Deryckere** (CDA): U bent wel erg lang, mijnheer Swinkels. Dat moet ik even corrigeren. Dank u wel, voorzitter, voor het woord. Ha ha ha. Dank u wel voor het woord, mijnheer de voorzitter. Ik merk een beetje, en de voorzitter zei het net ook al, dat we een beetje rondjes aan het draaien zijn in de discussie. Een welles-nietesspelletje. Wij zeggen: die 0,5 miljoen euro, die u heeft gekort van de philharmonie zuidnederland, mag u niet aan andere dingen uitgeven en dat is onrechtmatig. De gedeputeerde ontkent dat en volgens mij, en dat zei mijn collega Stijn Steenbakkers al heel terecht, is daar maar één oplossing voor. En dat is gewoon dat we laten kijken door de Zuidelijke Rekenkamer, onafhankelijk onderzoek, spoedonderzoek, of het budgetrecht van de Staten hier nou is geschonden. Mag de gedeputeerde die 0,5 miljoen euro zonder mandaat van PS aan andere bestemmingen geven dan in de begroting is geoormerkt? En daarom dien ik een motie in om dat onderzoek mogelijk te maken.

Motie M4 'Spoedonderzoek Zuidelijke Rekenkamer'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 22 september 2017 besprekende de 25% korting op de subsidie van Philharmonie Zuidnederland in 2018 en 2019;

constaterend dat:

- er in Provinciale Staten onduidelijkheid heerst over de (rechts)geldigheid van het besluit van Gedeputeerde Staten om 0,5 miljoen euro van de gereserveerde gelden voor de Philharmonie Zuidnederland over te hevelen naar andere symfonische initiatieven;

overwegend dat:

- Gedeputeerde Staten mogelijk zonder mandaat van Provinciale Staten een besluit heeft genomen;
- hiermee mogelijk het budgetrecht van Provinciale Staten is aangetast;

verzoeken de Zuidelijke Rekenkamer op om:

- een spoedonderzoek te starten naar de vraag of er in deze casus sprake is van schending van het budgetrecht van Provinciale Staten

en gaan over tot de orde van de dag.

Patricia Brunklaus, GroenLinks

Marcel Deryckere, CDA Brabant"

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal! U dient een motie in. Dan zullen we die indienen. Mijnheer Heijmans was eerst.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, ik vind het een beetje gênant hoe mijnheer Deryckere hier gewoon weigert te luisteren naar wat de gedeputeerde zegt. Want hij zegt: we moeten onderzoek doen, want het budgetrecht, de gedeputeerde, GS, gaat vijf ton uitgeven. De gedeputeerde zegt: ik kom met een voorstel en dadelijk bij de begroting beslist u of die 5 ton uitgegeven wordt in 2018. Dat hebt u toch gehoord? Waarom wilt u dat dan niet begrijpen? Is politiek inderdaad puur theater voor u? Want daar lijkt het veel op. Met waarheid heeft het niks te maken, mijnheer Deryckere.

De **voorzitter**: Mijnheer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik sta hier absoluut geen theater te doen. Het is een echte zorg, die wij als fracties van het CDA en GroenLinks hebben, dat de gedeputeerde iets doet dat buiten het mandaat van de Staten valt. En daarom staan we hier vandaag. En dat staat gewoon geormerkt in het besluit. In de Statenmededeling, geen Statenvoorstel, van de gedeputeerde staat hij die half miljoen euro anders wil besteden dan de begroting toelaat.

De **voorzitter**: Mijnheer Deryckere. Als u daarover een oordeel van de Staten wilt, moet u dat oordeel aan de Staten vragen. We hebben even naar de motie gekeken, zoals zij er nu ligt is zij inderdaad een beetje buiten de orde. U zou haar kunnen aanhouden. Als u dit zegt, moet u hier in dit debat hierover een oordeel vragen.

De heer **Deryckere** (CDA): Welke motie?

De **voorzitter**: Nou, de motie die u ingediend heeft is eigenlijk aan de orde bij de begrotingsbehandeling.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja. U bedoelt de bredere motie, die GroenLinks net heeft ingediend.

De **voorzitter**: Nee. Uw motie 1, die u ingediend heeft. U bent eerste indiener.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja.

De **voorzitter**: Maar als u zegt: ik wil een oordeel van de Staten over de rechtmatigheid of een onderzoek, dan moet u daar een voorstel over doen. Dan kunnen we daarover stemmen en kunnen we dan het debat beëindigen, want anders blijven we inderdaad hangen in iets waar we vandaag zo niet uitkomen. Mijnheer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ja, ik wil toch even de heer Deryckere oproepen. Dit is een debat, waarbij we zenden en luisteren. Er is al aangegeven dat er een voorstel komt, dus de rechtmatigheid wordt uiteindelijk bij de begroting vastgesteld, niet nu. Wat mij even van het hart moet, u had net een opmerking dat de heer Swinkels zo lang was en dat u daar iets aan ging doen. Ik heb ook eigenlijk meer de indruk dat deze discussie bedoeld is om hem de poten onder het lijf vandaag te zagen dan dat u eigenlijk bereid bent te luisteren in een openbaar debat en te kijken naar de rechtmatigheid.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ook dat werp ik verre van mij. Ik bedoelde alleen dat dit gestoelte iets hoger stond dan voor mij noodzakelijk was. Om te reageren op de voorzitter heb ik net een motie ingediend om te onderzoeken of het budgetrecht is geschonden, zodat daar gewoon een objectief oordeel over komt. Want inderdaad komen we met deze discussie niet verder. En het is in het belang van de philharmonie en ook van deze Staten dat we dat gewoon ophelderen. En dat we die spelregels helder op papier hebben. Dus vandaar dat ik die motie heb ingediend. Ik hoop dat u die ondersteunt, zodat als ik ongelijk heb laat dat dan bewijzen.

De **voorzitter**: Die motie zal onder stuknummer 4 onderdeel uitmaken en is toegevoegd aan het elektronisch systeem. Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dank u, voorzitter. Ik zou eigenlijk willen zeggen: ik vind het bijna onbehoorlijk om het te vragen, want u luistert gewoon niet. U luistert niet! En dat helpt niemand in het debat en niemand naar kwaliteit van besluitvorming.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel nog.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik wil toch even interrumpen dat ik vind dat nu een aantal oppositiepartijen weggezet wordt heel strikt met de regels te zijn. In dit democratisch proces vind ik dat vooraf een discussie had moeten plaatsvinden over uw besteding van gelden. En niet achteraf met een stuk van het college. En ik vind het een beetje jammer dat coalitiepartijen nou enorm hard het college gaan verdedigen om er maar onderuit te komen dat we echt gaan kijken van hadden we dit...

De **voorzitter**: Uw punt is helder.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat vind ik echt jammer. Het wordt echt een soort coalitie-oppositiedingetje of zo. Oppositiepartijen moeten klaarblijkelijk de regels echt letterlijk gaan interpreteren om hun gelijk te krijgen. En dat vind ik echt jammer.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Mijnheer Van der Wel. Ik vind het jammer dat u die analyse nou in dit debat deelt. Ik denk dat u inderdaad een aantal debatten heeft gezien waarin we inderdaad met de coalitiepartijen het zo met elkaar eens waren dat we zeiden: hier staan wij voor en u mag als oppositie daar feedback op geven, maar wij staan hiervoor.

In dit debat is het vooral de heer Deryckere die niet luistert en al zes keer uitleg heeft gekregen hoe het zit. En ik wijs u dan toch even op oppositiepartij PVV, die naadloos begrepen heeft hoe het inderdaad werkt met budgetrecht en Statenmededelingen. En dat is nou een houding waarvan we denken dat misschien het CDA daar eens een voorbeeld aan moet nemen.

De **voorzitter**: De heer Deryckere was klaar. Nee nee. Het was aan Deryckere gericht, niet aan u. We gaan verder met Deryckere tot slot. U rondt af.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik rond af, inderdaad, met een snelle reactie op de heer Meijer. Wat ik net al zei, er speelt hier inderdaad een spelletje. Er zijn verschillen van mening, verschillen in visie ook wat

Gedeputeerde Staten mogen doen en wat niet mag op basis van het budgetrecht. Volgens mij is er dan maar één manier om het op te helderen, en als ik ongelijk heb dan ga ik het dan ook absoluut toegeven. En ik hoop dat u dat ook doet als u ongelijk hebt. Als we middels een onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer kijken of hier het budgetrecht geschonden is ja of nee, en wat kunnen we daarvan leren?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Ik stel voor nu het woord te geven aan de fractie van GroenLinks als tweede in de rij. Graag kort en krachtig.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, voorzitter, dat zal ik proberen. Onze inzet in dit interpellatiedebat was om de nodige ruis uit de weg te ruimen. Dat is helaas niet gelukt. We hadden dit natuurlijk nooit gedaan om zomaar iets aan te roeren wat betreft die onrechtmatigheid. Het zou goed zijn om dat toch nog een keer door te spreken met de Staten.

Maar los daarvan denk ik dat het hele communicatietraject hierover niet goed is verlopen. En dat vind ik toch wel heel erg sneu voor ons als Staten, maar ook vooral voor degenen die het betreft. Dit college heeft de mond vol van eerst beleid en dan geld. En wat er nu gebeurt is eigenlijk dat geld wordt uitgegeven zonder dat er beleid is. En een orkest dat een miljoenenbedrijf is, wordt gezegd van: 'in 2018 en 2019 krijg je maar minder geld, dus zeg maar een aantal van je activiteiten af.' We weten allemaal wat de consequentie van dit besluit is.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Het zal wel vergeefs zijn, voorzitter. Maar ik hoor u zeggen, mevrouw Brunklaus, dit college geeft geld uit. Welk geld heeft het uitgegeven?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Mijnheer Heijmans. Het is heel erg flauw wat u doet, want u weet precies wat ik bedoel.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans. Het gaat hier via de voorzitter en mevrouw Brunklaus had het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen de philharmonie is gezegd: u krijgt 0,5 miljoen euro minder dan dat u gedacht had en zoals we het in de boeken hadden staan. Het wordt 0,5 miljoen euro minder, stel uw plannen maar bij. De concerten die u in 2018 al heeft geboekt kunt u eventueel afzeggen. Educatieve activiteiten in Brabant doen we niet meer, ook al hebben we daar afspraken over met de provincie. Ja, en dan gaan we dan, vorige week, de diverse organisaties bij elkaar roepen om te kijken of ze ook nog iets willen met filharmonische muziek. En kijken of de philharmonie daar nog wat bij kan betekenen.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Brunklaus. Ik vroeg u heel simpel, welk geld heeft dit college uitgegeven waar u zo boos over bent? Welk geld heeft het uitgegeven?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik hoor wat u zegt, maar u weet precies over welk geld het gaat. Wij gaan het bestemmen bij de begroting. Dat heeft u gezegd, hè? Dat is op het eind van dit jaar. Als we de

begroting gaan vaststellen, dan stellen we het geld voor 2018 vast. Maar we hebben het jaar daarvoor ook een begroting vastgesteld. We hebben 2 miljoen euro vastgesteld. Een Statenvoorstel, dat in 2016 is gemaakt, bestemt gewoon 2 miljoen euro voor de komende jaren voor de philharmonie. Dat heeft u net zo goed kunnen lezen als ik. Dus het is gewoon mensen op het verkeerde been zetten. De communicatie hierover is aan het begin van de zomervakantie gebeurd. We zijn eigenlijk allemaal op het achterste been gezet. Dit kan eigenlijk helemaal niet.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Nog even aan de heer Heijmans. Zegt u nu van: laat dit maar gewoon weer passeren en dadelijk bij de begroting ligt alles nog open. En dan moeten partijen, die het hier niet mee eens zijn maar weer met een amendement komen om de boel te repareren. Een amendement waarover u nu al aangeeft waarschijnlijk tegen te zullen gaan stemmen. Wat voor proces voeren we dan?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, laat maar passeren, mijnheer Van der Wel. Maar volgens mij is een begrotingsbehandeling altijd een bundeling van voorstellen waar GS mee komen en waarvan wij kunnen zeggen ja of nee. En zo gaan GS met een voorstel komen om de 5 ton te besteden aan de filharmonische muziek in Brabant. En ik vind dat een normale gang van zaken. Wilt u dan dat we met een blanco blaadje beginnen bij een begrotingsbehandeling? Hier is 600 miljoen euro. Mijnheer Van der Wel. Zeg maar hoe we het gaan besteden.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Nee, zeker niet. Maar zoals mevrouw Brunklaus al aangaf, daar ligt al iets onder. Daar ligt al een stuk onder waarin gezegd wordt 2 miljoen euro voor het filharmonisch orkest. En nu zegt u van: nee, maar we gaan tussentijds toch even weer wat anders doen. Ik vind het prima hoor, als er meer geld voor komt, maar laten we dan die 2 miljoen euro gewoon in stand houden, dan hebben we dit geschil ook niet. En laten we dan 0,5 miljoen euro extra bij de begrotingsbehandeling ...

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel. Dat debat voeren we bij de begrotingsbehandeling. Nee. Ik stop dit debat nu. Mevrouw Brunklaus gaat afronden, want we zijn echt rondjes aan het draaien, waar niemand meer wat mee opschiet.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): En het had ook getuigd van behoorlijk bestuur om dat goed af te stemmen met de philharmonie zelf. GroenLinks vindt het gewoon niet getuigen van behoorlijk bestuur om op deze manier met onze subsidiepartners om te gaan en ook met de andere partners, zoals de provincie Limburg en het Rijk. En vooral met de Staten, om dit op deze manier aan ons te presenteren. Dat hebben we al een aantal keer in het debat gezegd. Wij vinden het gewoon onbehoorlijk. Dank u.

De **voorzitter**: De fractie van de VVD? Geen behoefte. De fractie van de SP? Nee. De fractie van de PVV nog behoefte? Dat is niet het geval. D66? Idem dito. De PvdA? Nee. GroenLinks is al geweest. 50PLUS? Van Overveld. Kort.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Heel kort, voorzitter. Drie opmerkingen. Ik heb in mijn eerste termijn iets gezegd over de communicatie. En daar gaat de gedeputeerde verder niet op in. Maar ik denk dat een

betere communicatie ook met alle betrokkenen een heel ander effect zou hebben dan we nou hier bij elkaar zitten.

Het tweede wat bij mij opkomt, is of er verwachtingen bij anderen zijn gewekt. Als je verwachtingen wekt moet je wel verdomde goede redenen, goede communicatie hebben om van die verwachtingen af te wijken. Anders ben je een onbetrouwbare overheid en dat is het laatste dat we willen.

En mijn derde opmerking heeft iemand anders ook al gemaakt. Dit college roept steeds: eerst beleid en dan gaan we geld zoeken. Nu staat er al 5 ton te wachten en gaan we kijken hoe we dat invullen. Dat is precies omgekeerd.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Overveld. De Partij voor de Dieren, de heer Van der Wel, behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. De ChristenUnie-SGP? De heer Vreugdenhil heeft het woord.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik moet zeggen, ik sta wat verder van de discussie af. Ik ben ook niet bij de themabijeenkomsten geweest. Maar ik heb net wel gezien hoe de hele communicatie verlopen is en dat het college een Statenmededeling stuurt naar de Staten waarin het aangeeft kennisnemen van het besluit. Ik zie een persbericht van het college, waarin het eigenlijk al het besluit toelicht daarin. En daarmee in ieder geval in de beeldvorming Provinciale Staten voor een voldongen feit stellen. Ik moet zeggen dat ik vanuit mijn fractie het onderwerp niet zodanig groot vind dat ik zeg dat ik hier het college stevig aan de oren moet trekken. Tegelijkertijd laat het wel zien dat we het proces en de procedures wel zorgvuldig moeten voeren en dat met name communicatie, hiervoor had ik een ander punt, we ook dat proces zorgvuldig moeten voeren en we de positie van de Staten ook moeten respecteren. Juist op dit soort gevoelige dossiers, waarbij een gedeputeerde kan weten dat er ook een stevige discussie in de Staten zal plaatsvinden. En daar past wel enige reflectie van het college zelf op. De woorden van onrechtmatigheid en dergelijke zou ik niet in mijn mond willen nemen, maar dat hier een aantal zaken is die op een andere wijze ingevuld had kunnen en ik denk had moeten worden is wat mij betreft wel helder en duidelijk.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, mijnheer Vreugdenhil, ik hoor graag uw oordeel, want ik ben het met u eens dat communicatie erg belangrijk is. Maar communicatie is altijd naar twee kanten. Als u dit debat ziet en u zegt: 'ik bekijk het beetje van een afstand', hebt u dan de indruk dat er tijdens dit debat goed gecommuniceerd en geluisterd is? Durft u daarover een oordeel uit te spreken?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Volgens mij wordt dit debat vandaag geobserveerd door iemand. Dat vind ik wel heel aardig. Die kan eens een keer een reflectie geven. Maar zal ik eens eerlijk een reflectie geven, mijnheer Heijmans? Als ik de coalitiepartijen zo op die wijze zie opereren, dan denk ik dat u ook wel uitstraalt dat er iets mis zit. Aan de andere kant heb ik ook gezegd dat je grote woorden die af en toe gebruikt worden, over onrechtmatig en dergelijke, ook in de context wel moet meewegen, niet alleen de letter ervan. Tegelijkertijd, als ik dan toch mag reflecteren, denk ik ook dat een gedeputeerde daar ook best wel een stukje in kan toegeven als dergelijke persberichten naar buiten gebracht worden en daar wordt u in geciteerd. Het zijn uw persberichten. Dan past het denk ik bij de hele situatie om dan te zeggen: dat hebben we niet slim gedaan, dat hadden we wellicht op een andere manier moeten doen; en dat gaan we in de toekomst ook op een andere wijze doen. En misschien kunt u daarmee het debat ook afsluiten. Het zou u wel sieren denk ik.

De **voorzitter**: De fractie van Lokaal Brabant, Heijmans. Nee? Een oordeel over de motie 4 is er nog niet. Dus ik wil de gedeputeerde vragen dit debat met een paar laatste opmerkingen af te sluiten.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Als ik even mag.

De **voorzitter**: Over de orde Ja. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja? Omdat we de hele discussie hebben gevoerd over de vaststelling bij de begroting ben ik bereid om de eerste bullet van de motie M1, het besluit om de korting ongedaan te maken, om dat door te schrappen. Maar de rest van de motie wil ik graag overeind houden.

Motie M1a 'In harmonie met de Philharmonie'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 22 september 2017 besprekende de 25% korting op de subsidie van Philharmonie Zuidnederland in 2018 en 2019;
constaterend dat:

- GS besloten heeft om de subsidie voor de Philharmonie Zuidnederland vanaf 2018 te verlagen van 2 miljoen euro naar 1,5 miljoen euro per jaar;
- PS besloten heeft op 3 februari jl. om 6 miljoen euro te reserveren voor de Philharmonie Zuidnederland vanwege de provinciale doelstelling dat de provincie belang heeft bij een duurzame, toekomstbestendige symfonische muziekvoorziening die bijdraagt aan de provinciale doelen van Brabant;
- aangegeven is in het Bestuursakkoord 2015 en het Uitvoeringsprogramma cultuur 2016-2020 dat de provincie specifiek bij het orkest datgene wil stimuleren waar wij meerwaarde en kansen zien voor het culturele ecosysteem van Brabant;
- dat de provinciale bijdrage te koppelen is aan:
 - a. de bijdrage van een kwalitatief hoogwaardige en innovatieve symfonische muziekvoorziening als Philharmonie Zuidnederland aan het leef- en vestigingsklimaat van de regio;
 - b. de bijdrage die het orkest levert aan: het versterken van cultuureducatie en talentontwikkeling in Brabant en de verbindingen die het orkest maakt met (nieuw) publiek, amateurkunst en diverse festivals, podia en gezelschappen in Brabant;
- de Adviescommissie kunsten de Philharmonie op deze punten positief heeft beoordeeld;
- gedeputeerde Swinkels in de themabijeenkomst van 8 september heeft aangegeven dat het orkest uitstekend presteert, soms zelf boven de maat;
- er op deze doelen geen evaluatie heeft plaats gevonden die is besproken en goedgekeurd door PS;

overwegend dat:

- de korting van 25% aangekondigd is zonder dat hier een echte inhoudelijke evaluatie onderligt van de te bereiken doelen en afgesproken resultaten;
- de korting van 25% voor 2018 en de jaren daarna pas halverwege het lopende jaar is medegedeeld en dit voor een groot orkest te kort dag is om de noodzakelijke aanpassingen door te voeren om de reeds geboekte optredens en andere afspraken niet in gevaar te laten komen;
- de andere financiers - de rijksoverheid en de provincie Limburg - niet bekend waren met het voornemen van de provincie Noord Brabant om op zo'n korte termijn de subsidie te verlagen;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

- op korte termijn een evaluatie op de gestelde doelen en prestaties die zijn genoemd in het Statenvoorstel begrotingswijziging 101/16 A op te stellen en aan Provinciale Staten voor te leggen;
- te komen met een reactie op het aanvullend advies van 17 juli 2017 van de Raad van Cultuur aangaande de Philharmonie Zuidnederland;

en gaan over tot de orde van de dag.

Patricia Brunklaus, GroenLinks.

Marcel Deryckere, CDA."

De **voorzitter**: En u wilt haar ook vandaag in stemming brengen?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja.

De **voorzitter**: Mag ik in dat licht het oordeel van de gedeputeerde over beide moties? En daarna ... Ja.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dank u, voorzitter. Een paar korte opmerkingen misschien nog. Hij blijft toch nog een beetje onbehoorlijk doorklinken. En daar zit enerzijds een soort rare vermenging tussen wat nou een reservering en een bestemming is. Dat speelt hier blijkbaar een rol. Daar waar we gebruikelijk besluiten - soms pas bekrachtigen in de begroting - dat hier nu opeens een enorm vehikel lijkt te worden. Een bijzonderheid op zichzelf. En dat blijkt ook hier wel uit de discussie. Blijkbaar zit er nog een andere agenda achter en dat blijkt ook wel over de discussie. Want er is ook ontevredenheid over het onderliggende principebesluit. Maar mogen we dat altijd via een proces natuurlijk aanvechten. Maar die discussie gaat volgens mij nog in de begroting zijn finalebesluit kennen. En dat is aan u.

Er wordt ook wel wat geroepen over communicatie. En ik wil toch ook wel even nog benadrukken dat het frame, dat hier maar steeds wordt opgebouwd dat hier slecht gecommuniceerd zou worden, ik verre van mij wil werpen. Wat wel een situatie is, hoezeer wij ook vanuit het Brabantse perspectief hebben aangegeven naar zowel het ministerie, Limburg als de philharmonie, dat er hier een scenario ligt waarbij vele partijen onder u aangeven dat er perspectief zou moeten zitten in de plannen, waarin een geringere bijdrage van deze provincie deel daarvan uitmaakt, dat op een of andere manier niet in de plannen is doorgedrongen. Dat is vele malen herhaald, maar er is blijkbaar gemeend dat uw Staten te overtuigen zijn dat dat onmogelijk is. Wij zijn als GS er niet van overtuigd dat dat onmogelijk is en daar hebben de vele manieren waarop er informatie is verstrekt aan bijgedragen om daarom dit besluit te nemen. En dan komen we een beetje in de situatie die ik destijds in de themabijeenkomst door D66 aardig geschetst zag worden. Je kunt heel veel donkere wolken aan de hemel zien en je ondertussen focussen op dat ene kleine blauwe plekje. En als dan toch die donderwolk over je heen komt, kan dat als een verrassing aanvoelen. Maar het is ook een beetje vanuit welk perspectief je naar de totale situatie wilt kijken.

Zijn er dus verwachtingen gewekt? Ja, er zijn uitdrukkelijk verwachtingen gewekt, namelijk: houd er rekening mee dat wij hier halverwege dit jaar tot een eigenstandig oordeel komen. En dat dat een eigen zelfstandig onderdeel is van GS en uiteindelijk van PS. En dat kan niemand heel die periode misverstaan hebben.

Dan naar de beide moties. Ook met de aanpassing van GroenLinks om het eerste bolletje weg te halen blijf ik deze motie ontraden. Er wordt bovendien gesproken dat we ook nog een evaluatie zouden betrekken bij dit besluit. We hebben met elkaar dit voorjaar besloten om op basis van de plannen en scenario's tot een keuze te komen. En dat is precies wat hier nu uiteindelijk gebeurd is.

En motie 4 over het spoedonderzoek is uiteindelijk aan uw Staten, welk instrument u wilt inzetten. Dus ik zou dat ook graag aan u over willen laten.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Dan wil ik nu de beraadslagingen gaan sluiten. Ik maak nog de opmerking, ook gegeven de eerdere vraag van de heer Heijmans, of de motie, zoals die nu als 1a hier voorligt binnen of buiten de orde is. Ik wijs erop dat u inderdaad in die motie iets doet wat aan de hand is bij de begrotingsbehandeling, strikt genomen. Want het eerste bolletje bij de constatering heeft u nu geschrapt, maar u heeft niet geschrapt het uiteindelijke dictum van de motie, waarin u vraagt om een besluit van het college op dit punt. Ik kan u in overweging geven om de motie aan te houden tot de behandeling dan. Maar u gaat er uiteindelijk zelf over.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Even overleg. We houden haar aan. Dank u.

De **voorzitter**: Oké. Motie 1a wordt aangehouden. Dat lijkt me inderdaad gezien wat hier vandaag aan de orde is verstandig. En dan komt zij te zijner tijd bij de begrotingsbehandeling wel weer terug. Dan sluit ik nu de beraadslagingen en stemmen wij zoals gebruikelijk meteen over de moties die zijn ingediend bij het interpellatiedebat. Ik leg motie onder stuknummer 4, inhoudende een verzoek om een spoedonderzoek door de Zuidelijke Rekenkamer aan u voor. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen met stemverklaring. Voorzitter. Ik hoef geen onderzoek naar geld dat niet is uitgegeven, niet gevoteerd is en waar Provinciale Staten nog de volledige beschikking over hebben.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Bakker** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen en ik voeg me achter de stemverklaring van de SP.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Hiermee komt dan een einde aan dit punt van de agenda, het interpellatiedebat. Dan gaan we over naar de besprekstukken.

Besprekstukken

46/17 Statenvoorstel Uitwerking Tussenuitspraak ABRvS, d.d. 17 mei 2017, inzake PIP “Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69”

52/17 Statenvoorstel Vaststelling PIP “Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 – 1^e herziening”

De **voorzitter**: Zoals ik u straks heb aangegeven zijn er twee Statenvoorstellen betreffende de N69, die we in samenhang behandelen, maar die straks om een gescheiden stemming vragen. Ik stel voor dat we meteen doorgaan. Het woord is aan de fractie van de VVD. Mevrouw Otters heeft het woord. Mag ik stilte in de zaal! Mevrouw Otters heeft het woord.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ik zie dat de SP gaat roken en blijkbaar mijn bijdrage niet zo belangrijk vindt. Maar dank u wel, voorzitter, voor het woord. Graag maak ik ook van de gelegenheid gebruik om de spreker, de heer Van Dort, te bedanken voor zijn komst vandaag.

De **voorzitter**: Mevrouw Otters. Ik wijs u erop dat een deel van de SP-fractie naar u zwaait.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dan zwaai ik even terug. Bedankt. Ik wil hem graag bedanken voor zijn komst en inbreng bij het insprekmoment. De betrokkenheid in dit dossier is zeer groot, al 35 jaar. En inmiddels is de samenleving genderneutraal. Uit de stukken blijkt dat de regio beaamt dat de technische aanpassing en de administratieve wijzigingen, zoals vermeld bij de voorstellen, noodzakelijk zijn. Onze gedeputeerde is dus op de goede weg. De VVD ziet graag dat voorliggend aangepast PIP alsook het herziene PIP wordt vastgesteld, zodat – en ik zou bijna zeggen – eindelijk gestart wordt met de feitelijke realisering van de nieuwe verbinding N69, zodat ook de leefbaarheids- en bereikbaarheidsproblematiek in de regio Valkenswaard eindelijk wordt aangepakt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Otters voor haar bijdrage. Dan is nu mevrouw Ankie de Hoon. En ik heb begrepen twee woordvoerders van de fractie, of gaat u alleen het woord voeren? U ook, mijnheer Bahar? Nee. Alleen mevrouw. Aan u het woord.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Een historie van meer dan twintig jaar zou weleens tot een afronding kunnen komen. Voorzitter. Het is not done om pluimen uit te delen voordat de eindstreep is gehaald. Zo oordeelde het CDA een jaar geleden. En dat is gebleken. De N69 kent een voorspel met waarschijnlijk veel wakkere nachten tussen GS en de Raad van State. Een fragiel kaartenhuis. Het is niet zo vreemd dat dit voor betrokken bewoners en bestuurders veel onrust en onduidelijkheid geeft. Wel niet, wel niet, mitsen en maren. Die onrust maakt onder andere dat het CDA eerder dit jaar al meerdere malen schriftelijke vragen heeft gesteld. Eén punt hieruit leggen we aan u voor, de A67. Zonder directe aansluiting van de A67 op de N69 is er geen functioneren, zoals u zelf schrijft aan ons. De inzet is om de aansluiting op de A67 in dezelfde tijd te realiseren als de nieuwe verbinding N69. Waaruit bestaat dan onze inzet? Het klinkt zo onzeker. Wat zijn de factoren en welke invloed hebben ze? Kunt u hier een toelichting op geven?

Voorzitter. Namens de overbelaste wegen, de burgers, natuur en leefbaarheid willen wij u meegeven: houdt u de druk erop, gas op de plank, de schop in de grond.

Nog een laatste aandachtspunt alstublieft. Blijft u aandacht houden voor een secure en vroegtijdige communicatie richting betrokken bewoners. Kunt u hier een toezegging op doen? Het zou heel veel schelen voor hen.

En voorzitter, last but not least. Vanuit de raden hoorden we ook veel complimenten over de wijze van werken tussen de colleges en GS. En ook dat mag wel eens gezegd hier. Tot zover in eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw De Hoon voor haar bijdrage. De fractie van de PVV, de heer Van den Berg, dan nu.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Toen de PVV in 2011 aan toenmalig gedeputeerde Ruud van Heugten vroeg wanneer de N69 ongeveer opgeleverd zou worden, hoopte hij dat het aan het eind van zijn termijn, dus maart 2015, het geval zou zijn. En dat de inwoners van Aalst en Valkenswaard eindelijk verlost zouden zijn van een hoop ellende. Maar toen. "Indien nodig reageren wij juridisch op ontwikkelingen rondom Eindhoven Airport, de autowegen rond Eindhoven, de Ruit, de N69 bij Valkenswaard, en andere Brabantse autowegen A2, A27, A58, A67 en N261", aldus de door ons in 2017 wederom met 532.000 euro gespekte Brabantse Milieufederatie op haar website. En gelooft u mij, ook deze uitwas van de Groene Kerk heeft het drammen, drammen en nog eens drammen tot ware kunst verheven. Want de opmerking 'indien nodig' hadden ze wel weg kunnen laten, want ze zijn kind aan huis bij de rechtbank. Waarom sponsoren we die club eigenlijk? Waarom financieren wij rechtszaken tegen onszelf? Want ook dit laatste geintje kost naast een hele hoop werk ook gewoon weer 2500 euro belastinggeld aan rechtbankkosten. Wij hebben niets aan een club die geen enkel probleem heeft met vele kilometers asfalt door fraaie polderlandschappen aanleggen om hun klimatafgoden van 200 meter hoog, die rondjes draaien, aan te leggen, maar wel voor elke meter asfalt voor automobilisten dwars gaan liggen. Wij hebben niets aan een club die paniek zaait over fijnstof, hoe gevaarlijk dat wel is, en ondertussen de bewoners van Valkenswaard en Aalst al decennialang en nu nog langer laat "genieten" van onnodig veel fijnstof inderdaad. Wij hebben niets aan een club waar geen mens vrijwillig een donatie aan betaalt, die nog geen procent van haar begroting binnenhaalt via vrijwillige donaties. En dus geen enkel, maar dan ook werkelijk geen enkel draagvlak heeft en wiens groene wensdenken, wat heel ver van de realiteit verwijderd is, hier al royaal vertolkt wordt door GroenLinks.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg. Wilt u gaan afronden en misschien de rest van uw betoog ook nog wijden aan de voorstellen die voorliggen?

De heer **Van den Berg** (PVV): Nou, ik wou alleen zeggen dat deze club wat de PVV betreft de boom in kan, die overigens extra groeit dankzij wat meer stikstof en CO₂. Al decennia dus zitten de bewoners van

Valkenswaard en Aalst met een lawaaiige, vieze en lastig oversteekbare weg in hun dorpen. En de acties van de BMF en consorten voegen daar de nodige jaren aan toe. Al in 2011 is hier een motie van de PVV aangenomen voor een vrachtwagenverbod voor doorgaand vrachtverkeer door Aalst en Valkenswaard. Een dergelijke dienen wij opnieuw in. En wij vinden dat het nu echt tijd wordt om daar uitvoering aan te geven. In 2011 vond het college dat er nog wel mee gewacht kon worden. Wij zeggen nu: het is nu echt klaar. Dat moet afgelopen zijn, dat we in ieder geval enige verlichting aan de inwoners van Valkenswaard en Aalst kunnen geven, totdat de N69, ik hoop op zo kort mogelijke termijn, voltooid wordt. Dank u wel.

Motie M2 'Vrachtwagenverbod N69'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 september 2017, ter bespreking van Statenvoorstel 46/17 en aangaande de N69;

constaterende dat:

- Provinciale Staten reeds op 11 november 2011 een motie hebben aangenomen om doorgaand vrachtverkeer op het tracé van de N69 tussen de aansluitingen met de N396 en de N2 te verbieden;
- deze motie destijds niet ten uitvoer is gebracht vanwege het opnemen van het verbod als een van de maatregelen die gelijktijdig ingevoerd zou worden met het opleveren van de Westparallel N69;

overwegende dat:

- de aanleg van de Westparallel keer op keer vertraagd is en wordt;
- de inwoners van Aalst en Valkenswaard al decennia langer dan gewenst met de huidige N69 een van de meest vervuilde wegen in hun dorpen hebben;

roepen het college op:

- de gemeenten Waalre en Valkenswaard alle ruimte te bieden om ook eerder, of zo snel als mogelijk, een verbod voor doorgaand vrachtverkeer in te stellen op de N69 tussen de aansluitingen met de N396 en de N2;
- daarbij actief medewerking te verlenen inzake bebording en dergelijke en gaan over tot de orde van de dag.

Harry van den Berg, PVV Noord-Brabant."

Motie M3 'Gooi de BMF buiten'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 22 september 2017, ter bespreking van Statenvoorstel 46/17 en 52/17 aangaande de N69;

constaterende dat:

- de BMF (Brabantse Milieu Federatie) "fijnstof als grote bedreiging voor de volksgezondheid ziet;
- de BMF nagenoeg geen draagvlak heeft onder de bevolking, gezien de te verwaarlozen donaties vanuit de bevolking;

overwegende dat:

- de BMF keer op keer infraprojecten dwarsboomt vanuit een links-radical milieu-ideologie;
- de aanleg van de Westparallel keer op keer vertraagd is en wordt, niet in het minst dankzij de BMF;
- de inwoners van Aalst en Valkenswaard al decennia langer dan gewenst met de huidige N69 één van de meest overlast gevende wegen van Nederland in hun dorpen hebben, mede dankzij de BMF;
- de BMF kennelijk de gezondheid van de bevolking minder belangrijk vindt dan het veranderen van een stuk overwegend agrarisch landschap in een oplossing voor de luchtkwaliteitsproblemen;

roepen het college op:

- per eerstvolgende gelegenheid de subsidie aan de draagvlakloze BMF te schrappen en dit hen vandaag reeds mee te delen;

en gaan over tot de orde van de dag.
Harry van den Berg, PVV Noord-Brabant”

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg voor zijn bijdrage. Dan is nu de heer Smeets van GroenLinks aan de beurt. Aan u het woord.

De heer **Smeets** (GL): Dank u, voorzitter. Voorzitter. Voorzitter. Gaan we weer nat met het herziene provinciale inpassingsplan N69 bij de Raad van State? De provincie Noord-Brabant moest haar huiswerk overdoen volgens de Raad van State en dat ging niet om kleine technische, om administratieve details. Het ging om wezenlijke zaken bij de nieuwe verbinding tussen Waalre, Valkenswaard en Eindhoven. Daarom staat vandaag – en het klopt wat een aantal sprekers al heeft gezegd – het provinciaal inpassingsplan voor de N69 weer op de agenda. Op 31 oktober stelden Provinciale Staten het PIP voor de N69 vast. De fracties van de PvdA, D66, GroenLinks en de Partij voor de Dieren stemden toen tegen. Een motie werd aangenomen door Provinciale Staten om de aanleg en het gebruik van deze weg te verduurzamen. Op 9 september ben ik voor het eerst met dit dossier verder hier in contact gekomen en hebben we als fractie van GroenLinks gevraagd om goed te kijken te kijken naar de financiële onderbouwing van het verhaal, maar ook de natuurwaarden. En we hebben daarbij ook onze zorgen geuit over het buisleidingennetwerk van Petrochemical Pipeline, dat in dat gebied loopt. Ten aanzien van dat laatste punt heeft Arcadis een rapport uitgebracht, dat bij de bijlagen voor de stukken zat, waarin wordt aangegeven dat, mits de graafwerkzaamheden en de verlegging van de buisleidingen zorgvuldig worden uitgevoerd, er geen knelpunten zijn te verwachten op het gebied van externe veiligheid.

Voorzitter. Puntsgewijs een aantal zaken ten aanzien van de risico's bij dit PIP. Het voorgestelde tracé is vlak bij de Keersop, een zijrivier waarin de beekprik voorkomt in Brabant. De beekprik is een beschermde soort in de zin van de Flora- en faunawet en staat op de rode lijst als bedreigde diersoort. In hoeverre is nu voldoende rekening gehouden met deze beschermde diersoort in het plan?

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Naast dat de beekprik volgens mij een keer door een of ander natuurherstelproject zo'n beetje om zeep geholpen is, maar even een belangrijke vraag. U maakt zich zorgen om van alles en nog wat, pijpleidingen enzovoort. Mede dankzij uw gedachtegenoten zal ik maar zeggen, zoals de Brabantse Milieufederatie, zitten de inwoners van Valkenswaard en Aalst al decennialang aan een zeer zwaar vervuilde weg. En u traineert maar en traineert maar. U noemt het belangrijke zaken, wat de Raad van State aanhangig maken. Het zijn wel pietluttigheden. En elke pietluttigheid wordt gezocht om uitstel van de aanleg van die weg mogelijk te maken.

De **voorzitter**: En uw vraag was?

De heer **Van den Berg** (PVV): Waar is voor GroenLinks het belang van de inwoners gebleven? Waar?

De **voorzitter**: Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Het belang voor de inwoners, mijnheer Van den Berg, als u blijft staan. Ik ben van de week een hele tijd op pad geweest langs het tracé. En ik ben ook bij de Keersop geweest en ik heb ook gekeken naar de verschillende tracés. En ik ben ook door Valkenswaard en Waalre gereden. Natuurlijk moet daar wat gebeuren met de leefbaarheid. Natuurlijk moeten we ervoor zorgen dat dat vrachtverkeer

daar niet meer doorheen gaat. Maar ik kom zo meteen in mijn betoog terug of het voorgestelde PIP nu leidt tot een betere bereikbaarheid en leefbaarheid.

Goed. Voorzitter. In hoeverre – dat gaf een vorige spreker al aan – is nu de problematiek opgelost, mede gelet op het grote aantal ongevallen op de A67, waardoor het tracé langs Valkenswaard en Waalre vaak als sluiproute wordt gebruikt, zowel door de particuliere automobilisten als het vrachtverkeer?

Bij beide Statenvoorstellen staat dat Europese en internationale zaken niet van toepassing zijn. Voorzitter. Het is toch een weg tussen Eindhoven en Lommel en er ligt toch een industrieterrein volgens mij – Lommel – dat heel belangrijk is? En er zijn heel veel forenzen, heb ik begrepen, vanuit België, die richting Eindhoven, ASML, naar hun werk gaan. Is er overleg geweest met de Belgische autoriteiten over de aanleg van deze provinciale weg?

En, voorzitter, wat betreft de Europese aspecten, er lopen op dit moment een stuk of tweehonderd rechtszaken bij het Hof van Justitie ten aanzien van de toepassing van de Programmatische Aanpak Stikstof. De Raad van State heeft gevraagd om zo snel mogelijk, liefst begin januari, daar een uitspraak over te doen. De verwachting is dat dat heel veel gevolgen voor economie en natuur kan hebben. Wat betekent dat voor dit plan en zijn er claims te verwachten?

De **voorzitter**: Interruptie Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter. Ik zie een leuk plaatje. Tenminste, nu verandert dat.

De heer **Smeets** (GL): Ja. Er komt nog een plaatje, geloof ik. Nee, sorry, o ja.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Maar ik vind dat een leuk plaatje vanuit België. Waarom laat u niet zien dat daar de autosnelweg al ligt in België. Waar we 35 jaar geleden in Nederland mee begonnen en die we 36 jaar geleden afbliezen.

De **voorzitter**: Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Ja. Ik moet u zeggen dat ik niet de hele voorgeschiedenis ken tot vanaf de jaren '60. Het was ook nog ooit een rijksweg. Waarom ik dit plaatje heb laten zien is dat die provinciale weg van 80 km per uur straks overgaat in een snelweg in België, waar je denk ik 120 km per uur of 130 km per uur mag. En dat er op het laatste stukje van het voorgestelde tracé aan de Nederlandse kant heel veel eikenbomen staan van tachtig tot honderd jaar, die dan ook nog verwijderd zouden moeten worden.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Een terecht punt van 50PLUS net, want in België hebben uw ecologische broeders ook al een stukje snelweg bij Houthalen even weten tegen te houden. Maar als die klaar is, hebben we een heel goed alternatief om Antwerpen te ontwijken vanuit Brussel en Leuven richting Eindhoven. En dan is het hek pas echt van de dam. Als dan die Westparallel er niet ligt, hebben wij een heel groot probleem. Hoe ziet GroenLinks dat? Hoe gaan we dat oplossen als dat een volwaardig alternatief wordt en de mensen een puinhoop in hun dorp wel voor lief nemen?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Ik zal uw vraag meenemen. Op dit moment kan ik er geen antwoord op geven.

Voorzitter. Dan als voorlaatste puntjes. Het projectbudget staat al een tijdje op 142 miljoen euro. Dat is ooit verhoogd met 87 miljoen euro. Op 31 oktober 2014 is een uiterst summiere onderbouwing van dit budget besproken tijdens een PS-vergadering. Een aantal regels werd toen aan het budget besteed. Ik zou graag een actualisatie van het projectbudget willen zien. Ik kan me herinneren dat we hier ook het Logistiek Park Moerdijk hebben behandeld. Het provinciaal inpassingplan, tweeduizend pagina's, maar wel met een uitgebreide en goede financiële onderbouwing, los van de politieke keuzen ten aanzien van het Logistiek Park Moerdijk.

Op de website staat ook aangegeven dat er een groot aantal explosieven uit de Tweede Wereldoorlog met alle kaarten erbij verwijderd zouden moeten worden. Er is flink gevochten, met name in de Tweede Wereldoorlog en ik vroeg me af: hoe wordt dit risico aangepakt?

Vooruitlopend op het aanbesteden is wel al een aanbestedingsprocedure in gang gezet. Er staat in de tekst van de website van de grenscorridor N69 dat er al vooruitlopend op de aanbestedingsprocedure gelden zijn vrijgemaakt vanuit de gebiedsimpuls. Voorzitter. Hoe verhoudt zich dat tot het budget van Provinciale Staten?

Voorzitter. Kernpunten voor de fractie van GroenLinks zijn of bijgaande voorstellen nu echt Raad van State-proof zijn. De Raad van State was behoorlijk kritisch bij de vorige procedure. En leiden de voorstellen, de Westparallelroute, nu echt tot betere bereikbaarheid zonder fundamentele aanpassing van de toch al broze leefbaarheid inderdaad, natuur en landschap in deze regio?

En verder zou ik de heer Van den Berg willen uitnodigen voor de Dag van de Duurzaamheid in Oosterhout op 14 oktober. Dan zal ook de Groene Kerk deelnemen, een echte kerk. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets voor zijn bijdrage. Dan is de heer Oosterveer nu. Ja. Uitnodigingen voor evenementen geschieden doorgaans bij de dagmail via de griffie, maar dat terzijde. De heer Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter. Dank u wel. Ik zou het eigenlijk graag kort willen houden, maar ik wilde geen historische terugblik geven van veertig jaar. Ik heb mijn documentatie wat nagelezen. De Poot van Metz. Een speciale versie van de roodharige kamsalamander heeft gezorgd dat de Verlengde Poot van Metz afgeblazen werd. En sinds die tijd modderen we een eind weg. Inwoners van Aalst, Waalre, Valkenswaard en noem ze maar op mochten genieten van de uitlaatgassen van auto's en vrachtwagens. De realiteit is dat wij doorgaan met meer auto's hebben. Dan kunnen we zeggen: dat mag niet, dat moet niet. Maar het is zo. In onze optiek van 50PLUS hebben GS de nodige aanpassingen ingebracht in het PIP en het aangepaste PIP. Diverse onderbouwende onderzoeken zijn verricht door B-WARE, Tauw, Arcadis en anderen. Aandacht is besteed aan de eutrofiëring. En een aantal daarvan kunt u dus in de documentatie nalezen. Dat de Poot van Metz 35 jaar geleden mislukt is, met stijgende overlast, heeft nu gezorgd voor een soort surrogaatalternatief N69. Om een lang verhaal kort te maken, het dringende advies van 50PLUS is het advies aan de Statenleden om de belangen van de inwoners van Aalst, Waalre en Valkenswaard de doorslag te laten geven aangaande de stikstofdepositie en de fijnstofoverlast en akkoord te gaan met de voorstellen van GS. Ook de mens speelt een rol in onze natuur. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Oosterveer. Dan is nu de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren. Aan hem het woord.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. Even kort onze visie op de N69. Ik wil eigenlijk beginnen met not in my backyard. Was het niet de mens die auto's gefabriceerd heeft? En was het niet de mens die zo nodig van A naar B moest en zegt: we moeten zo ver mogelijk weg van ons werk gaan wonen? En uiteindelijk, als de druk dan uiteindelijk te groot wordt en iedereen omkomt van de fijnstof- en

benzinedampen, dan zeggen we die weg maar ergens anders neer te leggen, namelijk in de natuur. Ja, een makkelijke oplossing, de natuur klaagt niet. Maar gelukkig zijn er organisaties, zoals de BMF, andere natuurorganisaties en personen, die zeggen het de moeite waard te vinden om die gang naar de rechter te maken en te zeggen: provincie, wat je eigenlijk aan het doen bent is onze natuur kapotmaken. Want dat is de onderliggende gedachte.

Klaarblijkelijk lukt het de provincie niet met al haar middelen, mogelijkheden en kennis om een plan te maken dat sluitend is en waar de natuur niet geschaad wordt. Ja, dan moet je op een gegeven moment ook gaan bedenken of dat de goede oplossing is. Klaarblijkelijk is het offeren van natuur in dit geval niet de oplossing van het probleem. Er kunnen heel veel partijen roepen van die arme mensen in Aalst, Waalre en Valkenswaard. Maar goed, dat is een proces van veertig, vijftig, zestig jaar geweest, waarin het autogebruik alleen maar is toegenomen. En daaraan hebben we nooit iets gedaan. Ik denk dat we gewoon heel andere alternatieven moeten gaan kiezen. Wij hebben zelfs al bij het overleg over vervoer gezegd dat je dan moet kijken naar echt duurzame vormen van vervoer. Bijvoorbeeld een metroverbinding naar Eindhoven over die route, waar mensen gewoon in en uit kunnen stappen en die echt een echt significante bijdrage heeft. En dat is niet een oplossing van laten we ook nog eens het verkeer uit België aantrekken, zodat dat ook nog eens al die mensen gaat verrassen. Dus het is maar welke insteek je hebt en voor het enorme bedrag dat we nu op tafel leggen hebben wij zeker wel andere doelen in gedachten.

Maar kortom nog even over dat PIP. Voorzitter. Klaarblijkelijk moet er weer van alles gerepareerd worden. We wachten het af. De inspreker heeft ook gezegd: aangezien die aantasting significant is, blijven wij ook doorvechten. En dat recht hebben ze. Ik vind partijen die daaraan tekortdoen echt te kort door de bocht. Ieder heeft het recht om gebruik te maken van de procedures. Dat doet de provincie ook met alle macht en middelen. Zoals zo vaak trekt de provincie op termijn altijd aan het langste eind. Maar ik vind het wel goed dat mensen strijden voor het behoud van de natuur. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. Dan is nu de fractie van Lokaal Brabant, de heer Heijman, als laatste in deze termijn aan het woord.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel. Dit is een procedure, wat we al een aantal keer hebben gehoord tijdens deze vergadering, die lang heeft geduurd. En we staan hier eigenlijk in de herhaling van verleden jaar. En voor Lokaal Brabant is het moment nu wel bereikt dat we nu gewoon door moeten. Praten over nieuwe en verbeterde plannen had van ons niet gehoeven, maar de Raad van State heeft blijkbaar geluisterd naar alle bezwaren, terwijl het voor het gebied cruciaal is dat deze weg er zo snel mogelijk komt. De vraag aan de gedeputeerde is nu ook: als we vandaag deze beslissingen nemen, is dan de kans 100%, 99% of lager dat we dan af zijn van deze discussie en dat we dan echt kunnen gaan bouwen? Ik zou ook de gedeputeerde willen vragen of een evaluatie mogelijk is om nou te leren van dit soort trajecten en projecten? Als je zo vaak verliest bij de Raad van State en elke keer terug moet naar PS, dan moeten we daar eens een keertje conclusies uit trekken en moeten we dan niet onze processen gaan verbeteren? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage. Ik stel voor dat de gedeputeerde de beantwoording meteen ter hand neemt. Aan hem het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u, voorzitter. Ik wil beginnen met even kort te herhalen wat er nu eigenlijk wordt voorgesteld deze middag, en daarmee meteen de context meenemen over beelden die in deze zaal over tafel gaan alsof het allemaal zo slecht gesteld zou zijn met de procedure rond de N69. In de Statenmededeling, zoals die voor de zomer al aan u is toegestuurd, staat juist – ik snap dat een aantal partijen nog niet echt zo’n voorstander is van deze weg, dus misschien wat selectief lezen – dat eigenlijk alle

inhoudelijke bezwaren ten aanzien van de N69 gewoon van tafel zijn. Er zijn twee dingen die resteren. Het eerste ding dat de Raad van State heeft gezegd is een nieuw punt. Dus dat is nooit aan de orde geweest en dat heeft de Raad van State opnieuw ingevoerd. Dat is inderdaad het punt, dat de heer Smeets aangaf, dat gaat over die leiding. Met nader onderzoek moet aangegeven worden of die op enigerlei wijze een risico vormt door de aanpak van de N69. Wat nu wordt voorgesteld, is dat we er onderzoek naar hebben gedaan en het antwoord is gewoon nee. Er is geen risicoverhoging en dat dossier leggen we dan ook bij de Raad van State neer.

Het tweede punt heeft te maken met het stuwte in de greppel bij de Keersopperbeemd. Inhoudelijk waren de gesprekken al gevoerd met het waterschap en Staatsbosbeheer. Het enige dat de Raad van State heeft gezegd is de gemaakte afspraken met de gebiedspartners ook nog even in het PIP op te schrijven. Dat hebben we nu gedaan. Die twee punten liggen voor. Het gaat niet over metrolijnen, het gaat niet over Explosieven Opruimingsdienst, het gaat niet over allerlei andere interessante zaken, die vandaag over tafel zijn gegaan. Dat is het voorstel dat voorligt.

Het tweede voorstel dat voorligt, is ervoor te zorgen dat we voldoende tempo in het dossier blijven maken. Dat we al zover zijn dat we nog een aantal specificaties in het PIP willen opnemen als het gaat over hier en daar net even een paar meters in het PIP aanpassen. En dat is eigenlijk het tweede voorstel. Niet meer, niet minder.

Dan is er toch een aantal vragen gesteld, waarop ik graag wil ingaan. Niet omdat ze in het voorstel staan, maar in die Statenmededeling die voor de zomer is geschreven. Daar wijst mevrouw De Hoon terecht op. Daar wordt nog een aantal vragen over gesteld. Het eerste punt is inderdaad een spannend punt, dat onze aandacht vraagt, de aansluiting met de A67. Wij zijn op dit moment volop met de gemeente Veldhoven bezig om te kijken of we haar kunnen ondersteunen bij de aanpak om een nieuw bestemmingsplan te maken. Waarbij zij naar analogie van de wijze waarop wij in ons PIP al invulling hebben gegeven aan PAS-herstelmaatregelen, dat ook Veldhoven dat op die manier gaat doen. En wij hebben er alle vertrouwen in, dat als zij dat bestemmingsplan in het hoogste tempo voor elkaar krijgen, dat ook redelijk snel, nadat het PIP voor de N69 onherroepelijk is, dat ook Veldhoven groen licht kan krijgen, zodat we inderdaad geen weg hebben die ergens halverwege ophoudt, maar gewoon aansluit op de A67. Daar zijn we volop mee bezig, in goed overleg met Veldhoven.

Het tweede punt waarvoor u terecht aandacht vraagt is de communicatie. Iedere keer staan er natuurlijk weer artikelen in de krant over waarom niet die N69, waarom de schop nog niet de grond in is. Wij doen er alles aan om dat in het hoogste tempo alsnog voor elkaar te krijgen. En dat is ook een van de redenen – een reactie op de heer Smeets – waarom ik opdracht heb gegeven om in ieder geval twee dingen te doen. Ten eerste de investeringen die binnen het mandaat – ik weet dat dat een belangrijk woord is voor Groenlinks – van GS vallen om de gebiedsimpulsmiddelen alvast beschikbaar te stellen. Idem dito het Leader-programma, onderdeel van die 142 miljoen euro. Dat bedrag is gewoon hetzelfde bedrag, dat is niet veranderd. En ik heb ook opdracht gegeven om alle voorbereidingen te treffen om de aanbesteding te kunnen gunnen zodra het PIP onherroepelijk is. Normaal wacht je eerst op een onherroepelijk PIP en ga je dan de aanbesteding voorbereiden. Ik heb besloten om dat nu parallel te laten doen, zodat we inderdaad gas op de plank kunnen houden. Dan is er nog een aantal andere vragen gesteld.

De **voorzitter**: Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank u, voorzitter. Ergens in oktober 2014 is op initiatief van Anne-Marie Spierings en Suat Kutlu ook een motie aangenomen om te komen tot een duurzame aanbesteding. In hoeverre houdt u daarmee rekening? En gaat u ook kijken naar best value, in de zin van de beste kwalitatieve aanbieder en niet de goedkoopste aanbieder? Want het is natuurlijk een heel groot traject. Het gaat om heel veel geld, stakeholdermanagement. Heel veel processen, risico's. Hoe ziet u dat proces?

De **voorzitter**: Ik wil de gedeputeerde vragen welwillend te reageren, maar zich wel aan de orde van het debat te houden. Dat geldt ook voor de heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank u, voorzitter.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): In de opdracht voor de aanbesteding is duurzaamheid als expliciete vereiste meegegeven. En uiteraard, zoals bij al onze projecten, gaan we niet voor het goedkoopste, maar gaan we voor het beste.

De moties van de PVV zijn volgens mij buiten de orde van de vergadering. Maar ze zijn ingediend, dus ik ga ervan uit dat de voorzitter daar een oordeel over wil van mij. Mijn oordeel over motie 2 zal geen verrassing zijn, want zij is inderdaad al meermaals ingediend, is die motie te ontraden. A is het niet aan de orde, B is er maar één uiteindelijke oplossing, de Westparallel en C, ik wil niet de ongewenste effecten van het toepassen van deze motie in de praktijk zien. En D, in de tussentijd zijn we alles aan het doen om samen met Rijkswaterstaat afspraken te maken om te kijken of niet de N69 ontzien kan worden, maar juist via de A2 de A67 bereikt wordt als je vanuit het zuiden zou komen.

De vragen van GroenLinks heb ik eigenlijk in het interruptiedebatje nu al even gehad. En de heer Heijman vroeg me nog even naar leerpunten. Intern hebben wij nog wel gesproken. Niet zozeer als je nu naar dit dossier kijkt, maar het zat eerder op een ander punt. Mijn voorganger heeft een goed en mooi proces doorlopen en daarmee ook een soort van mooie ontwikkelafspraken met de gebiedspartijen gemaakt. Dus met de gemeenten, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. En het type afspraken dat je daar in cocreatie maakt, is nogal uitdagend inderdaad om die dan ook op die manier heel erg goed bij de Raad van State in het dossier te krijgen. Daar hebben we een aantal leerpunten uit getrokken, maar dat is eigenlijk onderdeel van ons reguliere proces. Wij kijken eigenlijk altijd wat we weer beter kunnen doen, zo ook in dit dossier.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk dan of er behoefte is aan een tweede termijn. Mevrouw Otters? Nee. Mevrouw De Hoon? Niet het geval. Van den Berg? Jawel. Gaat uw gang.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Ik wil de heer Smeets van GroenLinks bedanken voor de uitnodiging. Alleen helaas ben ik op zaterdag 14 oktober in het Drentse Zuidlaren en kan ik uw feestje niet met wat ongemakkelijke feiten verstoren. Ik ben dan in het mooie Drenthe, waar het afblazen van de Zuiderzeelijn heeft gezorgd voor 2 miljard euro aan investeringen in het wegennet. En ik zou u uitnodigen om daar eens te gaan kijken wat je met 2 miljard euro kunt doen in het hele noorden. Het is ongelooflijk hoe fraai de provinciale wegen er daar bij liggen.

Wat betreft de opmerkingen van onze gedeputeerde over ongewenste effecten bij uitvoering van mijn motie, mag u wat mij betreft ook gerust een vrachtwagenverbod voor de bebouwde kom van Heeze daarbij meenemen, want daar doelt u waarschijnlijk op. Ook dat is zo iets wat al jarenlang ligt en eigenlijk heel makkelijk op te heffen is met twee bordjes en een verkeersbesluit. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg voor zijn bijdrage. Ik kijk dan even naar de fractie van GroenLinks. Behoeft er een tweede termijn? Dat is niet het geval. Mijnheer Oosterveer, 50PLUS, ook niet. Van der Wel? Ook niet. Heijman? Nee. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt.

53/17 Statenvoorstel Wensen en bedenkingen over deelname ODZOB aan Stichting Bizob

De **voorzitter**: We gaan naar het volgende onderwerp dat op de agenda staat. En dat is het Statenvoorstel inhoudende wensen en bedenkingen over deelname ODZOB en de Stichting Bizob. ODZOB en Bizob. En de heer Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Bij dit voorstel vraagt GS aan Provinciale Staten om geen wensen of bedenkingen te uiten richting het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, de ODZOB, over deelname in de Stichting Bizob, dat is het Bureau Inkoop Zuidoost-Brabant. De PVV-fractie wil echter wel een bedenking uitspreken bij dit voornemen.

GS noemt in haar onderbouwing dat 'borging van duurzaam inkopen' een kwalitatief voordeel is bij deelname in de Stichting Bizob. De ODZOB zou in haar inkoopbeleid voorwaarden hebben staan voor duurzaam inkopen. Uit de door onze fractie gestelde technische vragen komt hierover naar voren dat de Omgevingsdienst bij inkopen de milieuaspecten in acht moet nemen. Verder stelt het betreffende artikel uit het inkoopbeleid van de ODZOB en ik citeer: "De Omgevingsdienst heeft een voorbeeldfunctie in het maatschappelijk verkeer. De omgevingsdienst streeft ernaar om zoveel mogelijk duurzaam in te kopen. Duurzaam inkopen is het meenemen van sociale en milieuaspecten in het inkoopproces." Einde citaat. Nergens blijkt verder uit wat nu concreet bedoeld wordt met 'duurzaam' of welke sociale en milieuaspecten dit betreft, noch hoe de 'voorbeeldfunctie' vorm zou moeten krijgen. Ook de gegeven voorbeelden bieden geen nadere criteria. Onduidelijk is welke sociale en milieuaspecten hier bedoeld worden. Kan GS dit nader verduidelijken? Zijn dit dan de voorwaarden waar Bizob mee moet gaan werken in haar opdracht? Waaraan zal worden getoetst of aan de voorwaarden van de ODZOB is voldaan? Wat is hier de specifieke betekenis van duurzaamheid? En wat mag dit streven en deze 'voorbeeldfunctie' eventueel extra gaan kosten?

Betekent 'duurzaam' hier weer louter naar de pijpen dansen van de klimaatmaffia? Bijvoorbeeld de vorig jaar afgesloten samenwerking tussen de ODZOB en de Bizob voor de inkoop van zogenaamd 'duurzame energie' met als opgave om in 2025 'energieneutraal' te zijn. Hierbij werd in een gezamenlijk persbericht gerefereerd aan een onderzoek van de ecoterroristen van Greenpeace en werd er gesproken over het serieus nemen van de klimaatcrisis door als gemeenten 'duurzame energie' af te nemen van groene energieleverancier Greenchoice. Dit bedrijf, waar een GroenLinks-politica een dubbele pet had als raadslid en directeur-grootaandeelhouder, werd eerder door de NMA, de huidige ACM, beboet voor het verduisteren van miljoenen euro's van klanten en later ook nog door de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam veroordeeld wegens wanbeleid. Als dit de bedoeling is van duurzaam inkopen, waar Bizob voor staat, dan heeft de PVV-fractie zeer ernstige bedenkingen bij dit voorstel.

Tot slot: heeft GS nu concreet becijferd in hoeverre er sprake is van financieel voordeel ten opzichte van de huidige situatie, of is dit nu slechts gebaseerd op een aanname? Voorzitter. Tot zover in eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. De heer Van Hattem haalt er meer bij dan dit voorstel behelst. De duurzaamheidscriteria voor inkoop van de ODZOB bestaan al langer dan dit voorstel. Daar gaat dit voorstel dus ook niet over. Waar het voorstel wel over gaat is om dat voortaan onder te brengen bij het Bureau Inkoop Zuidoost-Brabant, omdat gemeenten in Zuidoost-Brabant en andere organisaties die daarbij aangesloten zijn aantoonbaar goede ervaringen hebben met deze samenwerking. Dat het ook zinvol is om inkoop gezamenlijk te organiseren, omdat je dan en de kennis bundelt en schaalvoordelen kunt behalen. En dat is eigenlijk het enige waar dit voorstel over gaat. De definitie van duurzaam in de uitgangspunten van de ODZOB, die al lang vast staan, staan hier niet ter discussie.

Nog twee dingen. Ik moet zeggen dat ik elke keer weer schrik – dat is misschien mijn naïviteit – als de PVV Greenpeace tot terroristen bestempelt. En ik vraag u dat hard te maken of terug te nemen. Want het lijkt me nou niet dat we in dit klimaat zitten waarin je makkelijk mensen van terrorisme zou moeten beschuldigen.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Als zelfs de medeoprichter van Greenpeace, Patrick Moore, Greenpeace een terroristische organisatie noemt, die medeverantwoordelijk is voor de dood van 8 miljoen kinderen in de derde wereld, dan denk ik toch wel met een organisatie te maken te hebben die een dergelijk stempel verdient. Als we zien dat Greenpeace rotsblokken op de zeebodem gooit, waarbij visserijschepen hadden kunnen kantelen en bemanningen om het leven hadden kunnen komen. Als we zien dat Greenpeace probeert om treinen met kernaafval te laten ontsporen in Zeeland, dan hebben we te maken met een niet al te frisse organisatie. Een organisatie waarmee deze provincie nota bene akkoorden gaat afsluiten in het kader van energieakkoorden. Daarom, meneer.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dan stel ik voor, als u daar allemaal van op de hoogte bent, dat u snel de politie belt. En vervolgens, als u hier nog iets wilt inbrengen aan wensen of bedenkingen, dan zult u dat ook moeten doen in de vorm van een motie. Als u daar toevallig een meerderheid van deze Staten voor zult halen, dan zal ik die wensen en bedenkingen meenemen naar de ODZOB, maar zonder voorstel en zonder stemming ga ik terug naar de ODZOB, met de mededeling dat Provinciale Staten geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid tot het bieden van zienswijzen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is het geval. Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Mijn collega Van den Berg heeft net al duidelijk uitgelegd hoezeer Greenpeace een organisatie is van ecoterroristen en inderdaad het dumpen van rotsblokken op de zeebodem. Het gevaar van levens van vissers in gevaar brengen, is gewoon een echt ontoelaatbare actie. En dit is al genoegzaam bekend. En er is ook al door de nodige diensten ingegrepen tegen die club. Goed. We hebben een aantal andere zaken hier. Ik heb de beantwoording van de gedeputeerde gehoord. En die zegt 'de uitgangspunten voor duurzaamheid, die al lang vaststaan'. Als die uitgangspunten al lang vaststaan, kan hij ze ook concreet noemen. Maar noch uit de technische vragen, noch uit de beantwoording van de gedeputeerde komt dit duidelijk naar voren. En straks moet die Stichting Bizob, die gewoon tegen een commercieel tarief wordt ingehuurd, toch gaan toetsen of er sprake is van duurzaam inkopen. Dus er wordt blijkbaar gewoon met een heel ruim begrip gehandeld en er kan blijkbaar nergens aan worden getoetst hier. Dus duurzaam is in één punt wel heel concreet en dat is het onderdeelje duur. Daarnaast zegt de gedeputeerde: ja, u moet maar een motie komen. Een andere mogelijkheid is dat wij gewoon tegen dit Statenvoorstel stemmen, omdat wij wel een bedenking hebben. En dat is wat onze fractie dan ook gewoon zal doen. Tot zover. Voorzitter.

De **voorzitter**: Oké. Waarvan akte. Ik denk dat de gedeputeerde overigens wel heeft willen duidelijk maken dat het hier nu niet aan de orde is. Dat is nog even denk ik van de orde. Ik kijk naar de gedeputeerde. Hij heeft niet meer de behoefte. Er zijn geen vragen meer gesteld. Dan sluit ik nu de beraadslaging over dit voorstel en gaan wij naar het volgende onderwerp.

50/17 Statenvoorstel Aandeelhouderschap NV Monumenten Fonds Brabant

De **voorzitter**: En dat betreft een Statenvoorstel waarover ik een mededeling moet doen. Het spijt mij zeer dat ik die nu pas mag doen en ik zal ook nagaan waarom dat zo is. Maar mij is zojuist meegedeeld dat dit waarschijnlijk beter nu van de agenda af kan. En dat kan volgens het reglement van orde. Ik zeg al: ik ben er een beetje ontstemd over dat mij dat nu pas wordt gemeld. Ik zal laten nagaan waarom dat is. Maar ik weet dat de gedeputeerde in ieder geval weet waarom het zo is. Aan u het woord.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja, dank, voorzitter. De situatie is op dit moment zo dat behandeling vandaag plaatsvindt en dat de partnerorganisaties, die afgelopen woensdag daarover geïnformeerd zouden worden, en daarmee meteen ook het momentum hebben om uw Staten eventueel te benaderen als zij daar ook nog iets van zouden vinden. Door omstandigheden is die afspraak van afgelopen woensdag niet doorgegaan en zijn zij daarmee op dit moment pas vandaag, deze ochtend, geïnformeerd. Ik heb daarnet gepolst hoe groot het belang is om het vandaag te behandelen. Dat blijkt eigenlijk niet het geval te zijn. Wij kunnen hier ook later over besluiten. En dan stel ik u eigenlijk voor om daarmee ook eerst die partnerorganisaties überhaupt de gelegenheid te geven zich mogelijk tot u te wenden indien zij daar nog een reactie op hebben en dan de behandeling te doen. Dus dat is de reden waarom het mij nu pas ter ore kwam, dat dit de situatie is, maar ik toch nog denk dat we er goed aan doen die partnerorganisaties in de gelegenheid te stellen zich tot u te wenden indien zij dat wensen.

De **voorzitter**: Ja. Ik vind dat het u rijkelijk laat ter ore komt. Maar dat regelt u in huis maar. Ik kan nu weinig anders dan constateren dat u het voorstel doet het nu van de agenda af te halen. U gaat over uw agenda, Staten. Dus ik stel voor daarvan een ordevoorstel te maken. Daarover zal ik even het woord geven. Dan zal ik het in stemming brengen. Dus het ordevoorstel is nu namens de gedeputeerde om het voorstel vandaag van de agenda te halen. In behandeling. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Ik zou graag nog even van de gedeputeerde willen weten of hij met partnerorganisaties de organisaties van het fonds bedoelt. Van CZ et cetera. Of welke organisaties bedoelt u?

De **voorzitter**: Wacht even. De gedeputeerde krijgt zo de gelegenheid om de vragen te beantwoorden. Dit is vraag een. Zijn er nog anderen die hierover het woord willen voeren? Nee. Jawel, mijnheer Roks. Gaat uw gang.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Wist u echt niet dat die afspraak niet doorging, want u was er zelf bij betrokken? Oké. Daar wat duidelijkheid over. En volgens mij moeten we als politiek altijd de belangen en de input van het veld hebben. Dus een dikke nul voor het proces, maar we kunnen niet anders, lijkt ons.

De **voorzitter**: Oké. Ik zie verder geen woordmeldingen. De gedeputeerde kort in antwoord op de gestelde vragen.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Het was een ambtelijk overleg. Het kwam mij vanmorgen ter ore. Waarvoor excuses. Want het hoort eigenlijk gewoon niet zo. Laat dat helder zijn. Maar ik denk dat we er beter aan doen om dit nu op deze manier te herstellen. Dan gaat het onder andere over onze erfgoedorganisaties, het Erfgoedhuis, de Erfgoedwacht en Erfgoed Brabant.

De **voorzitter**: Goed. Ik stel voor dat de gedeputeerde excuses maakt, maar intern even uitzoekt hoe dit merkwaardige, ook in de richting van de Staten niet echt chique handelen gestalte heeft gekregen en daarvan lering trekt. Leercurve twee, zou ik zeggen in de steile helling. Maar goed, we kunnen nu niet anders. Ik breng het ordevoorstel met uw welnemen in stemming. Is er iemand die tegen het voorstel zou stemmen om het vandaag te behandelen?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Ik blijf toch met een vraag zitten.

De **voorzitter**: Met alle respect, mijnheer Vreugdenhil, ik heb net gelegenheid gegeven om woordmeldingen te hebben. We hebben het debat afgemaakt. Nu is het voorstel in stemming. Dan had u eerder moeten reageren.

Ik breng het voorstel in stemming. Wie is tegen het intrekken van de behandeling van vandaag? Wie is daarvoor? De rest dus. Daarmee is het nu van de agenda. Het spijt me mijnheer Vreugdenhil, u had echt eerder moeten reageren.

49/17 Statenvoorstel MKB-plusfaciliteit Brabant

De **voorzitter**: Dan is nu aan de orde het volgende voorstel en dat is het Statenvoorstel MKB-plusfaciliteit Brabant. Het woord is aan de heer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, voorzitter. Reeds eerder heb ik in een bijdrage van deze plaats gewezen op de groei van de Nederlandse en in het bijzonder de Brabantse economie. Dat goed beleid, VVD-beleid wat mij betreft, zijn vruchten afwerpt zal toch niemand nog kunnen ontkennen. Nederland is koploper binnen de EU als het gaat om de economische groei en de groei van de werkgelegenheid. En Brabant stijgt daar op deze belangrijke indicatoren, en op andere overigens ook, nog bovenuit. Dat Brabant het zo goed doet komt onder andere door het consistente beleid, dat is gevoerd door dit en het voorgaande college. Brabanders die wat voor elkaar willen boksen moeten daarvoor de gelegenheid krijgen. De fondsen die de provincie beschikbaar stelt via de BOM of op andere wijze helpen daar danig aan mee. Startende bedrijven worden op verschillende manieren ondersteund. Seed funds, oftewel beginkapitaal, wordt beschikbaar gesteld om de bedrijvigheid een kans te geven. Ook campussen en andere aspecten van ons topsectorenbeleid ondersteunen deze ontwikkelingen. We zien dat het goed gaat en dat een aantal bedrijven, denk aan Acerta en BioNovion in de healthcarsector, in staat is vanuit de start-up-fase door te groeien. Dit doorgroeien is niet voor alle bedrijven mogelijk of eenvoudig. Vanuit een startup met een snelle groei is om een volgende stap te maken versnelde groei nodig. Het gaat gepaard met een behoefte aan financiering, met name voor de bouw van productiefaciliteiten. Hieraan kleef een behoorlijk risico, investeringen worden groter en de toepassing is vaak erg specifiek. Voor deze groeifase is het niet eenvoudig financiering te vinden. Banken en andere geldverstrekkers hikken aan tegen deze grote risico's. Om snelgroeiende bedrijven de mogelijkheid te bieden hun ambities om te zetten in een mooie toekomst voor henzelf en voor Brabant is het noodzakelijk dat er meer mogelijkheden komen om de impasse wat betreft de financiering te doorbreken. Het probleem van de financiering van snelgroeienden komt volop onder de aandacht van de EU en van het Rijk. Voor Brabant biedt dit mogelijkheden de groei erin te houden en de koploperspositie die we hebben als alom erkende innovatieleider te verstevigen. Samen met het Rijk en Europa kunnen we een forse impuls geven van mogelijk 600 miljoen euro aan snelgroeiende bedrijven en zo aan de werkgelegenheid op langere termijn in Brabant. Aangezien het de VVD gaat om de toekomst van Brabant steunen we dit voorstel van harte. We kunnen de komende jaren hiermee de basis leggen voor de verdere ontwikkeling van de maakindustrie, die juist in Brabant zo enorm van belang is. Tegelijkertijd overigens moeten we niet aflaten te blijven werken aan een Brabantse arbeidsmarkt waar vraag en aanbod

beter op elkaar aansluiten. Nu de Brabantse economie groeit worden meer en meer bedrijven beperkt in hun groei, doordat ze niet aan gekwalificeerd personeel kunnen komen. De VVD-fractie weet dat het college hier oog voor heeft, maar stelt vast dat de beperking die dit voor verdere groei oplevert toeneemt en een serieuze dreiging vormt.

We steunen dit voorstel van harte, maar we horen graag van het college nu of in de toekomst hoe verder wordt gewerkt aan een betere aansluiting op de arbeidsmarkt. Ik dank u, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets voor zijn bijdrage. Dan nu de fractie van het CDA. De heer Steenbakkers heeft het woord.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Iedere week kom ik heel veel positieve mensen en nog meer positieve verhalen en aanvragen tegen. Dat is fantastisch. Ondernemers zien kansen waar andere die niet zien en zijn echt hands-on. Daar kunnen we als hele samenleving echt iets van leren. Maar voorzitter, voordat je in mijn vak besluit om geld toe te vertrouwen aan ondernemers, leer je ook heel snel positiviteit te onderscheiden van doorgesloten opportuniteit. Maar vooral positieve verhalen te onderscheiden van grote verhalen. En weet u wat mooi is, ik begin meer en meer te merken dat zoiets ook echt bijzonder handig is in de Brabantse politiek. En soms helemaal bij deze gedeputeerde, zeg ik dan met een knipoog. Want toegegeven, er ligt een bijzonder positief verhaal van de heer Pauli. Of is het een groot verhaal?

Voorzitter. Hoewel met 60 miljoen euro inleggen en daardoor 600 miljoen euro vrijmaken dit verhaal zich zou kunnen kwalificeren als een groot verhaal gelooft het CDA toch vooral dat het een mooi en positief verhaal is. De gedeputeerde geeft aan dat hij een goede kans ziet al deze gelden vrij te maken bij de verschillende andere partijen. Hij maakt netjes een voorbehoud dat dit nog wel dient te gebeuren. De eerste vraag is dan ook hoe groot hij de kans schat dat die 600 miljoen euro ook echt bij elkaar komt.

Inhoudelijk, voorzitter, willen we starten met grote complimenten aan de gedeputeerde voor de denkrichting en de grote lijn in het stuk, maar ook de snelheid en de timing waarmee dit stuk in de Staten ligt. Hier kunnen we echt aan de voorkant, althans dat gevoel hebben we, ook nog een beetje meesturen, bijschaven.

Voorzitter. De grote lijn steunen we dan ook zeker. Het CDA is bijvoorbeeld zeer te spreken dat de provincie naast leningen ook de equity-kant gaat oppakken en passief gaat meeparticiperen. We hebben nog wel enkele, wat lossere vragen, bijvoorbeeld over de financiële dekking, maar dat is niet de hoofdmoot van de eerste termijn. Want voorzitter, het CDA gelooft dat we dit voorstel nog beter en nog slimmer kunnen maken dan dat het al is. Aan de hand van drie punten. En voor deze punten hebben we ook ondersteunende feiten gevonden in onder andere de in mei 2017 uitgebrachte financieringsmonitor van Panteia op verzoek van VVD-minister Kamp. Ik kan die toesturen als de gedeputeerde dat wenst. De brief van minister Kamp, Actieplan MKB-financiering, het onderzoek naar familiebedrijven door Kammerlander en Van Essen in de Harvard Business Review van afgelopen jaar. En het onderzoek naar familiebedrijven door de Erasmus Family Centre en anderen. En voorzitter, op die drie punten van verbetering ga ik me nu focussen.

En de eerste begint bij familiebedrijven en ook de economische structuurgedachte die bij deze provincie past. En misschien, ik kom daar later nog even op terug, is het het toch eens waard om daar met de Staten en het college wat dieper over van gedachten te wisselen. De gedeputeerde neemt het initiatief om de Brabantse economische structuur echt te versterken. Collega Koevoets zei het al. Wanneer bedrijven door een betere financieringsstructuur en -mogelijkheden eerder kunnen opschroeven leidt dit tot meer banen, een sterke economie en wellicht, zoals een Statenstuk ook vermeldt, minder bedrijven die naar het buitenland of elders buiten Brabant gaan vertrekken. Maar voorzitter, als het doel is de Brabantse economie verder te versterken, te vernieuwen en op te schalen, dan ligt het er wel aan bij wat voor bedrijven je dit nu gaat doen. En hoe innovatief zijn die bedrijven nu en hoe verbonden en gebonden zijn die met de Brabantse samenleving? En voorzitter, ik hoef deze gedeputeerde dan niet te vertellen dat familiebedrijven in Brabant altijd en nog steeds de ruggengraat van onze economie zijn geweest. Ik hoef deze gedeputeerde niet te

vertellen dat familiebedrijven in Brabant behoren tot de meest innovatieve ondernemingen. Zie ook het onderzoek in de Harvard Business Review. Ik hoef deze gedeputeerde ook niet vertellen dat familiebedrijven bovengemiddeld scoren op het gebied van duurzaamheid. Maar bovenal voorzitter, en dat is cruciaal, hoef ik deze gedeputeerde niet te vertellen dat familiebedrijven een bovengemiddelde binding kennen met Brabant en bovengemiddeld in verbinding staan met hun directe leefomgeving en -keten. En voorzitter, daar zit de crux. In mijn visie is een bedrijf niet louter een zielloze productie- of innovatiemachine, altijd op zoek naar de maximale winst, het onderste uit de kan, het laatste beetje marge, maar heeft een bedrijf ook een essentiële maatschappelijke verbindings- en ontwikkelingsfunctie. En die verbindings- en ontwikkelingsfunctie naar de leefomgeving, naar de keten en naar Brabant komt buitengewoon positief naar voren bij familiebedrijven. Brabant staat waar het staat, doordat het zich heeft kunnen ontwikkelen op de schouders van familiebedrijven. Voorzitter. Om deze vier redenen, maar vooral dus om die laatste zouden juist groeiende en opschalende familiebedrijven optimaal moeten kunnen profiteren van deze MKB-plusfaciliteit. Dat versterkt onze hele Brabantse samenleving, naast economie. Want voorzitter, uiteindelijk is het versterken van onze Brabantse economie niet een doel op zichzelf. Een economie is een dienaar van de samenleving. Niet meer en niet minder. Een economie dient een samenleving, dient haar uitdagingen en dient de dromen van mensen. Familiebedrijven vervullen deze rol bij uitstek, vanuit hun economie richting hun omgeving, keten en samenleving. Wij vinden het dan ook een gemis dat er met geen woord gerept wordt over familiebedrijven in dit voorstel. We zijn bang dat juist zij niet kunnen gaan profiteren van deze faciliteit. Wij geloven dat het echt van toegevoegde waarde is om hier nader op in te zoomen voor exact hetzelfde doel dat de gedeputeerde en het CDA delen, namelijk een economisch krachtiger en maatschappelijker en sterker Brabant. Wij komen daarom met een motie, ingediend door vijf partijen. En door een fout van mij heb ik hem te laat bij de coalitiepartijen aangebracht. Zij moeten die voor woensdag hebben willen ze hem mee kunnen indienen. Daar zal ik in het vervolg rekening mee houden. Ik zal zeker daar tijdig mee komen, zodat jullie ook de kans hebben om mee in te dienen.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Nou, ik had niet vanaf woensdag nodig om die motie te bekijken. Want het rare is dat u nu de indruk wekt alsof familiebedrijven sowieso geen gebruik kunnen maken van die MKB-plusfaciliteit. Maar dat staat toch nergens in het stuk?

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Nee, daar heeft u volledig gelijk in. Maar het enige is dat wij vinden dat integraal in zo'n voorstel, als je dat doet om de redenen die ik net heb aangetoond met de feiten en onderzoeken die daar onder liggen, dat je juist familiebedrijven centraal zou moeten zetten. En hoe die opereren. En dat vinden we dus een gemis, dat daarover niets in het Statenvoorstel staat. Maar het klopt helemaal dat het niet betekent dat ze er geen gebruik van kunnen maken. Maar dat vraagt de motie ook niet. De motie vraagt om dat nadrukkelijker te onderzoeken. En ook te kijken of naast die 43 geïdentificeerde bedrijven, wat een bureau netjes heeft onderzocht maar waar geen Brabantse ogen aan te pas zijn gekomen, en we hebben hier een mooi familiebedrijvennetwerk, om toch eens met hen in overleg te gaan, missen we nou in die 43 nog een aantal partijen? Dus dat is wat de motie vraagt ook. Dus u heeft volledig gelijk, mevrouw Dingemans, zoals overigens zeer vaak. Ja, dat is waar!

Voorzitter. Maar dit sterke pleidooi voor familiebedrijven houdt ook verband met het tweede punt: meer ruimte voor het ook echte MKB in deze faciliteit. En dan begint het met het begrip MKB, want daarover zijn de definities tal. Maar in Nederland houden we toch aan dat een MKB-bedrijf een bedrijf tot 250 werknemers is. Microbedrijven 2 tot 9. Het kleinbedrijf 10 tot 49. Middelgrote bedrijven 50 tot 249.

Voorzitter. Het overgrote deel van de bedrijven in Brabant zit in die eerste twee categorieën. Hier vindt een gigantische vernieuwing en innovatie plaats. Stapels aan plannen liggen op de kast. Maar inderdaad heeft juist dit type qua grootte van bedrijf het soms moeilijk om financiering aan te trekken en om te groeien en op te schalen. Hoe groter het bedrijf, hoe vaker financieringsverzoeken worden gehonoreerd. Dat kunt u overigens ook vinden in de MKB-brief van Kamp. Alles vanaf 250 werknemers is groot bedrijf: smallcaps, midcaps, allerlei namen voor. En heeft niets meer te maken met het MKB. En bij goede ideeën, en dat weet de gedeputeerde ook, klotst het geld door de kunstmatige en ongezone lage rente door centrale banken voor dit type bedrijven werkelijk tegen alle plinten omhoog. Aan de equity-kant en de debt-kant. Voorzitter. De laatste financieringsmonitor van Panteia bevestigt dit ook. Dat was mei 2017. Voorzitter. Wat die laatste financieringsmonitor ons ook zegt, is dat het MKB -bedrijf in Nederland en Brabant zich met name oriënteert op bedragen voor microbedrijven rond de ton, voor kleine bedrijven twee ton en voor het middenbedrijf 1,4. Voor de snelle groeiers en de scale-ups ligt het dan hoger, maar laat ons zeggen: juist eigenlijk tot die 5 miljoen euro. En daar geven nou de traditionele partijen vaak niet thuis. Ook weer die financieringsmonitor. Voorzitter. En met deze feiten ook in het achterhoofd, en je kijkt dan naar het voorstel, dan zijn wij een beetje bang – en ik hoop dat de gedeputeerde ook die angst kan wegnemen – dat dit fonds er eentje wordt voor de 43 happy few van Brainport. En dat het echte MKB, waar voornamelijk dus ook die familiebedrijven, waar ik het eerder over had, gevestigd zijn, hier niet of nauwelijks gebruik van kunnen maken. Voorzitter. Ook de begeleidende brief van de Sociaal-Economische Raad en ook na afgelopen week een belletje naar de BZW, bevestigen toch die rol en die nadruk hierop. Dit laat overigens onverlet, dat wil ik wel laten weten, dat bij marktfalen het CDA helemaal niet tegen de ondersteuning van grotere bedrijven is of die 43 uit Brainport. Dus daarvoor alle steun. Maar gewoon ook die tickets tot die 5 miljoen euro. En de vraag aan de gedeputeerde is of die daarvoor iets zou kunnen inbouwen in deze faciliteit. Dat juist ook dit type bedrijven daar gebruik van kan maken.

Voorzitter. Dan het derde punt, dat gaat over overnamefinanciering. We wisten als CDA-fractie niet helemaal hoe we dit moesten lezen. Het CDA zou op voorhand eigenlijk willen uitsluiten dat de MKB-plusfaciliteit ook gebruikt gaat worden ten behoeve van echte overnamefinancieringen. Wij vinden dit niet passen bij het beoogde doel van namelijk het realiseren van groei, innovaties en scale-up bij Brabantse bedrijven. Maar bovenal, voorzitter, passen we er als CDA voor om met overheidsgeld de hefboom voor investeerders nog groter te maken. Kan de gedeputeerde ons verzekeren dat de MKB-plusfaciliteit hiervoor niet gebruikt zal worden of dat hiervoor iets te bedenken is. Voorzitter. Tot zover die drie grote punten.

Het CDA heeft verder een aantal kleinere vragen. Op dit moment wordt ruim 80% van de financieringsaanvragen bij traditionele partijen gehonoreerd. Het risico is dan natuurlijk dat deze faciliteit eigenlijk de restrisico's aantrekt. Hoe wordt nu geborgd dat daadwerkelijk die meer risicovolle projecten, die bij de traditionele partijen geen aansluiting vinden, worden gefinancierd en niet de businesscases van mindere kwaliteit? We hebben daar de BOM overigens ook al vaak over gehoord.

Voorzitter. Verder zal het succes van deze faciliteit volgens het CDA gaan liggen aan de kwaliteit van de uitvoering. Hoe gaat de gedeputeerde zorgen voor een goede uitvoering aan die debt-kant en die equity-kant? Hoe worden de Staten in staat gesteld hier goede controle op te houden gedurende de looptijd van de MKB-plusfaciliteit? Hoe kan bijgestuurd worden indien nodig? Want ook beleidsmatig kunnen er best lessen getrokken worden wanneer blijkt dat juist het ene type bedrijf er bijna geen gebruik van kan maken en het andere wel. Hoe kunnen we dan tussendoor nog bijsturen? Want zitten met meerdere partners in het project. Voorzitter. Dan financieel gezien, dit is er misschien een voor uw collega. Waar komt de 60 miljoen euro vandaan? Er staat 'overtollige liquide middelen' in het stuk. Ik neem aan dat dat gewoon immunisatieportefeuillegeld is. En de 6 miljoen euro risicodekking staat nog open. Waar komt dit nu precies vandaan?

De volgende vraag heb ik eerder gesteld bij de investeringsfondsen bij de BOM. Wat gebeurt er nu als de provincie aan die equity-kant een equityklapper maakt? Collega Koevoets noemde het al, Acerta,

BioNovion. Blijft dat geld dan in die faciliteit of komt het aandeel van de provincie dan daardoor terug? Een open vraag.

Voorzitter. Ik kom nu even terug op mijn eerdere opmerkingen aan het begin. We behandelen hier die MKB-plusfaciliteit. Maar ook de SER zegt dat je hier eigenlijk integraal en breder een keer moeten kijken naar wat je als provincie allemaal doet op financierings- en stimuleringsgebied. Wij hebben tal van fondsen, groot, klein. Wij zouden er best wel behoefte aan hebben om eens een keer integraal met de Staten en met u te kijken wat er nu in de brede vorm is. Waar zitten dan nog de gaten en hiaten? En daarover gewoon eens met elkaar van gedachten te wisselen, om dat helder te hebben.

Voorzitter. Grote verhalen of niet. Het CDA ziet het voorstel als een heel mooi verhaal van de gedeputeerde. Een mooi startpunt, waarmee hij echt snelheid heeft gemaakt. En voor verdere uitwerking, om het voorstel nog beter te maken, hebben we deze voorstellen gedaan en dienen we die motie in. Waarbij volgens ons centraal moet staan dat er meer bedrijven zouden moeten kunnen profiteren van deze faciliteit, met name familiebedrijven. Dank u zeer.

Motie M5 'MKB-plusfaciliteit Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 22 september 2017;

overwegende dat;

- er meer dan 80.000 familiebedrijven aanwezig zijn in Brabant ook in het MKB(+)-segment en deze bedrijven voor veel werkgelegenheid in Brabant zorgen;
- familiebedrijven innovatiever zijn dan niet familiebedrijven conform het onderzoek van Kammerlander en Van Essen in de Harvard Business Review;
- familiebedrijven gemiddeld gezien beter presteren dan niet-familiebedrijven conform onderzoek van het Erasmus Centre For Family Business e.a.;

constaterende dat:

- familiebedrijven sterk verbonden zijn met hun omgeving, de keten en de samenleving;
- groei en scale-up vanuit familiebedrijven goed kan zijn voor de Brabantse economie en samenleving;
- er thans 43 bedrijven zijn 'geïdentificeerd' die gebruik zouden kunnen en willen maken van de MKB-plusfaciliteit;

verzoeken Gedeputeerde Staten;

- vooraf te onderzoeken, in samenspraak met het Brabants Familiebedrijven Genootschap, of er naast de eerder genoemde 43 bedrijven ook andere Brabantse Familiebedrijven zijn die gebruik zouden kunnen en willen maken van deze faciliteit voor groei en scale-up;
- te onderzoeken of het mogelijk is een deel van de gelden in de MKB-plusfaciliteit te reserveren ten behoeve van familiebedrijven.

S.P.M.F. Steenbakkers, CDA

H. Vreugdenhil, ChristenUnie

J. Heijman, Lokaal Brabant

A. Uijlenhoet, GroenLinks"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers voor zijn bijdrage. De heer Van der Staak van de SP heeft dan nu het woord.

De heer **Van der Staak** (SP): Ja, dank u, voorzitter. Voorzitter. Jeff Bezos startte Amazon in 1994 vanuit zijn garage en is nu 's werelds grootste online retailer. In 1976 maakten Steve Jobs en Steve Wozniak 50 Apple-computers in dertig dagen tijd in de garage van hun oom. Apple is nu wereldleider. In 1923 stelde Robert Disney zijn garage beschikbaar aan zijn neefje Walt om een filmstudiootje te maken. Tegenwoordig is Disney 's werelds grootste mediabedrijf. En in 1998 startten de heren Page en Brin hun bedrijfje Google

vanuit hun garage. Zo ziet u maar, startups en later scale-ups kunnen uiteindelijk wereldleiders worden. En dat brengt mij tot het voorliggende voorstel. Want ook in Brabant zijn er ondernemers die hun nek durven uit te steken, die innovatief zijn en vernieuwende ideeën hebben. Ook zij willen die stap vooruit maken en hebben daar soms een helpende hand bij nodig. En ja, daar zijn risico's aan verbonden. Daar wees de heer Steenbakkers ons zojuist al op en ik kan me wat dat betreft aansluiten bij de door hem gestelde vragen hierover.

In het verkiezingsprogramma van de SP leest u dat het MKB de ruggengraat van de economie is, aanjager van vernieuwing en de grootste banenmotor. De provincie moet volgens de SP vernieuwing en werkgelegenheid in het MKB zoveel mogelijk stimuleren en innovatieve MKB-ondernemers moeten beter en gemakkelijk toegang krijgen tot provinciale en EU-gelden. En u weet, voorzitter, socialisten roeren nu eenmaal graag in de economie. Dus dat maakt dat wij positief staan tegenover het voorliggende voorstel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Staak. Mevrouw Willems.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Voorzitter. Een leuk verhaal van Disney en Google. Maar ik vraag me dan ook af of ze subsidie hebben gekregen. Ik weet wel dat ze zelf subsidie verstrekken. Wat zoekt u? Nee, dit is mijn pasje. Oké. Even verder naar mijn verhaal.

'Investerings in groeikapitaal staan onder druk' en 'er is een gebrek aan risicokapitaal' aldus het college en derhalve ligt voor ons een Statenvoorstel voor een MKB-plusfaciliteit in Brabant, waaraan de provincie 60 miljoen euro wil uittrekken. Het probleem met deze redenering: er is al een functionerend bankwezen dat bemiddelt tussen spaarders en leenklanten. Banken willen zelfs extra gaan inzetten op MKB'ers en wellicht weten mijn voorgaande collega's dit wel te bevestigen vanuit de kant van de Rabobank.

Als een ondernemingsplan bij de MKB-plusfaciliteit Brabant wordt gepresenteerd, dan heeft de ondernemer het eigen bankwezen al afgestruind en is daar geweigerd. Het gaat dus om extreem risicovolle financiering. Daarbij is de ingestelde ondergrens voor een lening 5 miljoen euro en wordt de focus in dit voorstel gelegd op leningen tussen de 10 miljoen en 30 miljoen euro. Over MKB kan dus eigenlijk al niet meer worden gesproken, gezien klein- en microbedrijven afvallen en dus alleen de 43 middelgrote bedrijven, zoals de collega van het CDA al aanhaalde, hiervoor in aanmerking zullen komen.

De aanleiding van dit 'Brabantse Junckerplan' is dat het EU-baasje Jean-Claude Juncker een investeringsfonds aankondigde dat in het Europese MKB moet investeren. Met subsidie kunnen we inderdaad een "MKB"-er laten groeien, maar het risico is ook zeer groot dat we het Brabants geld nooit meer gaan terugzien.

Het is daarbij ook niet gebruikelijk dat een provincie participeert in de Europese Investeringsbank of het Europese Investeringsfonds. Doorgaans werkt de EIF via banken en fondsen. Je kunt je afvragen of de provincie hier marktverstoring bezigt is met het verstrekken van leningen. En de marktverstoring werking van het 'Brabantse Junckerplan' zorgt ervoor dat banken en andere kapitaalverstrekkers kunnen cherrypicken en de provincie met de meest risicovolle investeringen blijft zitten. Mogelijk voordeeltje aldus dit college, is natuurlijk weer het rendement en dat levert natuurlijk weer op dat ze weer allerlei hobby's kunnen gaan uitvoeren en daarvan dus ook de financiering hebben. Conclusie. Onze gedeputeerde volgt de oproep voor een 'Brabants Junckerplan' maar al te graag om zo zelf weer bankiertje te kunnen spelen én zo het Europees Fonds voor Strategische Investerings te verbinden aan Brabantse MKB-bedrijven. Zo komen weer Europese regeltjes naar Brabant.

Echter, om de provinciale belangen te borgen wordt wel een fondsplan opgezet. Alleen, in zo'n fondsplan worden weer uitsluitingsgronden voor investeringen geformuleerd, zoals het niet investeren in kernenergie. Een vraag aan de gedeputeerde, waarom wordt kernenergie uitgesloten? En als ie dan toch zaken wil uitsluiten, is de gedeputeerde dan ook bereid om in het fondsplan uitsluitingsgronden te formuleren met

betrekking tot dierproeven? En kan de gedeputeerde ook aangeven wat hij verder nog van plan is te gaan uitsluiten? En tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Willems. Mevrouw Dingemans dan nu het woord, de fractie van D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Met het Statenvoorstel en de uitgebreide bijlagen is, wat de fractie van D66 betreft, de toegevoegde waarde van de MKB-plusfaciliteit voldoende duidelijk geworden. We zien graag dat innovatieve bedrijven niet alleen in de opstartfase, maar ook in de groeifase aan het benodigde kapitaal kunnen komen. En De voorgestelde MKB-plusfaciliteit kan in deze behoefte voorzien.

De fractie van D66 wil op enkele onderdelen van het voorstel toch nog graag wat toelichting van de Gedeputeerde. Bij voorbaat bied ik mijn excuses aan voor het gebruik van een aantal Engelse termen.

Voorzitter, met de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) en Brainport Network wordt een overeenkomst gesloten waarbij scale-up bedrijven die bij hen in het vizier zijn, worden doorgeleid naar het assetmanagement van de MKB-plusfaciliteit. Hoe zorgen we ervoor dat deze partijen daarbij verder kijken dat hun huidige netwerk?

SMART Photonics in Eindhoven lijkt ons in dat verband al een usual suspect of usual prospect. Want dit bedrijf heeft vorig jaar, als toen nog startende ondernemer, al een lening van de provincie ontvangen. Deze partij weet de weg naar het provinciale geld dus al te vinden.

SER Brabant stelt vast dat de provincie bij bestaande financieringsregelingen sterk focust op koploperbedrijven binnen topclusters, waardoor er relatief veel financiering terechtkomt bij een kleine groep bedrijven. Zij vragen bij de provincie dan ook naar de bereidheid om dat kader op te rekken, zodat ook scale-up bedrijven buiten de topclusters in aanmerking kunnen komen voor de MKB-plusfaciliteit.

In het Statenvoorstel staat weliswaar dat afbakening geen doel op zich is, maar dat men verwacht dat de groeifinanciering vooral in technologiegedreven bedrijven terecht zal komen, omdat die focus in Brabant nou eenmaal vaker voorkomt. Maar daar zit wat D66 betreft precies de angel; met een te enge focus op hightech & materials en life sciences missen we kansen in andere sectoren. D66 denkt dan bijvoorbeeld aan bedrijven die een toegevoegde waarde bieden aan Brabant op het gebied van gezondheid, duurzaamheid en de ontwikkeling van nieuwe materialen binnen de circulaire economie. Kan de gedeputeerde ons verzekeren dat er vanuit de MKB-plusfaciliteit voldoende aandacht zal zijn voor aanvragen vanuit andere Brabantse sectoren?

Dan, in het Statenvoorstel staan enkele concrete bedrijven genoemd die voldoen aan het criterium ‘snelgroeiend bedrijf’ dat met de MKB-plusfaciliteit geholpen zou kunnen worden, waaronder Avantium uit Amsterdam en e-Traction in Apeldoorn. Kan de gedeputeerde toelichten hoe de financiering van dit soort bedrijven kan bijdragen aan het uitgangspunt dat de MKB-plusfaciliteit zich eigenlijk zou moeten richten op Brabantse bedrijven? Oftewel: what’s in it for us?

De fractie van D66 stelde technische vragen over de eisen waaraan financieringsaanvragen moeten voldoen. We ontvingen als antwoord dat aanvragen aan diverse eisen moeten voldoen: “formele, juridische vereisten (zoals bijvoorbeeld ten aanzien van de volledigheid van de aanvraag) en eisen ten aanzien van de soliditeit en het financieel rendement van de businesscase.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Dank. Ik heb mevrouw Dingemans even gehoord. U heeft het over sectoren. Hoor ik hierin eigenlijk ook terug dat u zegt dat D66 – bezorgd is een groot woord – vragen heeft of dit geld nu bij de usual suspects en bij de happy few terechtkomt? Wat ik ook bedoelde, bij die 43. En wilt u uw blik ook verruimen in die zin? Is dat uw wens aan de voorkant? Begrijp ik dat goed?

Mevrouw **Dingemans** (D66): Ja. U had het twee keer over 43. De eerste keer ging het over 43 familiebedrijven en toen ging het over 43 bedrijven in Brabant Brainport. En op dat laatste punt ondersteun ik uw beeld. We zouden ook graag zien dat andere sectoren in aanmerking komen. Dus daar ga ik zeker in mee. Ja.

Wij hadden dus gevraagd naar de eisen die gesteld worden aan de financiering. En daarbij werd ook gezegd dat er een aantal eisen gesteld zal worden, ook aan de inhoudelijke kant. Maar ten aanzien van het maatschappelijk rendement.

En omdat dit toch nog verder moet worden uitgewerkt, willen we als fractie van D66 graag het volgende advies meegeven: less is more, wat drempels en bureaucratie betreft. Bij dit soort fondsen worden vaak veel te eisen gesteld bij de beoordeling, waardoor naar verhouding veel financieringsvragen worden afgewezen of ergens in de pijplijn stranden. En D66 herkent het signaal hierover van SER Brabant. We horen dit overigens ook terug in gesprekken met Brabantse ondernemers. En willen we van de nieuwe MKB-plusfaciliteit echt een succes maken, dan valt te overwegen om niet op voorhand al te strenge regels op te stellen. Laten we alle high-potentials in Brabant een kans bieden. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar bijdrage. Dan is nu de fractie van de PvdA, de heer De Kort. Aan hem het woord.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. Als PvdA zijn we de afgelopen jaren continu bezig geweest om het belang van investeren in startups te benadrukken. Wij zijn dan ook erg blij dat het voorstel nu voorligt en zijn daar ook positief over. Ook wij hebben in navolging van de vorige sprekers nog wel een aantal vragen/opmerkingen.

Het is net ook al in andere bijdragen aangestipt, maar er wordt gesproken over het opstellen van een fondsplan met de beleids- en investeringswensen. Daarbij zal worden aangesloten bij het Brabantse topsectorenbeleid. De SER Brabant, en mevrouw Dingemans noemde het net ook al, adviseert de focus niet te strikt te houden, zodat ook startups buiten de topclusters in aanmerking komen. Als PvdA zouden we dat advies zeer graag overgenomen zien worden, dan gaat het ons niet alleen om andere sectoren, die mevrouw Dingemans noemde, maar eigenlijk gewoon heel plat. Wij zitten hier voor meer banen voor Brabanders. Als bedrijven zorgen voor meer werkgelegenheid, zodat nog meer Brabanders, het liefst uit de groepen die nu het moeilijkst bemiddelbaar zijn, aan de slag kunnen, dan zouden we daar ernstig voor zijn. Dus wij zouden graag zien dat dit wat breder opgenomen wordt. En daarnaast zouden we natuurlijk graag zien dat alle andere soorten bedrijven die ons kunnen helpen onze provinciale doelstellingen, bijvoorbeeld rondom de energietransitie, te behalen...

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Is mijnheer De Kort het met de fractie van D66 eens dat we toch wel een koppeling zouden mogen leggen met de maatschappelijke opgaven die we als provincie hebben?

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Jazeker. Zoals ik zei, dat is zeker iets waar ik vind dat de focus op zou moeten liggen. Dus wat mij betreft breed pakken. De topclusters die we geïdentificeerd hebben, het is prima om daar de aandacht aan te geven. Daarnaast kijken de maatschappelijke opgaven die we hebben, hoe kunnen we partijen die daarbij kunnen helpen, actief benaderen. Als er voorstellen komen van bedrijven

die misschien niet in die kaders passen maar die wel heel veel extra banen voor Brabanders opleveren, dan zouden wij het doodzonde vinden om die niet ook te faciliteren. Maar goed, dat is zo breed, daar kun je natuurlijk moeilijker op werven. Daar zijn we ons ook bewust van. Maar we willen die wel graag nog genoemd hebben en zeker niet uitgesloten.

Dan het volgende punt. De uitsluitingspunten voor investeringen, zoals het niet investeren in kernenergie. Het kwam ook al in een aantal bijdragen terug. Wij zouden ook graag weten aan wat voor uitsluitingsgronden GS verder zoal onder andere denken.

Dan wordt voor de uitvoeringsgronden gezocht naar een assetmanager totdat dit over een aantal jaar overgaat naar Invest-NL. We hebben daar een paar vragen over. Ten eerste, waarom kan dat niet via de BOM? En ten tweede, hoe wordt deze zoektocht vormgegeven? Hoe komen we tot de juiste assetmanager?

Het volgende punt. Het equity-deel wordt uitgevoerd via de EIF. Hoe werkt dat dan in de praktijk? De EIF heeft een brede taak in de EU en deels zelf daarbuiten. Hoe wordt geborgd dat deze faciliteit de aandacht krijgt die wij als Brabant willen dat het krijgt?

Mijn vijfde punt. Zowel Brainport Network Capital als de SER geven aan dat de provincie bereid zal moeten zijn hogere risico's te nemen om zich te onderscheiden van de bestaande fondsen. Het kwam ook al in een aantal andere bijdragen terug. Gezien GS ook aangeven dat er niet enkel op financieel rendement, maar ook op maatschappelijke impact, zoals bijvoorbeeld het aantal gecreëerde banen, getoetst zal worden, vind ik het nemen van een hoger risico dan een puur financiële marktpartij ook absoluut te verantwoorden. Hoe zien GS dit? En indien GS niet bereid zijn een hoger risico te accepteren dan marktpartijen, wat is dan de meerwaarde van dit fonds?

Het volgende punt. BOM Capital geeft aan een pijplijn met een voorgenomen investeringsbedrag van 700 miljoen euro in de komende twee jaar geïdentificeerd te hebben. Gezien de grote bedragen van sommige investeringen vanuit dit fonds zou het bij succes wellicht leeg kunnen raken. Hoe zien GS dit? Is er nagedacht over wat te doen als het fonds, wat we natuurlijk hopen, zo succesvol blijkt te zijn dat er mooie kansen blijven liggen?

En dan kom ik bijna tot het einde van mijn bijdrage. Bij de kanttekeningen is duidelijk aangegeven dat de bedragen vanuit andere partijen in deze fase nog geen harde verplichtingen zijn. Begrijpelijk. Maar wat betekent het voor het voorstel indien een van deze partijen of meerdere onverhoopt niet over de brug komen? Vervalt dan de faciliteit of verandert het aandeel van onze provincie qua bijdrage? Kunt u daarover wat duidelijkheid verschaffen?

En dan tot slot. Een aanbeveling van de SER die wel in hun aanbeveling staat maar niet in het stuk lijkt me wel relevant. De SER adviseert namelijk nadrukkelijk om gebruik te maken van de leerervaring in andere EU-lidstaten of regio's waar dergelijke faciliteiten al grootschalig zijn ingevoerd. Duitsland wordt bijvoorbeeld genoemd. Zijn GS dat van plan te doen, hebben ze dat al gedaan? Zo nee, waarom niet? En indien ja, hoe zijn die learnings verwerkt in dit voorstel? Met die laatste opmerking sluit ik mijn bijdrage af. Ik dank de gedeputeerde voor de zeer uitvoerige en duidelijke Statenmededeling en de bijlagen. Ik vond het een zeer zorgvuldig voorbereid stuk, dat ons echt de gelegenheid gaf om prima voor te bereiden op deze vergadering. Dank daarvoor.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort. Dan is nu het woord aan de fractie van GroenLinks. De heer Uijlenhoet heeft het woord.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Ook GroenLinks erkent het belang van een groeifinanciering voor middelgrote en kleine bedrijven in Brabant. Het MKB heeft een groot aandeel in onze welvaart en werkgelegenheid. En in vergelijking met andere Europese regio's is er voor snelgroeibende Brabantse MKB-bedrijven relatief weinig risicokapitaal beschikbaar. Dus het optuigen van een MKB-plusfaciliteit ligt wat

ons betreft dan ook voor de hand. Maar, voorzitter, we zullen ons wel moeten realiseren dat de ene groei de andere niet is. De huidige economische groei gaat namelijk gepaard met een groeiend maatschappelijk tekort. De CO₂-uitstoot stijgt bijvoorbeeld nog steeds. En te weinig mensen profiteren van de huidige economische opleving. We zullen daarom publieke middelen, die ons ter beschikking staan, moeten inzetten om onze economie radicaal te vergroenen en onze welvaart eerlijker te verdelen. Dat geldt wat ons betreft ook voor de MKB-plusfaciliteit.

En voorzitter, uit de beantwoording van onze technische vragen maken wij op dat de MKB-plusfaciliteit heel geschikt is en eigenlijk juist bedoeld is om maatschappelijk rendement te creëren naast financieel rendement. GroenLinks vraagt daarom aan GS om werk te maken van het opnemen van CO₂-reductiedoelen als onderdeel van het nog nader te bepalen fondsplan en dat ook mogelijk te vertalen in KPI's. We gaan daartoe een motie indienen samen met het CDA, de ChristenUnie-SGP en Lokaal Brabant. Die zult u zo ontvangen. Want wat ons betreft, voorzitter, is het van belang dat de vervuiler gaat betalen en de vergroener meer moet kunnen verdienen. En voor de volledigheid zij gezegd dat kernenergie wat ons betreft inderdaad onder de uitsluitingsgronden valt.

Voorzitter. Net als andere fracties hebben we nog een aantal vragen over de faciliteit zelf. De MKB-plusfaciliteit is bedoeld voor snelgroeiende midden- en kleinbedrijven. En hoe wordt voorkomen dat middelen niet toch ook voor innovatie en overnames worden gebruikt?

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik wil graag van GroenLinks horen of koolstofdioxide bij u onder vervuiling valt. Want dat zegt u eigenlijk. En waarom u van mening bent dat ook bijvoorbeeld nieuwe vormen van kernenergie uitgesloten zouden moeten zijn. Daar ben ik echt benieuwd naar.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Ik denk dat ons standpunt duidelijk is. Kijk, wij vinden CO₂-uitstoot en de klimaatverandering die dat met zich meebrengt, dat leidt tot een enorme schuld, een kostenpost voor onze samenleving. Dus het is in ons aller belang om daarvan werk te maken. Sterker nog, wij denken dat het vergroenen van onze economie heel veel leidt tot nieuwe banen, tot nieuwe mogelijkheden, ook voor bedrijven om daarin te investeren en daarin ook weer te gaan groeien. Dus wij zien daar alleen maar kansen in.

Ja en kernenergie, daar zien wij te grote risico's in, nog steeds, ook op het punt van afval.

De heer **Van den Berg** (PVV): Via u, voorzitter. Juist met nieuwe kerntechnologieën is het mogelijk om het oude afval, zolang het niet verglaasd is wat we in Nederland helaas doen, te gebruiken als brandstof. En dat er eigenlijk alleen nog maar ongevaarlijk afval overblijft. En sterker nog, het is de belangrijkste manier die realistisch is om op grote schaal CO₂ te reduceren in de energiewereld. Dus voor mij blijft de vraag waarom de halsstarrige weigering om daar centjes aan te besteden.

De **voorzitter**: De vraag zal misschien nog wel even blijven, want het is niet het hoofdonderwerp van het debat vandaag. De gedachten zijn gewisseld. Uijlenhoet vervolgt zijn betoog.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. Nog een aantal vragen. Ik had er al een gesteld, dus waarom de middelen niet ook voor innovatie en overnames worden gebruikt en welke randvoorwaarden zitten er nou in het fonds of kunnen we daaraan toevoegen.

Twee. Hoe wordt voorkomen dat de middelen niet via een achterdeur alsnog naar grote bedrijven gaan en naar eventueel een multinational? En welke randvoorwaarden zijn daarvoor ingebouwd? En de vraag die ook al door andere fracties is gesteld, wil ik ook nog maar even herhalen. De faciliteit is primair bedoeld voor de Brabantse topsectoren, de bedrijven daaruit. Maar ga daar niet te halsstarrig mee om wat ons betreft. En welke mogelijkheden biedt het fonds wat u betreft?

En ook een vraag. Wat als de markt maar ten dele over de brug komt? Vanaf welk niveau van marktinzet gaat Brabants geld worden ingezet? Kortom, met welke multiplier neemt de provincie minimaal genoeg? Voorzitter. En dan ten slotte nog een vraag over het vervolgproces. En die is eigenlijk ook al wel gesteld, maar toch belangrijk genoeg om nog een keer te stellen. Hoe worden GS en vooral PS tussentijds geïnformeerd over de effectiviteit van de faciliteit en hoe kunnen wij als PS tussentijds bijsturen? Voorzitter. Dank u wel.

Motie M6 'Klimaatinclusieve MKB-plusfaciliteit'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 22 september 2017, behandelend het Statenvoorstel 49/17 MKB-plusfaciliteit;

overwegende dat:

- wij als samenleving voor de opgave staan om de CO₂-uitstoot terug te dringen;
- vergroening van onze economie kansen biedt voor innovatie en groei;

constaterende dat:

- de MKB-plusfaciliteit geschikt is of zelfs bedoeld is om naast financieel rendement ook maatschappelijk rendement te genereren;
- het nu reeds de bedoeling is om via KPI's over zaken als aantal nieuwe en behouden banen te rapporteren;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- na te gaan op welke manier de reductie van CO₂ onderdeel kan zijn van het nog nader op te stellen fondsplan;
- de hierin opgenomen beleids- en investeringswensen te vertalen in één of meerdere KPI's aangaande de reductie van CO₂;

en gaan over tot de orde van de dag.

Arno Uijlenhoet, GroenLinks

Stijn Steenbakkers, CDA

Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP

Jan Heijman, Lokaal Brabant."

De **voorzitter**: Ik dank de heer Uijlenhoet voor zijn bijdrage. Dan is nu de heer Oosterveer van de fractie van 50PLUS aan het woord.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter. Dank u wel. Het voorliggende voorstel heeft de steun van de fractie van 50PLUS. Dus daar kunt u mee beginnen, dan weet u tenminste wat de eindconclusie van ons is. Ik wil niet zoals de heer Van der Staak van de SP deed voorbeelden geven van gelukte fusies, gelukte startups. Maar er zal ook een lijst van niet-gelukte zijn en dan waren we nog een tijdje bezig. De lijn die aangegeven wordt, heeft rechtstreeks invloed op de werkgelegenheid voor een breed scala van leeftijdsmensen en dus een welvaartsgevoel door de lijn te volgen van fundamenteel onderzoek, startups, scale-up-bedrijven op de gebieden van high tech, agrofood en diverse lijnen. En dat binnen de gestelde Triple-Helix-concepten. Bekeken moet worden hoe de start-through en finale productiecapaciteiten ruimte zijn te geven. Hiervoor is risicodragend kapitaal nodig, doch op het niveau van de referenties van

omzetten, dus als ze dus elders geld willen halen, van drie tot vijf jaar geleden. Maar een startup heeft geen informatie over de afgelopen drie jaar en krijgt dus veel moeilijker kapitaal.

Het doel is revolverendheid, maar in deze context is dat niet altijd mogelijk. En dat begrijpen wij en kunnen we accepteren. De gedeputeerde laat bij herhaling zien dat hij de mogelijkheden ziet om kleine startup-bedrijven tot grote productiebedrijven naar Brabant te lokken. Brainport is hiervan een goed voorbeeld met onder andere de uitbreiding in Eindhoven op het oude Philips-complex, Complex T nu op dit moment, waar ook kleinere productiebedrijven gevestigd zullen kunnen worden in de toekomst. De controle vanuit Provinciale Staten dient wel geborgd te worden. Dus 50PLUS vindt: gedeputeerde, gaat uw gang.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Oosterveer voor zijn bijdrage. Dan is nu de fractie van de Partij voor de Dieren aan het woord, de heer Van der Wel. Die ziet daarvan af. De ChristenUnie-SGP, idem dito. De heer Heijman, Lokaal Brabant? Dan heeft de gedeputeerd nu meteen het woord.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank je wel. Geachte Staten, hartelijk dank voor de inbreng en vooral voor uw positieve ondertoon. Het college meent ook echt samen met in dit geval de EIB/EIFF en het ministerie Invest-NL op de goede weg zijn. U weet waar de komende jaren zo'n 2,5 miljard euro in komt te zitten, die met name gaat ten aanzien van verduurzaming in dit soort structuurontwikkelingen.

En laat ik even duidelijk typeren waar het om gaat. Het zijn scale-ups van hoog innovatieve ideeën en ontwikkelingen die een push nodig hebben door of veel productiefaciliteiten of extra kapitaal om door te kunnen groeien om die producten de komende jaren naar de markt te kunnen brengen. Het zijn dus vaak bedrijven die nog geen omzet hebben, maar wel zo veel potentie in huis, zo'n geweldige groeibriljanten, dat die bedrijven het pakweg over vijf tot tien jaar in de economie het verschil gaan maken. Laat ik het maar even een keer heel ambitieus zeggen dat we op zoek zij naar de nieuwe ASML's. Daar gaat het om. En dan is er gelijk een relatie gelegd met het arbeidsmarktbeleid. Het arbeidsmarktbeleid gaat vooral over het hier en nu, maar we moeten zorgen dat over vijf of tien jaar Brabant nog steeds een toonaangevende economie is die wereldwijd meetelt en voor heel veel arbeidsplaatsen zorgt. Daar zijn de scale-ups voor bedoeld.

Mijnheer Steenbakkers. Hoe groot is de kans op die 600 miljoen euro? Ik denk dat die redelijk groot is, maar ik geef u geen garantie. De gesprekken vinden al volop plaats door deskundigen met banken, pensioenverzekeraars en andere grote institutionele beleggers. Ik ga u ook hier geen ondergrens noemen, want dan verklein ik de kans dat het daadwerkelijk gaat gebeuren en mijn onderhandelingspositie is dan een stukje weg. Maar eigenlijk is het makkelijk te verklaren. Overheden - lees provincie, Rijk, EIB, EIF in Luxemburg - brengen overheidsgeld in, in de vorm van leningen en equitykapitaal om in aandelen in bedrijven te stoppen. En daardoor neemt het risico voor banken en pensioenfondsen af om het zelf rechtstreeks te doen. En zijn ze dus zeer bereid om met ons daarover van gedachten te wisselen. Vooral omdat dit instrument niet steeds achteraf naar een propositie kijkt, maar meedoet in de beweging, dus ze kunnen vanaf dag een meepraten over de ontwikkelingen die de Brabantse economie en alle topsectoren - dus Brabantbreed - gaan doormaken. Dus die kans is groot en bij de begroting gaat u het bedrag voteren. Later kom ik nog terug met het bekende fenomeen wensen en bedenkingen. Ik hoop u dan nog wat meer aan te kunnen geven hoe ver we dan zijn. En tot die tijd moet u een kip die aan de leg is even met rust laten.

Voorzitter. Waarom zijn familiebedrijven niet genoemd? Omdat er natuurlijk sprake is van een level playing field. Dit voorstel gaat over alle MKB-bedrijven in Brabant. Vooral MKB-bedrijven, ongeacht of het familiebedrijven zijn of niet en die koesteren we. En u heeft een prachtig pleidooi voor familiebedrijven gehouden. Laat ik heel makkelijk zijn, dat verkort de discussie, dat ben ik met u eens. Maar is het noodzakelijk om dat hierin te verankeren? Dan is het antwoord ook heel erg duidelijk: nee. Het is onnodig en zelfs ongewenst. En ik zal u dat, met nogmaals de liefde die het college heeft voor familiebedrijven,

proberen uit te leggen. Op de eerste plaats waarom het onnodig is. Omdat ze nu al dezelfde toegang hebben en ook straks door de MKB-plusfaciliteit als andere bedrijven met meerdere aandeelhouders. En u weet dat familiebedrijven vaak een groot aantal familieaandeelhouders hebben.

Punt twee. Er is geen financiële reden om snelgroeiende familiebedrijven anders te behandelen, want ze hebben geen andere financieringspositie als het gaat om schaalvergroting dan bedrijven waar meerdere aandeelhouders in zitten.

Punt drie. We hebben in deze faciliteit al een beetje rekening gehouden met het belang van familiebedrijven. Familiebedrijven hebben vaak een grote hekel aan het verwateren van aandelen. Dat er niet-familieleden eigenaar worden van het familiebedrijf. En zoals u kunt zien, biedt deze regeling ook de mogelijkheid om juist leningen in te zetten en niet alleen te praten over equity-kapitaal. Dus dat is de reden waarom het onnodig is.

Het is ook ongewenst, omdat we te allen tijde een level playing field willen hebben. En ik denk dat dat een heel belangrijke taak is voor de overheid, dat we iedereen, ongeacht of je nou een kleine of grote MKB-ondernemer bent, of je voor de meerderheid van aandelen eigenaar bent van het bedrijf of dat het een familiebedrijf is, dat je die op dezelfde manier behandelt. Bovendien zullen we niet beoordelen op het feit of het een familiebedrijf is, maar we kijken natuurlijk vooral naar de propositie. Wat is de kans op schaalvergroting? Hoe sterk is de innovatieve kracht die erin zit? Wat is de economische robuustheid? Wat is de marktpotentie? Wat is de innovatiekracht? Dat zijn natuurlijk de echte beoordelingscriteria. Hoe zit het met de governance? Is er fatsoenlijke governance? Wordt er een keurig sociaal beleid gevoerd? Is de kans gegarandeerd dat het bedrijf ook binnen Brabantse grenzen blijft? Dat is van belang.

Er is nog een andere reden waarom het niet gewenst is en dat is je beperkte flexibiliteit van het instrument. Als je vooraf een aantal dingen borgt, dan heb je dus niet meer de mogelijkheid om op het moment dat zich echt mooie proposities op andere terreinen voordoen om daarvoor te kiezen. Er ontstaat een gevaarlijke precedentwerking naar andere fondsen. Hoe zit het dan met de rest van het beleid van de provincie? En last but not least, u vraagt mij de ambitieuze doelstelling te gaan realiseren om 600 miljoen euro op te gaan halen. Die kans wordt kleiner op het moment dat er te veel voorwaarden vooraf aan gekoppeld worden. Beleggers en pensioenfondsen zijn geïnteresseerd in de allergrootste kansen met de minste risico's. Dat is de reden, voorzitter, dat ik nogmaals het warme pleidooi van de heer Steenbakkers voor familiebedrijven ondersteun, maar het hier niet aanraad, dus derhalve ontraad om de motie op dit gebied over te nemen.

Voorzitter. Meer ruimte voor het MKB. Die is er.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank, voorzitter, ook voor de heldere beantwoording. Kijk, ik denk dat je ook moet kijken naar wat u en wij hier allemaal beogen, het versterken van de Brabantse economie uiteindelijk en het zorgen voor een duurzame, gezonde economie en arbeidsmarkt et cetera, et cetera. Nu is er een aantal onderzoeken, die heel nadrukkelijk aanwijzen dat familiebedrijven het gewoon gemiddeld gezien beter doen.

De **voorzitter**: Dat heeft u straks ook al een aantal keer betoogd. Een interruptie is kort en krachtig. Precies.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dus nu een concrete vraag. Schiet u uzelf niet in de voet als u daar niet extra aandacht aan geeft? Dat is mijn eerste vraag.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja, voorzitter, ik moet uw eerste zin, dat is uw mening, wat corrigeren. Het belang is dat we zeer hoogwaardige potenties, die er zitten in nieuwe producten, de kans geven waardoor we over vijf jaar met de Brabantse economie ook verzekerd zijn dat hier economie plaatsvindt met hoge toegevoegde waarde die zeer actueel is. Dus de primaire doelstelling is niet structuurversterking met nog meer familiebedrijven. Als dat lukt, fantastisch, want ik ben net als u even grote voorstander van familiebedrijven. Maar de doelstelling is juist om de economie van de toekomst te realiseren. Daarom noemen we u de potentie van de nieuwe soort chips, de nieuwe soorten batterijen, wat er gebeurt op het gebied van circulaire economie.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): En dat is ook de reden waarom ik aanhaal dat in dat onderzoek in de Harvard Business Review ook duidelijk staat dat familiebedrijven gemiddeld gezien innovatiever zijn dan andere bedrijven. Vandaar mijn vraag.

Mijn tweede vraag. U heeft het over een level playing field. Maar ik heb natuurlijk ook even gebeld met mensen in Europa, ook van ons die daar een beetje over gaan. Die kent u ook. En daar blijkt dat in Duitsland dat wel op die manier in ieder geval onderzocht is. Er blijkt daar in eerste opzicht geen belemmering te zijn over het feit of je kunt onderzoeken of familiebedrijven daar nadrukkelijk aandacht in kunnen krijgen. Duitsland houdt daar gewoon zeer nadrukkelijk rekening mee.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Het hoeft niet onderzocht te worden. Alle familiebedrijven, en het initiatief ligt bij henzelf, zijn van harte uitgenodigd op het moment als ze hiervan gebruik willen maken en ze hebben goede producten of innovaties om mee te doen. Ons bezwaar ligt erin dat u aparte loketten, aparte middelen en aparte fondsen wilt maken. En daarvan heb ik u proberen te overtuigen met tien argumenten waarom het onnodig en ongewenst is.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, voorzitter, nog even doorgaand over familiebedrijven. Het voordeel van familiebedrijven is ook dat ze wat minder snel weggaan uit Brabant. Ze zijn standvastiger in onze samenleving. Kunt u dat criterium van die koppeling aan de Brabantse economie misschien in dat opzicht wat zwaarder laten wegen, zodat de kans dat familiebedrijven kunnen meedoen wat groter wordt ten opzichte van geen familiebedrijven?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ik ga nog een stap verder, mijnheer Uijlenhoet. Dit is juist bedoeld om de innovatieve ideeën, ongeacht of ze van een familiebedrijf zijn, of ze van een universiteit, hogeschool of van jonge starters komen, in Brabant te houden. Daarom staat het voorbeeld van Avantium. Dat was een West-Brabants bedrijf. Dat maakt op basis van de circulaire economie nieuwe producten, waarmee je biologische kunststoffen kunt maken. Dat is naar het buitenland vertrokken, omdat ze financieringsbehoeften hadden van 60 miljoen euro en Nederland dat niet kon bieden. Duidelijker kan ik niet zijn. Het is juist bedoeld om die economie hier te houden en daar zullen we ook zwaar op toetsen.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dat begrijp ik. Deze faciliteit biedt die mogelijkheid of versterkt die band met Brabant. Dat is duidelijk. Maar kunt u dan niet ook in die criteria in het fonds wat scherper aan de wind varen? En daar helderder over zijn en dat meegeven eigenlijk aan de fondsbeheerder?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja, maar dat doen we niet alleen. U vraagt mij om van 60 miljoen euro 600 miljoen euro te maken. U zult begrijpen dat er meer zijn die erover mee willen praten. Het is primair de bedoeling om de economische structuur hier te versterken, maar het kan ook soms dienstbaar zijn voor een grote ontwikkeling op het moment dat een bedrijf ook de kans krijgt onder de vleugels van over een paar jaar van een ander groot bedrijf voort te zetten. Mij gaat het erom dat de Brabantse economie versterkt wordt en dat dat veel werkgelegenheid op gaat leveren. En daar mag u mij op aanspreken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. De drempel van 5 miljoen euro. Eigenlijk heel simpel. EIB en EIF zien het niet als hun kerntaak om mee te doen in programma's die om bedragen gaan lager dan 5 miljoen euro. Dat is reden een. Dan zult u zeggen dat er dan een gap is. Dan heeft u gelijk. De BOM gaat met het innovatiefonds tot 2,5 miljoen euro. Hier praat je over 5 miljoen euro. Er staat tegenover dat er heel veel financieringsmogelijkheden zijn, ook met venture capitalists, beleggers die dat gat op kunnen vullen. Ik wil graag op uw uitnodiging ingaan. Ik heb dat de vorige periode ook al een keer gedaan, om een keer in een themavergadering het totale spectrum van financieringsmodellen door te lopen die we hebben te doen. Maar als we wat moeten wijzigen zal het eerder zijn dat ik u voor ga stellen, na uiteraard een discussie in GS en de BOM, om wat te gaan doen in de verruiming van de randvoorwaarden van het innovatiefonds, om daar de bedragen wat op te hogen dan het hier te verlagen. Want als ik het hier verlaag haken de EIB en het EIF af.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Willems.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Voorzitter. Ik zit even met verbazing te luisteren. Wat ik de gedeputeerde eigenlijk hoor zeggen is dat de EIB en EIF die drempel van 5 miljoen euro willen. Dus dat doen wij. Dus u loopt als gedeputeerde gewoon Europa achterna. Kan ik dat concluderen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): De EIB/EIF is de allerbelangrijkste voorwaarde om het fonds voor elkaar te krijgen. Die zet ook het meeste geld in, dus komt met voorwaarden. Het is puur pragmatisch, omdat bij iedere ticket, iedere participatie, ieder bedrijf dat jij financiert je te maken hebt met hoge beheerkosten, mensen die erop toe moeten zien, de verantwoording en dat soort zaken meer. En daarom is besloten de ondergrens te leggen bij 5 miljoen euro. Dus ik kan dat standpunt van de EIB en de EIF heel goed billijken.

De **voorzitter**: Mevrouw Willems? Nee. Dan de heer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank, gedeputeerde, helder. Wij kregen mild andere signalen vanuit het Europese, maar het zou kunnen. Daarom de vraag: zou u de voorwaarden en de restricties van de EIB en de EIF naar de Staten kunnen zenden? Dat we die kunnen zien.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat wil ik wel doen, maar het is nog in wording. We zijn het bouwwerk nog aan het maken. En ik heb het u straks verteld en ik herhaal. De eerstvolgende stap wordt het voteren van een krediet. En dan geven we ook aan hoe we 6 miljoen euro risicodekking gaan doen. Dat kan komen uit economische geld. Het kan ook eenmalig uit de algemene middelen komen. Het kan ook komen uit de financiële governance, die we voeren op de fondsen. Daarover ben ik met mijn collega's in gesprek. Dat komt pas op de eindfase, op het moment dat u nog de gelegenheid hebt om wensen en bedenkingen uit te spreken.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Dat is niet wat ik bedoelde met mijn eerste vraag. Mijn vraag was de volgende. Kijk, het is al gebeurd in Duitsland en Frankrijk. Overigens ook in België recent. En er gelden voorwaarden voor vanuit de EIB en de EIF. Kunt u die algemene voorwaarden waaronder die Junckerfondsen worden verstrekt naar de Staten sturen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Er zijn ook andere vragen door de heer Uijlenhoet gesteld: heeft u geleerd van andere lidstaten? Ja. Dat is allemaal in het onderzoek betrokken geweest. Er is frequent overleg over geweest met Luxemburg. Natuurlijk weten we hoe het in Duitsland en Frankrijk gaat. Maar om echt die vergelijking straks nog eens een keer als bijlage bij de wensen en bedenkingen die u uit gaat spreken erbij te betrekken. Natuurlijk hebben we dat soort dingen doorgenomen. Maar nogmaals, het vraagt hier om een samenwerking van heel veel partijen, die net als uw Staten allemaal mee willen praten over de voorwaarden. Dat geldt voor het Rijk, EIB, EIF, de pensioenfondsen die gaan meedoen, de verzekeraars, de banken en ga zo maar door.

Voorzitter. De kwaliteit van de uitvoering. Nou, daar hebben we den ik onze verbonden partijen voor. Daar hebben we heldere afspraken over gemaakt. We zullen daarover verder nog van gedachten te wisselen, ook om het bijstuurmoment. Van bijsturing moet u natuurlijk verwachtingen hebben, maar niet al te hoge. De investeringsmanager zal straks via een aanbesteding aan de slag gaan. Die krijgt natuurlijk heel veel randvoorwaarden mee, ook ten aanzien van het rendement dat hij moet realiseren. U zult begrijpen, als de aandeelhouders naast de provincie nog heel veel andere partijen iedere keer fors gaan bijsturen, dan komt er van rendement weinig terecht. En daar zal ook een zwaar commitment toch afgesproken worden.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, voorzitter, dat begrijpen we natuurlijk, dat er ook op financieel rendement moet worden gestuurd. Maar we brengen als Brabant wel 60 miljoen euro in. En het moet toch mogelijk zijn dat een volgend college of het college daarna, met andere prioriteiten, gesteund vanuit de Staten, misschien toch aan die criteria gaat sleutelen. Die mogelijkheid moet er toch zijn? Of hoor ik u nou zeggen dat die mogelijkheden er eigenlijk niet zijn?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Nee, die mogelijkheden zijn er wel. Uitgangspunt is natuurlijk op de eerste plaats het economisch programma, dat u vastgesteld heeft. Uitgangspunt twee is wat wij doen met de BOM, waarin we al ons economisch beleid koppelen aan alle maatschappelijke opgaven, geen een uitgesloten. En dat we het vooral doen om trendmatig heel snel mee te kunnen bewegen met veranderingen op de markt. Dus bijsturen is altijd mogelijk, maar als u echt vraagt: kunnen we jaarlijks door middel van een motie en amendement vaststellen wat dan die bijstelling moet zijn, dan zal het antwoord daarop helaas toch nee zijn.

Voorzitter. Uitsluitingen. In principe zo min mogelijk. Ik heb u al verteld dat we de economische programma's volgen, de kaders die u gesteld heeft. De fondsen die we in beheer hebben bij de BOM, waarbij het gekoppeld is aan de maatschappelijke opgaven, de grote energietransitie waarvoor we staan. Echte andere uitsluitingen wil ik, voor zover we binnen de wettelijke kaders blijven – dat zal altijd het geval zijn, binnen de kaders die in Nederland en Europa zijn bepaald willen we blijven. Want hoe meer uitsluitingen, hoe groter de kans dat andere partijen, die voor medefinanciering moeten gaan zorgen, zeggen dat ze echt afhaken.

Smart Photonics zal geld ontvangen. Ja, dat klopt. U maakt het mij een beetje lastig, want u praat over een bedrijf en ik moet u dan wat vertellen. Maar laat ik het een beetje cryptisch zeggen, het kan zomaar zijn dat om dat soort dingen op te schalen en het aanschaffen van apparatuur om die chips op basis van fotonen te kunnen gaan produceren, je een investering moet plegen tot misschien wel bedragen van 50, 60, 70 miljoen euro. En als daar nog geen omzet tegenover staat, wel wat toezeggingen van afnemers maar meer ook niet, dan is dat heel erg lastig om dat gefinancierd te krijgen. Dat echte werk, dat scale-up, daar is dit juist voor bedoeld.

Kijken we ook buiten de topclusters? Ja. Alle clusters tellen mee. Ik kan u vertellen dat uit de eerste verkenning er ook al bedrijven zitten in de circulaire economie. Er wordt ook voorzichtig gedacht aan een aantal zeer innovatieve ontwikkelingen op het gebied van de logistiek. Ook op het gebied van de gezondheid. In principe alles wat Brabant te bieden heeft op economisch gebied en wat in ons topclusterbeleid staat doet mee.

Less is more. Dat ben ik van harte met u eens. Naar de heer De Kort. Ik heb al gezegd dat het Brabants topsectorenbeleid het uitgangspunt is, inclusief de energietransitie en de maatschappelijke opgaven waarvoor we staan.

Waarom niet via de BOM? De BOM zal naar waarschijnlijkheid het intakeklok worden. Samenwerking natuurlijk met Brainport Development, omdat daar ook een aantal grote ontwikkelingen gebeuren. Maar uiteindelijk zal het fondsbeheer wat betreft het equitydeel via een aanbesteding bij een derde partij komen, mede onder toezicht van de andere stakeholders. En het leningenstuk zou weleens zo kunnen zijn, maar daarover zijn we nog in gesprek. Kijk, wat we eigenlijk willen is een kleine robuuste organisatie met weinig bureaucratie, die gewoon in Nederland in alle provincies aan de slag gaat. Brabant is de eerste. Maar waarom zouden wij niet daar één instituut in Nederland van kunnen maken, met een speciaal loketje voor Brabant, waarbij wij het bedrag ter beschikking hebben gesteld? Dus daar gaan we echt naar kijken.

Financieel rendement. We dekken het risico af met de 6 miljoen euro. Dat is een. Het is geld dat uit de immunisatieportefeuille komt. We maken wat kosten. De primaire doelstelling is om die kosten te dekken met het rendement dat het oplevert. Mocht het tussentijds zo zijn dat er een klapper gemaakt wordt, zoals wordt gezegd, dan is het meestal gebruikelijk dat het geld in het fonds blijft. Als het fonds aan het eind van zijn looptijd is, daarover zijn we nog in gesprek, dan vindt er uiteraard daarna een uitkering plaats.

Wanneer het fonds leeg is, wat dan? Dan zeg ik dat we een geweldig luxeprobleem hebben. Dan hoop ik dat ik of anders mijn opvolger snel naar u toekomt en zegt: wat hebben we hier een prachtig middel om ons immunisatiegeld slim in te zetten en het levert ook nog veel werkgelegenheid en innovatie op.

Wanneer gaan we door? Dat ga ik nu nog niet zeggen. Ik heb u verteld dat we met het hele team onze stinkende best gaan doen om zoveel mogelijk van die 600 miljoen euro binnen te halen. En ik kom er echt op terug op het moment dat u straks uw wensen en bedenkingen, naar verwachting zo rond maart/april volgend jaar, kunt gaan uitspreken.

Werk maken van CO₂-reductie? Ja, dat doen we altijd. Ik weet dat u een enthousiast voorstander bent van wat we aan het doen zijn op het gebied van de fotonica, wat we daarmee kunnen bereiken. Maar definitief meer uitsluitingsgronden opnoemen, daarvan zeg ik: nee. Dat verkleint aanzienlijk de kans op cofinanciering van derdenpartijen. Uitgangspunt blijft ons economisch programma en de maatschappelijke opgaven, die daarmee verbonden zijn.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, voorzitter, wat ons betreft is CO₂-reductie geen uitsluitingsgrond maar meer een insluitingsgrond. Het zou eigenlijk gangbaar moeten zijn, net als we sturen op meer werkgelegenheid. Dat we met elkaar sturen met het geld dat we erin stoppen op een beter klimaat. En dus lagere CO₂-uitstoot. Wat vindt u nou? Vergroening van de economie vindt u toch ook geen luxe? Dat moet toch integraal onderdeel zijn van zoiets als deze faciliteit, waar zoveel miljoenen in omgaan?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja, ik heb toch proberen duidelijk te maken dat we daarop heel streng gaan letten. Geen ondernemingen die strafbare feiten plegen, die plannen hebben om het te gaan verplaatsen naar andere regio's in Europa of waar dan ook. We kijken zeer streng naar alle duurzaamheidsaspecten. We kijken ook naar goede sociale verhoudingen tussen werknemers, omwonenden, maar ook tussen de werknemer en werkgever. We kijken naar governance en alle aspecten van verduurzaming. Maar ik wil er niet een aantal expliciet benoemen en als eis opstellen, want dat verkleint de kans dat andere partijen zeggen van 'ik wil naar de totale propositie en de mix kijken, daar let ik vooral op en daarop baseer ik mijn mening of ik wel of niet mee ga doen.' Ik hoop dat ik zo voldoende ben geweest.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Maar, voorzitter, waarom sturen we op voorhand wel via de KPI's op betere werkgelegenheid en niet op een beter klimaat? Kortom, op een lagere CO₂-uitstoot? Dat is toch eigenlijk een heel logische benadering?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Mijnheer Uijlenhoet. U pakt er nou een expliciet uit. Alle duurzaamheidsaspecten betekent ook hernieuwbare grondstoffen, ook de transitie maken naar minder gebruik van delfstoffen, maar andere producten, kijken hoe we met nieuwe technieken het energiegebruik kunnen reduceren. Die zitten er allemaal in. Maar ik wil er niet een zo expliciet benoemen als voorwaarde voor wel of niet, dat daardoor de kans dat andere beleggers gaan meedoen aanzienlijk gereduceerd wordt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Volgens mij is er nog één vraag: hoe gaan GS PS verder informeren en hoe controle? Op de eerste plaats wil ik u wijzen naar de verbonden partijen, hoe we daarmee omgaan en de afspraken die we daarmee gemaakt hebben. Dat is een.

Punt twee, de tweetrapsraket. Bij de begroting het bedrag voteren en op een later moment nog uw wensen en bedenkingen uit kunnen spreken. En zoals het hoort, zullen we nadenken over hoe we u verder kunnen informeren en welke momenten u dan heeft over de verdere voortgang van het fonds. Maar er moet nog veel werk verricht worden en daar zullen we tot maart/april volgend jaar alle zeilen voor bij moeten zetten om dat voor elkaar te krijgen. Voorzitter, tot zover. En u zult nogmaals begrepen hebben, maar ik herhaal het nog een keer, dat de motie ontraden wordt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Er waren twee moties, motie 5 en motie 6. Familiebedrijven en klimaat.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Beide ontraden we, vanwege de argumenten die ik heb gegeven.

De **voorzitter**: Dank u voor uw bijdrage in deze eerste termijn. Ik kijk dan of er behoefte is aan een tweede termijn van de zijde van uw Staten. Dat is niet het geval bij Koevoets. Bij Steenbakkers wel. Aan u het woord.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Dank. Een heldere beantwoording vanuit de gedeputeerde ook. Ik denk dat de gedeputeerde vandaag hier in de Statenzaal een bepaalde centrale zorg of vraagpunten heeft gehoord door dingen heen. Ik heb zorg en vraagpunten van D66 en de collega van de PvdA gehoord. En dat is eigenlijk of deze faciliteit niet alleen wordt gebruikt door de 43, de happy few. En iedereen heeft daarover vervolgens wensen en bedenkingen. En eigenlijk ga ik een heel eind met de gedeputeerde mee, we kunnen hem daarmee niet op pad sturen om partners te zoeken. Daarom ga ik iets met mijn motie doen, namelijk het tweede dictum weghalen. Wij zouden er al mee kunnen leven wanneer de gedeputeerde bij de BFBG, maar wellicht ook bij de BZW, gewoon ook eens het volgende gaat ophalen: we hebben dit geïnventariseerd, dat zijn die 43, maar zitten er nu nog meer? Wij focussen daar heel erg op familiebedrijven. Anderen hebben andere sectoren genoemd, dat soort dingen. Maar om die zorg, vraagpunten bij de Staten weg te nemen. Het is toch een hele pot met geld. Om niks te missen. En daar wil ik mee beginnen. En dan gaat het tweede stuk weg.

De **voorzitter**: Kunt u het even iets preciezer zeggen?

De heer **Steenbakkers** (CDA): Het tweede dictum gaat gewoon weg.

De **voorzitter**: 'Te onderzoeken' tot en met 'familiebedrijven' wordt geschrapt en dat wordt dan motie 5a.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja.

De **voorzitter**: Oké. Helder. De heer Koevoets.

Motie M5a 'MKB-plusfaciliteit Brabant

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 22 september 2017;
overwegende dat;

- er meer dan 80.000 familiebedrijven aanwezig zijn in Brabant ook in het MKB(+)-segment en deze bedrijven voor veel werkgelegenheid in Brabant zorgen;
- familiebedrijven innovatiever zijn dan niet familiebedrijven conform het onderzoek van Kammerlander en van Essen in de Harvard Business Review;
- familiebedrijven gemiddeld gezien beter presteren dan niet familiebedrijven conform onderzoek van het Erasmus Centre For Family Business e.a.;

constaterende dat:

- familiebedrijven sterk verbonden zijn met hun omgeving, de keten en de samenleving;
- groei en scale-up vanuit familiebedrijven goed kan zijn voor de Brabantse economie en samenleving;
- er thans 43 bedrijven zijn 'geïdentificeerd' die gebruik zouden kunnen en willen maken van de MKB+-faciliteit;

verzoeken Gedeputeerde Staten;

- vooraf te onderzoeken, in samenspraak met het Brabants Familiebedrijven Genootschap, of er naast de eerder genoemde 43 bedrijven ook andere Brabantse Familiebedrijven zijn die gebruik zouden kunnen en willen maken van deze faciliteit voor groei en scale-up;

S.P.M.F. Steenbakkers, CDA

H. Vreugdenhil, ChristenUnie

J. Heijman, Lokaal Brabant

A. Uijlenhoet, GroenLinks

W. van Overveld (50PLUS)"

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, mijnheer de voorzitter, een verduidelijkende vraag. Want ik probeer wat de heer Steenbakkers zegt te begrijpen, maar naast de eerdergenoemde 43 bedrijven, we hebben daar geen namen en rugnummers van, te onderzoeken of er – en gelukkig staat er ook 'andere familiebedrijven' zouden zijn die gebruik kunnen en willen maken. Maar hoe kunnen we dat doen als we die 43 bedrijven niet kennen? U heeft een praktisch probleem of heeft u dat niet?

De heer **Steenbakkers** (CDA): Wij gaan dat niet doen, want de gedeputeerde weet wel welke dat zijn. Die bedrijven zijn door het onderzoeksbureau geïdentificeerd.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, door dat onderzoeksbureau. Ik weet alleen niet of de gedeputeerde dat weet. Dus dan vraag ik via u aan de gedeputeerde of die dat weet en of dat dan ook bekend kan worden gemaakt aan het Brabantse Familiebedrijvengenootschap. Want als dat niet zo is, komen we nog niet verder.

De **voorzitter**: Zullen we het antwoord van de gedeputeerde afwachten?

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja.

De **voorzitter**: En ook zijn reactie op de intussen dus gewijzigde motie. De heer Steenbakkers gaat verder.

De heer **Steenbakkers** (CDA): En ik heb ondertussen al in die korte tijd een praktische oplossing bedacht. De BFBG komt gewoon met namen en worden ze dubbel genoemd, dan weet de gedeputeerde in ieder geval dat ze al op die lijst van 43 stonden, dus dat hebben we praktisch zo opgelost.

Voorzitter. Dan die EIB- en EIF-voorwaarden. Ook daarvan horen we wat geluiden in de Staten. Die grens van 5 miljoen euro zegt de gedeputeerde nodig te hebben, omdat de EIB en EIF dat verlangen. Daarom vraag ik op voorhand om die algemene voorwaarden van de EIB en EIF toe te sturen, dat we die even kunnen zien en uw gedachtegang kunnen volgen. Van 'oké, er staat een harde grens van 5 miljoen euro in en die doen alleen maar onder deze voorwaarde mee'. Dat zou ons helpen. Dus graag een toezegging of u dat kunt opsturen.

Voorzitter. Allereerst ook dank voor de toezegging over die themavergadering, om het in een wat breder perspectief te zien. Zeer wenselijk.

Dan nog twee kleine korte vragen. Misschien kan de gedeputeerde er nog niks over zeggen, dan moeten we het ook niet moeilijker maken. De looptijd van het fonds, hoe lang gaan we hier nu in zitten? Want dingen zijn risicovol. Ik kan me voorstellen dat zo'n faciliteit wordt neergezet. Een bank doet dat in een senior van vijf en een subordinated van zeven jaar. Zijn dat termijnen waarbij je hier moet denken? Hoe werkt dat nu?

Dan ten aanzien van de financiën. Dan moet ik misschien ook deze gedeputeerde aankijken, want die zit er altijd bovenop. Heb ik goed begrepen dat zowel die 60 miljoen euro, die we erin gaan zetten, als die risicoreservering uit de immunisatieportefeuille komen? Kijk, zie je, ik heb het toch weer niet goed begrepen. Dus het is goed dat ik de vraag heb gesteld. Ik zie de gedeputeerde nee schudden. Maar dan wordt dat vast uitgelegd in de tweede termijn.

De **voorzitter**: Daar gaan we van uit. Ik kijk even naar de fractie van de SP. Behoeft een tweede termijn? Niet het geval. Mevrouw Willems? Ja. Fractie van de PVV.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Voorzitter. Wat vandaag voorligt, is om in te stemmen met de uitgangspunten van het Brabantse Junckerfonds, 60 miljoen euro. En dit is niet het eerste, maar het zoveelste voorstel wat we deze periode al hebben gehad voor leningen. En ik bedoel, als ik daar op mijn stoel zit, krijg ik het gevoel dat ik hier bij een vergadering zit van een bank. Maar we zijn geen bank. Dit is de provincie. Dus ik zou echt de gedeputeerde vragen: als hij zo graag wil bankieren, richt een staatsbank op. Maar het lijkt mij niet passend binnen de provincie.

En zoals ik al zei, we hebben het vandaag over het Brabantse Junckerfonds. De gedeputeerde geeft aan dat er allemaal regels zijn vanuit de EU, die bij dat fonds horen. Die had ik dan ook graag vandaag hier willen hebben. Vandaag hebben we het over de uitgangspunten en of we daarmee kunnen instemmen. En dan wil ik die voorwaarden niet hebben bij het moment dat we het hebben over de wensen en bedenkingen. Dan had ik het graag vandaag bij het Statenvoorstel al ontvangen.

Wat ik me dan ook afvraag, is dat de gedeputeerde aangeeft dat de EIB en de EIF een 5 miljoen ondergrens hebben. Maar betekent dat als de Staten zeggen 'nee, die ondergrens van 5 miljoen euro willen we naar beneden bijstellen' dat het überhaupt gewoon niet mogelijk is?

De gedeputeerde zei net ook letterlijk: uitsluitingen zo min mogelijk, we volgen de Europese programma's. Hoe zit het dan met Brabant eerst? Volgens mij zijn wij hier gewoon in the lead en niet Europa, of de EU, bedoel ik dan. En de gedeputeerde gaf aan dat hij niets expliciet wil uitsluiten. Maar ik zie toch echt in het Statenvoorstel staan dat hij wel kernenergie uitsluit. Hoe rijmt dat? Graag wil ik dat u dat nog even duidelijk uitlegt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Willems. Mevrouw Dingemans? Geen behoefte aan een tweede termijn. De heer De Kort zo te zien ook niet. De heer Uijlenhoef? Is met wat anders bezig, maar heeft wel de behoefte aan een tweede termijn. Geen worstenbroodjes vandaag, maar toch lekkere broodjes geloof ik hè? Gaat uw gang.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Een kaasbroodje doet het ook. Voorzitter. Nog even naar de motie. Ik begrijp dat de gedeputeerde die niet wil omarmen. Maar hij zegt wel in de reactie: 'Als Brabant hebben we energiebeleid en ons economisch beleid, dat willen we natuurlijk ook inbrengen in de criteria richting het fonds.' Kan de gedeputeerde toezeggen om inderdaad dat soort criteria, die in ons beleid zitten, in ons vigerende energie- en economiebeleid, om die ook te vertalen in enkele KPI's, met name op het gebied van energie en klimaat, zodat we toch op een of andere manier als Staten ook in de komende periode een beetje een beeld krijgen bij wat dit fonds nou op dit maatschappelijke punt ons oplevert? Graag een toezegging op dit punt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Uijlenhoet. Ik kijk naar de heer Oosterveer. Geen behoefte aan een tweede termijn. Van der Wel. Niet in de zaal. Wél. De heer Vreugdenhil? Geen behoefte. Heijman? Nee. Dan kan de gedeputeerde aanstonds de laatste vragen beantwoorden. Aan hem het woord. En graag een oordeel over de gewijzigde motie 5a.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank je wel. Laat ik beginnen met de happy few. De happy few gaat er niet zozeer over dat de bedrijven zich toevallig bezighouden met high tech. Maar het is natuurlijk wel zo dat meeste innovatie de grootste kans op succes heeft. Ze hebben op dit moment vaak een hightech-element in zich. Maar er zitten ook bedrijven bij op het gebied van circulaire economie. Er zitten bedrijven bij op het gebied van life science. Er zitten bedrijven bij op het gebied van energie. Er zitten bedrijven bij op het gebied van logistiek. Maar ik ga ze niet noemen, want die bedrijven hebben meegewerkt om zich helemaal bloot te geven. Misschien zitten er ook wel familiebedrijven bij of ontwikkelingen waar familiebedrijven bij betrokken zijn, bij de 43 die we geïnterviewd hebben. En natuurlijk wil ik met die familiebedrijven in gesprek gaan. Maar het initiatief moet wel vanuit die bedrijven zelf komen. Het zou toch te gek voor woorden zijn als wij 43 of 50 familiebedrijven in Brabant op het idee zouden moeten brengen wat ze zouden moeten doen om meer innovatie te gaan realiseren en hiervan gebruik te maken. De commissaris en ik zijn aanstaande donderdag uit mijn hoofd beide spreker bij de Vereniging van Brabantse familiebedrijven. Dan zal ik ze meedelen welk mooi besluit u vandaag genomen heeft. Dat is de eerste stap. Maar familiebedrijven zullen toch zelf het initiatief moeten nemen. En als ze dat initiatief nemen staan onze mensen klaar om daarover met hen in gesprek te gaan. Duidelijker kan ik niet zijn. Dus vooraf te onderzoeken in samenspraak met gaat me te ver. Dus ik blijf het ontraden, maar ik snap de intentie van uw motie. Ik handel ernaar en het gebeurt. Maar wel op de manier zoals ik zojuist beschreven heb.

Voorzitter. De algemene voorwaarden EIB, EIF, voor zover ze nu zijn. Ja, maar we zijn natuurlijk nog in gesprek. U weet dat pas de eindstreep bereikt is als we een consortium hebben met heel veel partijen die mee gaan doen. Dus dat betekent dat soms nog wat partijen wat water bij de wijn zullen doen. Voor zover die voorwaarden er zijn zullen we ze aanreiken. Maar de echt definitieve krijgt u op het eind. Daarvan zegt mevrouw Willems: die hadden we nu moeten hebben. Kom ik met een dichtgetimmerd voorstel, dan verwijt u mij dat ik met een dichtgetimmerd voorstel kom. En als ik u de gelegenheid geef om in het begin van een proces mee te denken en mee te praten, dan zegt u dat het niet volledig genoeg is. Daar kan ik helaas heel weinig mee.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Nu even voor de duidelijkheid. Ik hoorde net dat die grens niet omlaag kan omdat de voorwaarde die 5 miljoen euro is. Zijn dat nu algemene voorwaarden van de EIB of EIF? Of is dat geen algemene voorwaarde, maar zou dat specifiek alleen voor dit fonds kunnen gelden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Er zijn al gesprekken geweest met de EIB en EIF, samen met Invest-NL. Uit die gesprekken is keihard gebleken dat die ondergrens zit bij 5 miljoen euro. Ten aanzien van het verstrekken van leningen, maar ook ten aanzien van participaties. Dus wat dat betreft is het heel erg duidelijk. Maar de MoU's moeten nog getekend worden, maar die harde ondergrens is bepaald.

Mevrouw Willems zegt nogmaals: waarom weer bankiertje spelen? Ik weet dat u er niet van houdt. U was er ook niet bij toen deze Staten besloten om een lening te verschaffen van 19 miljoen euro om heel mooie dingen mogelijk te maken in Woensdrecht. Daar moet u in de tussentijd toch een beetje spijt van hebben. Want met die lening, die ook nog eens een keer marktconform is, hebben we prachtige contracten binnen gehaald met heel veel werkgelegenheid, met een looptijd van 30 jaar in Aviolanda voor monteurs, voor 70 logistieke bedrijven. En echt, neemt u van mij aan, het gaat ons niet om het bankier spelen. Het gaat erom om kansen te pakken op het moment dat sprake is van marktfalen als banken sec hun rol of verantwoordelijkheid niet nemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Willems.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Ja, voorzitter, die was te verwachten waarschijnlijk. De gedeputeerde spreekt me aan dat ik het niet eens was met een lening verstrekken voor Woensdrecht. Als oud-luchtmachter draag ik defensie een warm hart toe.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat was uw collega, die namens de PVV-fractie daarover het woord voerde.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Nee, dat was ik.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Oké.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Maar dat maakt niet uit. We hebben hetzelfde standpunt met zijn allen.

De **voorzitter**: Wel even bij de les blijven.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Zeker. Hoe kan ik u nou vergelijken met een mannelijke collega?

De **voorzitter**: Het was mevrouw Kardol. En nu is het mevrouw Willems. Dat is een beetje het punt.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Ik snap die verwarring. Ja. Als PVV zijnde dragen we defensie een heel warm hart toe, in tegenstelling tot uw fractie. Nou ja, het is gewoon zo.

De **voorzitter**: En uw vraag was?

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Ik zit even op mijn punt te komen. Waar het om ging in Woensdrecht en waar het hier ook om gaat, waar het de PVV om gaat is dat het een lening was. In het geval van Woensdrecht was het een lening aan Defensie. Dat is krom. En hier gaan we ook weer een lening verstrekken. En u laat zich leiden door Europese regeltjes. En dat is waar we gewoon een probleem mee

hebben. En het is niet de werkgelegenheid. En we steunen ook MKB'ers. Maar dit is niet de manier waarop wij die willen steunen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Maar u verwacht twee dingen. Op de eerste plaats zijn we wel terdege in the lead. Want we kunnen de voorwaarden bepalen. Wij bepalen onze economische topclusters. Wij bepalen waar we gaan zoeken. Wij zeggen waar we het verbinden met maatschappelijke opgaven, welke dat zijn en dat soort zaken meer. En uiteindelijk, als het ook cofinanciering van een andere partij moet komen, een heel belangrijke is de ELF en de EIB, dan is het logisch dat zij ook hun voorwaarden meebrengen.

U verwijt mijn fractie dat ze niet houdt van Defensie. Dat is denk ik volstrekt ten onrechte. Het was de eerste fractie die samen met de andere partijen zei: we gaan dit doen. Dat is een. Maar misschien heeft u het over het woord defensief. En dan heeft u wel gelijk, want de VVD-fractie, laat ik een keer voor haar spreken, is een zeer offensief ingestelde fractie.

De **voorzitter**: Mevrouw Willems.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Ik zal daar maar niet eens op ingaan. Gezien u nou toch aan het uitbreiden bent, dat u nou tenminste wat duidelijkere antwoorden geeft, geef dan ook even antwoord op of het kan als de Staten besluiten die 5 miljoen euro naar beneden te halen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het antwoord is kort en bondig nee.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Oké. Nou, dat is in ieder geval een heel duidelijk antwoord.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Maatschappelijke opgaven. We nemen ze allemaal mee en we zullen eens kijken of we die nog beter kunnen gaan omschrijven in de voorstellen. Ik ga ze niet noemen, maar alle voorstellen hebben een ongelooflijk zware component op het gebied van maatschappelijke opgaven en energietransitie. Want dat is namelijk de toekomst van de economie.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Twee interrupties op de valreep sta ik nog toe en dan gaan we de beraadslagingen sluiten. Eerst de heer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. De gedeputeerde doet heel goed zijn best om de criteria van het vigerende energie- en ook het economisch beleid in te brengen in de randvoorwaarden in dat fonds, maar dat nog niet uit te drukken is in een of enkele KPI's. Is dat wat ik hoor?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Niet KPI's in de zin van dat het harde criteria zijn die van toepassing zijn bij iedere afweging of op grond waarvan straks de fondsmanager besluit wel of niet een project te honoreren. Nogmaals, wel in de zin dat alle topsectoren en alle maatschappelijke opgaven zijn gekoppeld aan dit gebied. En er zijn geen voorstellen te bedenken die zo hard zijn dat ze juist een antibijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waarvoor we staan. Want alle veranderingen in alle transitie in de

economie staan in het teken van de maatschappelijke opgaven. Daar hebben we ons beleid op gebaseerd en dat is nog steeds van toepassing op het economisch programma en ons deelnemingenbeleid.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Dus, voorzitter, om het even heel scherp te maken. In de KPI's, waarin u zich verantwoordt in al onze P&C-producten, daar zal het element vanuit de MKB-plusfaciliteit ook in meegenomen worden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Zeker. Ik treed in herhalingen dat er heel veel voorstellen in zullen zitten op het gebied van fotonica, energietransitie en circulaire economie, waar we geen delfstoffen meer gebruiken, maar andere grondstoffen, die het natuurlijke evenwicht versterken.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Wij hebben als PVV nog geen antwoord gehad op de vraag waarom kernenergie wordt uitgesloten.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat heeft met name te maken dat u weet dat we te maken hebben met een andere partij die meedoet, Invest-NL. Die stelt vanuit de door de Tweede Kamer gestelde randvoorwaarden zijn randvoorwaarden bij de betrokkenheid bij dit fonds. En u weet hoe de meerderheid van de Tweede Kamer denkt over de langetermijnmogelijkheden van kernenergie. En misschien voert de collega-bewindsman daar wel discussie met de Tweede Kamer. Als in de toekomst blijkt dat die kaders bijgesteld worden, zullen hier de kaders dan ook bijgesteld worden.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik herinner mij een vergadering in de Tweede Kamer, waar op de Partij voor de Dieren na, alle partijen hebben aangegeven dat bijvoorbeeld thoriumenergie als mogelijkheid voor de toekomst in de energietransitie is meegenomen. Dus mijn vraag is of u dat nog eens terug kunt koppelen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat doe ik permanent, mijnheer Van den Berg, maar ik heb te leven met de situatie van het hier en nu.

De **voorzitter**: Oké. Dat was dan de bijlage van de heer Pauli.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Mijn motie.

De **voorzitter**: Wacht. We zijn nog niet klaar. Er is nog een vraag aan de gedeputeerde Financiën. Door uzelf, geloof ik. U had daar nog recht op en hij gaat nu het woord voeren.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Dank je wel. Volgens mij was de vraag, mijnheer Steenbakkers, of de 60 miljoen euro en de 6 miljoen euro uit het immunisatievermogen zouden komen. Onze inzet is om op beide vragen nee te gaan zeggen, maar dan doen we bij de begroting. U krijgt een keurig voorstel.

Als het gaat om de risicoafdekking van 6 miljoen euro, dan kijk ik natuurlijk naar de Financiële ladder en dan weet ook de heer Pauli waar hij aan toe is. Want dat betekent dat we eerst gaan kijken binnen de begroting van de portefeuille Economie of daar afdekking kan plaatsvinden. En daarnaast, mocht dat niet passend zijn, doen we een voorstel om daar de vrije begrotingsruimte mogelijk voor aan te spreken. Maar dat gaan we bij de begroting zien. Maar u kent de Financiële ladder en de heer Pauli kent die ook. Dus dat is heel goed.

Als het gaat om de 60 miljoen euro, is het immunisatievermogen een onderdeel van de reserve Essent, de 2 miljard euro. Als u naar onze financiële balans kijkt, ziet u dat er ook nog andere posten zijn die mogelijk kunnen worden benut voor dit soort vermogensuitzettingen, heet het geloof ik in het jargon. En wij kijken op dit moment naar de post 'liquide middelen', waarbij we waarschijnlijk zien dat we zodanig in onze liquide positie verkeren dat die post weleens zou kunnen worden aangesproken als een beter alternatief of een voorliggend alternatief voor het immunisatievermogen. Dat gaan we bij de begroting keurig voor u in beeld brengen, want die afweging is nu niet aan de orde.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde en constateer dat we hiermee aan het einde zijn van de tweede termijn.

De heer **Steenbakkers** (CDA): De motie.

De **voorzitter**: Dat ga ik u nu toestaan, voordat ik de beraadslagingen sluit. Gaat uw gang.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Dank voor de heldere beantwoording. Naar aanleiding van de beantwoording van de gedeputeerde wil ik mijn motie graag aanhouden en de toezegging dat hij het daar ook zal melden. We houden het in de gaten voor het verdere proces. Dank u wel.

De **voorzitter**: Motie 5a wordt aangehouden.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Motie 6 houden we aan, horende de reactie van de gedeputeerde dat hij verder aan de slag gaat met het fonds en de criteria daarin, zodat we zelf ook even de tijd krijgen om inzicht te krijgen in de proposities, de bedrijven. Dus we houden haar tot die tijd even aan tot de volgende stap.

De **voorzitter**: Oké. Motie 6 wordt ook aangehouden. Dan sluit ik nu de beraadslagingen over het voorstel.

Dan wil ik nu het volgende voorstellen. Mij is gebleken dat een aantal mensen voor het laatste voorstel hun spreektijd heeft ingetrokken. Dat kan dus heel snel. Ik stel voor dat we dat voorstel nog even behandelen voordat we de stemmingen gaan doen. Ook omdat we de besluitvorming over dit voorstel eigenlijk moeten hebben afgerond, omdat de gedeputeerde anders niet met stemrecht kan opereren. Dus ik wil voorstellen dat nu snel nog als laatste te behandelen. Dat kan in een minuut of tien gedaan zijn, denk ik. De fractie van de VVD.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Toch een klein punt van orde. Ik kan toch niet ongemerkt laten passeren dat we wederom afwijken van onze vastgestelde nieuwe werkwijze.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem voor zijn bijdrage op dit punt. Ik zie wel dat er steun is voor mijn pragmatische voorstel om het nog even te behandelen.

57/17 Statenvoorstel Deelname aan vereniging Vanguard Initiative – kenbaar maken van wensen en bedenkingen

De **voorzitter**: Dan is de heer Koevoets aan het woord.

De heer **Koevoets** (VVD): Ik zie af van het recht het woord te voeren op dit punt.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere**: (CDA): Ik zie ook af.

De **voorzitter**: Heijmans. Ook niet. Mevrouw Willems.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Ik moet er ook nog een beetje aan wennen, maar volgens mij is het formeel Willems-Kardol.

De **voorzitter**: Ik had het er nog met u over willen hebben hoe u dat wilde hebben.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Ik kan toch moeilijk afstand doen van mijn eigen naam.

De **voorzitter**: Mevrouw Willems-Kardol!

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Ja. Dank u wel. 'Netwerken op Europese schaal. Vaak gaat het erom wie je kent.', aldus de informatie op de Brabantse website over het Vanguard Initiative (VI). Het gaat er helaas vaak niet om wát je kunt, maar wíe je kent, en zo ook in Brussel.

De PVV Noord-Brabant was verheugd toen dit college in februari van dit jaar aangekondigde om de provincie Noord-Brabant terug te trekken uit de netwerkorganisatie Assembly of European Regions (AER). Dit betekende echter een gat in de eurofiele hobbykalender van dit college. En met voorliggend voorstel vraagt het college van GS aan Provinciale Staten dan ook om geen wensen of bedenkingen te hebben bij deelname aan een nieuw netwerk: het Vanguard Initiative.

Maar wat is nu Vanguard? En op basis waarvan zou de provincie Noord-Brabant moeten participeren aan het zoveelste Europees netwerk? Oftewel, om met de kritische vragen van de SP-fractie in de Tweede Kamer door te gaan: op basis waarvan wordt het Vanguard Initiative als succesvol beschouwd en welke samenwerkingen hebben inmiddels tot succesvolle pilotprojecten geleid? Graag reactie van de gedeputeerde daarop.

Het Vanguard-initiatief is in januari 2014 opgericht naar aanleiding van het voorstel van de Europese Commissie. Het juridisch formaliseren is volgens de Vanguard-website nodig om zo een samenwerkingspartner met de Europese instellingen te worden.

En met voorliggend voorstel wordt de PVV gevraagd geen wensen of bedenkingen te hebben over de toetreding van dit college tot Vanguard 2.0, dus inclusief het lidmaatschapsgeld op basis van de statuten. En deze statuten waren overigens niet bijgevoegd bij het Statenvoorstel maar gelukkig wel na te lezen op de website van de provincie Zuid-Holland, waar ze wél waren toegevoegd aan het Statenvoorstel.

Voorwaarde van een lidmaatschap is volgens het statuut deelname aan tenminste één kernactiviteit van het Vanguard. En de belangrijke doelstellingen van Vanguard volgens het statuut zijn:

1. stimuleren en ondersteunen van een strategische dialoog tussen de leden met de Europese instellingen;
2. betere synergiën tussen regionale, nationale en Europese instrumenten;
3. bijdragen aan de interregionale Europese clusterbeleidsontwikkelingen door interregionale samenwerking.

En daarmee wordt Brabant dus een marionet van de Europese Commissie. Dat hebben we dus ook al gezien in het voorgaande voorstel. Dus de PVV heeft wel degelijk wensen en bedenkingen aan deelname van dit Europees netwerk.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Dan kijk ik naar de fractie van 50PLUS. Dan blijft het bij deze bijdrage. Dan wil ik de gedeputeerde vragen om de beantwoording ter hand te nemen.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank u wel. In reactie naar mevrouw Willems-Kardol. Inderdaad is het zo dat wij uit de Assembly European Regio zijn gestapt, dat vooral een overheidsorgaan was met veel onevenwichtigheid tussen verhoudingsgewijs heel kleine regio's in – laat ik het voorzichtig uitspreken – wat minder betekenende landen wat betreft de economie en slechts enkele sterke regio's. Het verschil is hier dat we al een paar jaar ervaring opdoen door samen te werken met de 31 krachtigste maakregio's van Europa, die zeer succesvol zijn. En waarvan wij zeggen: op het moment dat we dat vorm gaan geven door middel van een vereniging kun je namelijk een aantal dingen officieel regelen, zoals stemrecht en je kunt een gezamenlijk standpunt innemen op het moment dat je naar buiten treedt. Dat we daar de economie versterken.

Het is enerzijds een kans, anderzijds gewoon een hele bittere noodzaak. De economie gaat zo razendsnel en de geldmiddelen in Amerika en Azië zijn zo ruimschoots voorhanden, dat we eigenlijk de slogan van onze commissaris op moeten volgen hier. Die altijd zegt: als je kunt delen kun je ook makkelijker vermenigvuldigen. En wat we doen binnen Vanguard is die 31 regio's op het niveau van universiteiten, hogescholen en bedrijven met elkaar samen te laten werken, waardoor ze door gezamenlijke agenda's komen op een aantal onderwerpen, die de komende jaren in de maakindustrie enorm van belang zijn.

Leidt dat al tot successen? Ja. Zo zijn er al 55 bedrijven uit Zuid-Nederland bij betrokken. U weet dat we hier samen optrekken met onze Zeeuwen en Limburgers. 55 bedrijven zijn inmiddels al bij projecten betrokken. Er zijn al zes projecten die lopen op het gebied van 3D-printen, waarin we echt enorme slagen maken. Er zijn vijf projecten op het gebied van duurzaam ondernemen en produceren, zes projecten op het gebied van de biobased economy, waar we nieuwe grondstoffen ontwikkelen ter vervanging van delfstoffen en vijf trajecten op het gebied van de high tech. Dus we doen dit om kennis te delen en om het bedrijfsleven de mogelijkheid te bieden om snel te vertrekken. Om gezamenlijk een standpunt in te nemen ten aanzien van de Brusselse agenda's. En ik zeg bewust dat het lijkt alsof het het eerste succes al oplevert, omdat de kans reëel is dat er een Interreg-regeling komt, dus een subsidieregeling voor bedrijven die in staat stelt om regio's binnen Europa met elkaar te laten samenwerken. En daardoor biedt het college dit van harte bij u aan en zeggen we dat het een heel goede zaak is.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. In tegenstelling tot de PVV draagt GroenLinks Europa een zeer warm hart toe. Maar belangrijk is wel ook dat wij als Staten, als democratisch orgaan, ook een beetje zicht hebben op wat daar in dat Vanguard-initiatief allemaal gebeurt. Kunt u toelichten hoe wij als Staten in een

meer formele rol, dus via de formele verantwoordingsdocumenten noem ik het maar even, maar ook misschien in informele zin, worden betrokken in dit Vanguard-initiatief?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat kan. Ik kan me voorstellen dat we in de formele rol gewoon doen wat we afgesproken hebben bij de verbonden partijen. Uiteindelijk is een lidmaatschap in dit geval ook een verbonden partij. Dat is de formele beantwoording. Dan heeft u ook formele momenten, waarop u kunt reageren. Maar ik wil van harte met u afspreken dat we bijvoorbeeld in het Platform internationalisering u af en toe meenemen in ontwikkelingen die binnen Vanguard plaatsvinden, zodat u ook echt achtergrondinformatie krijgt. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk dan rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie dat dat bij mevrouw Willems-Kardol niet het geval is. Bij anderen ook niet, zo te zien. Nee. Dan sluit ik hier de beraadslagingen en gaan wij over tot de stemmingen.

Stemming

De **voorzitter**: Het laatste punt op onze agenda. Mijnheer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Ik zou mij graag onthouden bij Statenvoorstellen 46/17 en 52/17, omdat mijn werkgever daar directe belangen bij heeft.

De **voorzitter**: Waarvan akte en dat is genoteerd.

62/17 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 29 juni tot en met 30 augustus 2017

De **voorzitter**: Volgens mij hebben we lang genoeg na de stemmingsbel en dan ga ik nu de stemmingen ter hand nemen. We beginnen met de lijst van ingekomen stukken, ontwerpbesluit 62/17. Wenst iemand stemming over dit voorstel? Nee. Dan is het bij acclamatie aangenomen.

63/17 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 23 juni 2017

De **voorzitter**: Dan breng ik in stemming ontwerpbesluit 63/17. Dat betreft de notulen van onze vergadering van 23 juni. Wenst een van u stemming over dit voorstel? Nee. Dat is het bij acclamatie aangenomen.

46/17 Statenvoorstel Uitwerking Tussenuitspraak ABRvS, d.d. 17 mei 2017, inzake PIP "Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69"

De **voorzitter**: Dan gaan we nu stemmen over het eerste voorstel dat vandaag besproken is. De uitwerking van de tussenuitspraak inzake PIP Grenscorridor N69. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen.

52/17 Statenvoorstel Vaststelling PIP “Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 - 1e herziening”

De **voorzitter**: Dan breng ik nu in stemming Statenvoorstel 52/17, de vaststelling van het PIP, 1^e herziening Verbinding Grenscorridor N69. 52/17. De VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is aangenomen. Dan breng ik nu in stemming de twee bij dit voorstel ingediende moties. Allereerst motie onder stuknummer 2. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen met stemverklaring. Een sympathieke motie. Wij hopen dat de gedeputeerde in de geest van deze motie in ieder geval zoveel mogelijk stappen onderneemt.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor met stemverklaring. Ik heb geen idee waarom de SP net tegenstemde.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Kutlu** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Mag ik stilte in de zaal! En bij het stemmen zitten we op onze plaatsen, mijnheer Heijmans. Ook u. Mijnheer Heijmans. Graag op uw plaats, anders kunnen we niet fatsoenlijk stemmen. Ja, daar waren we mee bezig. Inderdaad.
Motie 3. De VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Kutlu** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

53/17 Statenvoorstel Wensen en bedenkingen over deelname ODZOB aan Stichting Bizob

De **voorzitter**: Dan breng ik in stemming het Statenvoorstel 53/17, wensen en bedenkingen deelname ODZOB aan Bizob. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We hebben ernstige bedenkingen bij dit voorstel, zoals geuit in de termijn. En de gedeputeerde kan die gehoord hebben en zelfstandig besluiten om ze mee te nemen naar het AB.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen.

49/17 Statenvoorstel MKB-plusfaciliteit Brabant

De **voorzitter**: Dan is Statenvoorstel 50/17 van de agenda gehaald. Als voorlaatste stemmen we over het Statenvoorstel 49/17. De beide moties zijn aangehouden, dus die komen niet in stemming. Alleen het voorstel 49/17 de MKB-plusfaciliteit. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van der Staak** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is door uw Staten aangenomen.

57/17 Statenvoorstel Deelname aan vereniging Vanguard Initiative - kenbaar maken van wensen en bedenkingen

De **voorzitter**: Tot slot het Statenvoorstel 57/17, de deelname aan de vereniging Vanguard. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Willems-Kardol** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is aangenomen.

Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren. Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van onze vergadering. Ik dank eenieder voor de bijdragen die zijn geleverd. De eerstvolgende reguliere Statendag is 27 oktober 2017. 6 oktober is er nog een Staten heidag. En in de middag van 13 oktober een extra Statendag met themabijeenkomsten zonder een plenaire vergadering.

Mag ik u verzoeken uw sprekerspasje bij de opvangbus bij de bodetafel in te leveren? Ik nodig u uit voor een drankje en wens u een fijn weekend. De vergadering is gesloten.

De voorzitter sluit om 17.19 uur de vergadering.